

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

BÁO CÁO NHÂN QUYỀN TẠI VIỆT NAM

2015

NỘI DUNG

Dẫn nhập	2
Tổng quan về Việt Nam	3
I Quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể	4
II Quyền được xét xử công bằng bởi toà án độc lập và vô tư	12
III Quyền được tham gia đời sống chính trị quốc gia	20
IV Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận	27
V Quyền tự do tôn giáo và thờ phượng	35
VI Quyền được làm việc và hưởng thụ thành quả lao động	42
VII Quyền được đối xử bình đẳng, không kỳ thị	49
VIII Quyền được hưởng an sinh xã hội	57
Khuyến nghị	64
Phụ lục I: Danh sách tù nhân lương tâm còn bị giam giữ	66
Phụ lục II: Danh sách tù nhân lương tâm bị quản chế	74
Phụ lục III: Giải nhân quyền Việt Nam 2015	76

LỜI NÓI ĐẦU

Nhân quyền được bộ máy tuyên truyền của nhà nước Việt Nam quảng bá như là một “điểm sáng” trong Hiến pháp sửa đổi năm 2013. Không những chỉ nêu rõ việc bảo vệ nhân quyền là phần vụ quan trọng của cả ba ngành quyền lực nhà nước và Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao, Hiến pháp 2013 còn tiến xa hơn hiến pháp của nhiều quốc gia khi dành trọn một chương (chương 2) để chi tiết hóa các đề mục về nhân quyền.

Để thực thi hiến pháp và để đáp ứng nhu cầu hội nhập vào cộng đồng thế giới, chính quyền Việt Nam đã tiến hành một đợt cải cách luật pháp. Trong năm 2015, Quốc hội VN đã tu chính Bộ luật hình sự và Bộ luật tố tụng hình sự, và đã thông qua Luật thi hành tạm giữ tạm giam. Một số dự luật còn trong thời kỳ hỏi ý kiến hoặc soạn thảo là Luật tín ngưỡng tôn giáo, Luật báo chí, Luật về hội, và Luật biểu tình.

Mặc dù chưa được hoàn chỉnh đủ để bảo vệ những quyền căn bản của người dân, việc cải cách pháp luật cũng là một động thái tích cực mà mọi người mong đợi từ phía chính quyền.

Luật pháp tuy cần thiết nhưng không bao giờ là đầy đủ; chính mối liên kết chặt chẽ giữa việc xây dựng pháp luật và thi hành pháp luật mà những quyền căn bản của người dân được tôn trọng. Rất tiếc, trong năm 2015, khoảng cách giữa xây dựng luật và thi hành luật còn rất xa. Vì thế, Bản báo cáo Nhân quyền tại Việt Nam - 2015 này, được hình thành qua sự hợp tác của Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam với một số nhà hoạt động nhân quyền ở trong nước, có mục đích trình bày hiện thực việc thi hành nghĩa vụ nhân quyền của chính quyền Việt Nam qua các lãnh vực được Luật quốc tế nhân quyền quy định, đặc biệt trong các lãnh vực sau:

- Quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể
- Quyền được xét xử công bằng bởi toà án độc lập và vô tư
- Quyền được tham gia đời sống chính trị quốc gia
- Quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận
- Quyền tự do tôn giáo và thờ phượng
- Quyền được làm việc và hưởng thụ thành quả lao động
- Quyền được đối xử bình đẳng, không kỳ thị
- Quyền được hưởng an sinh xã hội

Với bản báo cáo này, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam không những muốn báo động dư luận thế giới về tình hình nhân quyền tồi tệ tại Việt Nam hiện nay, mà còn yêu cầu nhà cầm quyền CSVN chấm dứt những vi phạm đã tồn tại trong nhiều năm qua đồng thời phải bồi thường xứng đáng những thiệt hại gây ra cho nhân dân và các tập thể quân chúng. MLNQVN cũng ước mong các chính quyền dân chủ và yêu chuộng tự do và các tổ chức nhân quyền quốc tế có thái độ thích đáng đối với Việt Nam vì những thành tích tệ hại về nhân quyền của họ; đặc biệt cần ngăn cản việc chính quyền Việt Nam làm hoen ố uy tín của Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc khi họ lạm dụng tư cách thành viên của Hội đồng.

TỔNG QUAN VỀ VIỆT NAM

Địa lý: Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một quốc gia thuộc khu vực Đông Nam Á, phía bắc giáp Trung Quốc, phía tây giáp Lào và Campuchia, phía tây nam giáp vịnh Thái Lan, phía đông và phía nam giáp Biển Đông và có hơn 4.000 hòn đảo, với diện tích đất liền là 331.689 km², và dân số 91.7 triệu người (tính đến tháng 12/2015).

Lịch sử: Theo Hiệp định Genève 1954 chấm dứt chế độ thực dân Pháp, Việt Nam bị chia làm hai: Phía nam vĩ tuyến 17 thuộc Quốc Gia Việt Nam, phía bắc vĩ tuyến 17 thuộc Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa. Ngay sau Hiệp định Genève 1954, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa dưới sự thống trị của Đảng Cộng Sản VN đã phát động chiến tranh xâm chiếm Miền Nam. Tháng 4 năm 1975, Việt Nam Dân Chủ Cộng Hòa đã chiến thắng cuộc chiến xâm lược Miền Nam và thiết lập Nước Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam bao gồm cả Miền Bắc và Miền Nam.

Chính trị: Cộng Hòa Xã Hội Chủ Nghĩa Việt Nam là một chế độ độc đảng. Theo Hiến pháp được tu chính năm 2013, “Đảng Cộng sản Việt Nam [...] là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội” (Điều 4.1). Chính quyền được chia thành ba ngành: Quốc hội, Chính Phủ, và Tòa án Nhân dân; tuy nhiên, trên thực tế cả ba ngành đều chịu sự thống trị của Đảng Cộng Sản Việt Nam. Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp đều được bầu qua phổ thông đầu phiếu; tuy nhiên các ứng viên đều được sàng lọc bởi Đảng Cộng sản. Các tổ chức chính trị ngoài Đảng Cộng sản đều bị cấm.

Kinh tế: Sau Chính sách Đổi Mới vào thập niên 80, với số vốn viện trợ và đầu tư từ nước ngoài, hoạt động kinh tế Việt Nam đã có nhiều thay đổi. Nhiều cơ sở sản xuất và thương mại nhà nước cũng như tư doanh được thiết lập. Theo báo cáo của Tổng cục Thống kê VN, tổng sản lượng quốc gia (GNP) gia tăng đáng kể trong những năm gần đây; lợi tức bình quân của người dân được dự đoán tăng lên 2.109 Mỹ kim trong năm 2015, tăng 57 Mỹ kim so với năm trước. Tuy nhiên tình trạng nợ công cũng tăng kỷ lục, vượt quá 66% tổng sản lượng nội địa; và khoảng cách giàu nghèo cách xa thêm trong những năm vừa qua..

Xã hội: Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Ngôn ngữ chính là tiếng Việt. Tuyệt đại đa số người dân có niềm tin tôn giáo, nhiều nhất là thờ cúng tổ tiên, đạo Phật, đạo Thiên Chúa, Đạo Hồi, Đạo Bà Hai, và một số tôn giáo mang màu sắc địa phương như Phật Giáo Hòa Hảo và Cao Đài Giáo... Một số nhỏ mà hầu hết là đảng viên Đảng Cộng sản tự cho mình là vô thần. Mặc dù tỷ lệ dân số đô thị tăng trưởng trong thập niên vừa qua, xã hội Việt Nam vẫn mang tính chất nông nghiệp với gần 70% dân cư ở nông thôn. Dân chúng sống ở thôn quê, đặc biệt là những vùng hẻo lánh chịu thiệt thòi nhiều mặt như thu nhập, giáo dục, và y tế...

I. QUYỀN SỐNG, QUYỀN TỰ DO, VÀ AN NINH THÂN THỂ

1. Án Tử Hình

Theo Bộ luật Hình sự Việt Nam được sửa đổi lần sau cùng vào ngày 27-11-2015, và có hiệu lực thi hành từ ngày 1-7-2016, số tội danh có thể dẫn đến án tử hình được giảm từ 22 xuống 15. Những tội danh được rút ra khỏi danh sách gồm: tội cướp tài sản; tội sản xuất, buôn bán hàng giả là lương thực, thực phẩm, phụ gia thực phẩm; tội tàng trữ trái phép chất ma túy; tội chiếm đoạt chất ma túy; tội phá hủy công trình, cơ sở, phương tiện quan trọng về an ninh quốc gia; tội chống mệnh lệnh; và tội đầu hàng địch.

Bản tu chính cũng thêm hai trường hợp được miễn án tử hình gồm: người tù 75 tuổi trở lên và người bị kết án tử hình về tội tham ô tài sản, tội nhận hối lộ mà sau khi bị kết án đã chủ động nộp lại ít nhất 3/4 số tài sản có được do tham ô và hối lộ.

Tuy có tiến bộ trong việc bỏ bớt số tội danh có thể đưa đến án tử hình, Bộ Hình luật được tu chính vẫn duy trì án tử hình cho những tội phạm chính trị mơ hồ trong bộ luật cũ, nay ghi lại ở chương VIII bộ luật mới, như tội phản bội Tổ quốc (Điều 108), tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân (Điều 109), tội gián điệp (Điều 110), tội bạo loạn (Điều 112), tội khủng bố nhằm chống chính quyền nhân dân (Điều 113), và tội phá hoại cơ sở vật chất - kỹ thuật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam (Điều 114).

Tính cách mơ hồ của các tội danh trong Chương VIII này cho phép chính quyền giải thích những phát biểu hoặc những hành vi chính trị bất bạo động là những “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” và có thể bị tuyên án tử hình. Trong năm 2015 không có một ai bị kết án

tử hình về tội danh của điều khoản mơ hồ này; tuy nhiên điều luật này được nhà nước thường xuyên khai thác như là một biện pháp răn đe những ai dám thách thức quyền lãnh đạo độc tôn của Đảng Công Sản VN. Phần lớn các án tử hình trong năm 2015 nhằm vào các tội buôn bán ma túy và sát nhân.

Cũng như những năm trước, chính quyền không chính thức công bố về số lượng người bị tuyên án tử cũng như số án tử được thi hành. Chính quyền xem đó là bí mật quốc gia. Trong năm 2015, số lượng tử tù chờ thi hành án là 684 người,¹ ít hơn năm trước. Việc giảm bớt này có thể được giải thích bởi việc gia tăng số vụ hành quyết bằng cách tiêm thuốc độc đã tăng mạnh trong năm 2015. Việt Nam đã thay thế việc thi hành án tử hình từ xử bắn qua chích thuốc độc từ cuối năm 2013 bằng thuốc độc do chính Việt Nam sản xuất.

Cho đến nay trên phương diện khoa học, chưa hề có một báo cáo nào cho thấy mức độ hữu hiệu của các thuốc độc do Việt Nam chế tạo để thi hành án tử hình. Việc giảm đau đớn cho người bị xử tử bằng thuốc độc, vì thế, không có gì bảo đảm. Mặc dù trong năm 2014 chính quyền đã xây cất 5 cơ sở thi hành án bằng chích thuốc độc trên toàn quốc, việc di chuyển tử tù từ các tỉnh về địa điểm hành quyết quá nhiều tốn kém, chính quyền đang dự trù tổ chức những xe thi hành án lưu động.²

Vấn đề đáng quan ngại không những chỉ ở việc

¹ Baotinnhanh. *Tội phạm giết người chiếm tỷ lệ cao, 684 tử tù chưa thi hành án*. <http://baotinnhanh.vn/chi-tiet/thoi-su/toi-pham-giet-nguoi-chiem-ty-le-cao-684-tu-tu-chua-thi-hanh-an-270-273175.htm>

² Trandaiquang.Net. *Nghiên cứu bố trí các xe thi hành án tử hình lưu động*. <http://trandaiquang.net/nghien-cuu-bo-tri-cac-xe-thi-hanh-an-tu-hinh-luu-dong.html>

gia tăng số lượng án tử hình và các vụ hành quyết, nhưng còn do những khiếm khuyết của quá trình thủ tục tố tụng hình sự đưa đến việc kết án tử hình một cách oan sai. Các phương tiện truyền thông xã hội trong năm 2015 đã nêu lên nhiều vụ án oan sai, đặc biệt là ba bản án tử hình của Hồ Duy Hải, của Nguyễn Văn Chương, và của Lê Văn Mạnh mà giới luật sư và ngay cả nhiều quan chức trong bộ máy cầm quyền cũng cho rằng không đủ cơ sở chứng cứ buộc tội, mà hoàn toàn dựa vào lời tự thú của bị cáo vì bị công an ép cung, và đã phản cung sau đó.

Chính nhờ gia đình các nạn nhân nỗ lực kêu oan và phản ứng của dư luận mà cho đến cuối năm 2015 ba án tử hình trên đã được hoãn thi hành.³ Viện Kiểm Sát Nhân dân Tối cao, dưới áp lực của dư luận trong và ngoài nước, cũng hứa sẽ rà soát 16 vụ án nghi có dấu hiệu oan sai được dư luận đặc biệt quan tâm.⁴

Về phản ứng của dư luận đối với án tử hình, ngày 6-01-2015 có 21 tổ chức xã hội dân sự trong và ngoài nước đã đưa ra một tuyên bố chung yêu cầu chính quyền ngưng ngay việc thi

Ngày 17-12-2015, ông Đỗ Hoài Linh qua đời tại bệnh viện sau khi "làm việc" tại đồn công an vì tình nghi lấy trộm điện thoại di động. Photo Báo Mới

³ Việt Nam Thời Báo. *Những bản án có dấu hiệu oan sai và giải pháp còn bỏ ngõ*. <http://www.ijavn.org/2015/10/vntb-nhung-ban-co-dau-hieu-oan-sai-va.html>

⁴ VNExpress. *Rà soát hàng loạt vụ án tử tù kêu oan*. <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/ra-soat-hang-loat-vu-an-tu-tu-keu-oan-3129802.html>

hành án tử hình và sửa đổi Bộ hình luật để vĩnh viễn bãi bỏ án tử hình.⁵

2. Bạo Hành của Công An

Ngày 28 tháng 11 năm 2014, Quốc hội Việt Nam đã phê chuẩn Công ước của Liên hiệp quốc về chống tra tấn và các hình thức đối xử hoặc trừng phạt tàn bạo, vô nhân đạo hoặc hạ nhục con người. Thế nhưng việc lực lượng an ninh nhà nước đã thương người dân nơi công cộng hay dùng nhục hình tra tấn trong khi giam giữ đôi khi đến chết vẫn tiếp tục gia tăng mà không bị chế tài thực sự của luật pháp. Điều đáng chú ý là hầu hết các trường hợp tử vong khi bị công an giam giữ thường chỉ liên hệ đến các lỗi phạm không đáng kể, như xích mích giữa hàng xóm, trộm cắp vặt, v.v. Hầu hết các trường hợp tử vong khi bị tạm giữ tại đồn công an đều được cho là do tự tử, trong lúc gia đình các nạn nhân đều ghi nhận nhiều dấu vết bị hành hạ và tra tấn còn lại trên thi thể nạn nhân.

Theo báo cáo của Bộ Công an công bố vào tháng 3 năm 2015, trong giai đoạn từ tháng 10 năm 2011 đến tháng 9 năm 2014 đã xảy ra 226 trường hợp chết tại nhà tạm giữ, trại tạm giam trên toàn quốc.⁶ Trong Năm 2015, ít nhất có đến 14 trường hợp chết do bạo hành của công an và các lực lượng an ninh khác được tiết lộ qua mạng truyền thông như sau:

- Ngày 6-1-2015: Ông Lê Văn Luân, sinh 1992, ngụ tại xã Ea Wy, huyện Ea H'Leo, tỉnh Đắk Lắk, chết sau khi bị tạm giữ tại công an huyện 3 tháng vì tội trộm cắp tài sản. Công an kết luận nạn nhân chết do nhồi máu cơ tim. Gia đình không đồng ý vì trước đó nạn nhân vẫn khỏe mạnh bình thường nên đem quan tài đến UBND xã Ea Wy phản đối.

⁵ BoxitVN. *Kháng thư phản đối án tử hình tại Việt Nam*. <http://boxitvn.blogspot.sg/2015/01/khang-thu-phan-oi-tu-hinh-tai-viet-nam.html>

⁶ Thanh Niên. *Ba năm có tới 226 người chết trong trại tạm giam, tạm giữ*. <http://thanhnien.vn/thoi-su/ba-nam-co-toi-226-nguoi-chet-trong-trai-tam-giam-tam-giu-542959.html>

- Ngày 28-2-2015: Ông Nguyễn Văn Tình, sinh 1976, ngụ tại xã Kỳ Văn, huyện Kỳ Anh đã tử vong sau hơn 3 tiếng đồng hồ bị tạm giữ tại trụ sở UBND xã. Trong khi giam tại ủy ban, nạn nhân bị còng tay và sau đó có biểu hiện đuối sức nên được chuyển sang Trạm y tế cấp cứu. Nạn nhân đã tử vong trên đường chuyển lên bệnh viện Đa khoa huyện Kỳ Anh. Trên thi thể nạn nhân có nhiều vết xây xước, chảy máu trên hai cánh tay và hai chân.

- Ngày 2-4-2015: Bà Nguyễn Hồng Lương, sinh 1953, ngụ tại phường Ngọc Hà, quận Ba Đình, Hà Nội, đột ngột tử vong sau khi đến trụ sở phường Điện Biên để phản ánh những sai phạm trong việc cấp sổ chứng nhận quyền sử dụng đất. Chính quyền nói bà Lương chết do tự thiêu trong nhà vệ sinh của đồn công an; tuy nhiên, bác sĩ khám nghiệm cho thân nhân hay nạn nhân bị gãy 5 xương sườn và có vết thương tụ máu ở phần đầu.

- Ngày 8-4-2015: Ông Nguyễn Đức Duân, sinh 1982, ngụ tại Đông Tảo, huyện Khoái Châu, tỉnh Hưng Yên, chết tại đồn công an huyện Khoái Châu sau 1 tháng bị tạm giữ. Chính quyền nói nạn nhân chết do bị bệnh thần kinh và cảm. Tuy nhiên theo nhiều người có mặt tại bệnh viện, trên thân thể nạn nhân có những vết bầm tím, hai mang tai bị sưng, và mạn sườn có vết tím xanh.

- Ngày 12-4-2015: Ông Phan Đức Đạt, sinh 1984, chết tại trại tạm giam Chí Hoà, TP Hồ Chí Minh sau hơn 3 tháng bị giam giữ. Giám thị trại giam thông báo cho gia đình rằng ông Đạt tử vong do bị sốc thuốc, chơi heroin quá liều. Tuy nhiên, kết quả giám định pháp y sau đó không phát hiện chất heroin trong máu nạn nhân, nhưng xương sườn nạn nhân lại bị gãy và phổi bị dập.

- Ngày 20-7-2015: Ông Vũ Nam Ninh, sinh 1970, ngụ tại phường Ngọc Khánh, quận Ba Đình, Hà Nội qua đời khi đang bị tạm giam. Khi đến nhìn mặt nạn nhân tại nhà xác bệnh viện 198, gia đình khám phá trên thân thể ông Vinh có nhiều vết thương nặng, chân trái có một vết đâm rất

sâu, và mũi chảy máu.

- Ngày 3-8-2015: Ông Nguyễn Quảng Trường, sinh 1972, ngụ tại thôn Du Nghệ, thị trấn Quốc Oai, Hà Nội tử vong sau hơn 2 ngày bị giữ tại trụ sở Công an huyện Quốc Oai vì phản đối cưỡng chế đất. Chính quyền cho rằng nạn nhân tử vong do bệnh xơ vữa động mạch; tuy nhiên theo gia đình, trên người nạn nhân có nhiều vết thương tụ máu và vết bầm tím.

- Ngày 19-9-2015: Ông Hồ Hoàn Đán, sinh 1967, ngụ tại phường Mỹ Phước, thị xã Bến Cát, Bình Dương, tử vong sau 7 ngày bị công an bắt trong một cuộc bốc ráp chơi đá gà. Kết quả khám nghiệm tử thi cho thấy nạn nhân tử vong do bị chấn thương sọ não.

- Ngày 12-9-2015: Ông Nguyễn Tiến Th., sinh 1944, ngụ tại thị trấn Thiên Cảm, huyện Cẩm Xuyên, tỉnh Hà Tĩnh được phát hiện chết trong tư thế treo cổ tại trụ sở công an huyện này. Theo hồ sơ của công an, Ông Th. bị tố cáo tội hiếp dâm, đang trong quá trình điều tra, được tha về, nhưng lại tự ý vào đồn công an và tự treo cổ chết.

- Ngày 10-10-2015: Em Đỗ Đăng Dư, sinh 1998, tử vong sau 6 ngày được đưa vào bệnh viện Bạch Mai từ trại tạm giam công an huyện Chương Mỹ, Hà Nội. Trước đó hai tháng, nạn nhân bị tạm giam do cáo buộc trộm số tiền 1,2 triệu đồng (tương đương 50 Mỹ kim) của hàng xóm. Đến ngày 4-10-2015, gia đình nhận được thông báo nạn nhân đang nằm tại bệnh viện trong tình trạng hôn mê, phù nề não, phần gáy bị sưng, tím tái, và hai bên đùi sưng to. Giám định pháp y kết luận “Chấn thương sọ não do tác động của vật tày vào vùng trán phải; Tụ máu dưới da đầu...”

- Ngày 19-11-2015: Em Trịnh Xuân Quyền, sinh 1999, ngụ tại thôn 15, xã Tâm Thắng, huyện Cư Jút, tỉnh Đắk Nông, tử vong tại trại tạm giam công an huyện Cư Jút sau hơn hai tuần bị tạm giam. Chính quyền nói nạn nhân chết do “đột quỵ khi tập thể dục.” Tuy nhiên, theo gia đình, trên thi thể nạn nhân có nhiều vết bầm tím.

3-8-2015, người dân Quốc Oai đưa quan tài ông Nguyễn Quảng Trường diễu phố đòi làm rõ nghi án công an giết người khi tạm giam. Hình Dân Sinh

- Ngày 11-12-2015: Ông Đoàn Thái Sơn, sinh 1983, ngụ tại phường Bình Thuận, thị xã Buôn Hồ, tỉnh Đắk Lắk, tử vong khi đang trên đường bị dẫn giải về trụ sở công an tỉnh. Ông Sơn là nhân viên ngân hàng bị tố chiếm đoạt tài sản của khách hàng, ra đầu thú, được công an đưa về trụ sở công an tỉnh để làm việc, và theo báo cáo của công an, nạn nhân chết do lên cơn hen suyễn.

- 13-12-2015: Ông Lê Văn Hải, sinh 1993, ngụ tại thôn 2, xã Đắk R'la, huyện Đắk Mil, tỉnh Đắk Nông, chết trong khi bị tạm giam tại trụ sở công an huyện Đắk Mil vì ném đá xe khách. Nạn nhân được xác định tử vong 6 giờ sau khi được đưa vào bệnh viện mà theo chính quyền là do nhồi máu cơ tim. Tuy nhiên theo gia đình, trên xác nạn nhân có nhiều dấu vết bầm dập, trầy xước bất thường.

- Ngày 17-12-2015: Ông Đỗ Hoài Linh, ngụ tại thị xã Phước Long, tỉnh Bình Phước, tử vong tại Bệnh viện Đa khoa tỉnh Bình Phước. Trước đó nạn nhân bị tạm giữ tại trụ sở công an phường vào ngày 1-12-2015 vì bị nghi lấy cắp điện thoại cầm tay của người khác. Ba ngày sau khi bị tạm giữ, gia đình nạn nhân được thông báo đến bệnh viện chăm sóc người thân trong tình trạng hôn mê. Chính quyền nói nạn nhân chết do suy thận trong lúc người nhà cho biết trên

người của nạn nhân có nhiều vết bầm tím, đầu gối có vết xước, đặc biệt đầu sưng to.

3. Nạn Buôn Người

Báo cáo mới nhất về thực trạng “nô lệ thời đại mới” toàn cầu của tổ chức Walk Free Foundation được công bố hồi tháng 10 năm 2014 xếp Việt Nam vào vị trí thứ 17 trên tổng số 167 quốc gia trong bảng xếp hạng về số lượng người phải sống trong cảnh nô lệ, với khoảng 322 ngàn người, tăng từ 249 ngàn so với năm trước. Thật sự nếu hiểu “nô lệ thời đại mới” là nô lệ và những hình thái sinh hoạt như nô lệ thì số lượng người bị lao động cưỡng bách trong các trại cai nghiện, các trung tâm cai huấn, và nhà tù khổ sai cũng đã vượt quá con số nêu trên.

Theo Báo cáo Tình hình Buôn người năm 2015 của Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ, Việt Nam vẫn được xếp vào Danh sách loại 2 (TIER 2) như năm 2014, vì “Việt Nam là quốc gia xuất phát của nhiều nam giới, phụ nữ và trẻ em bị mua bán vì mục đích tình dục hoặc bị cưỡng ép lao động trong nước và nước ngoài.”⁷

Theo Thiếu tướng Hồ Sỹ Tiến, Cục trưởng Cục Cảnh sát Hình sự của Bộ Công an, trong năm 2015 tội phạm buôn bán người diễn biến phức tạp và có chiều hướng gia tăng.⁸

Trong hoàn cảnh cụ thể của Việt Nam ngày nay, ngoài một số trường hợp mua bán nội tạng người vừa mới được phát giác trong thời gian gần đây,⁹ nạn buôn người xuất hiện dưới ba loại đối tượng nạn nhân chính: phụ nữ và trẻ em bị đưa đi làm “nô lệ tình dục” ở trong nước cũng như ở các nước láng giềng, các cô gái “đi làm cô dâu ở nước ngoài”, và công nhân được xuất khẩu làm việc ở nước ngoài.

⁷ U.S. Department of State. *Trafficking in Persons Report 2015*. <http://www.state.gov/j/tip/rls/tiprpt/2015/>

⁸ Thanh Niên News. *Human trafficking on the rise in Vietnam: police*. <http://www.thanhniennews.com/society/human-trafficking-on-the-rise-in-vietnam-police-52572.html>

⁹ Nguyễn Tấn Dũng. *Đường dây bán nội tạng xuyên biên giới Việt*. <http://nguyentandung.org/duong-day-ban-noi-tang-xuyen-bien-gioi-viet.html>

3.1. Phụ Nữ Và Trẻ Em Bị Lừa Gạt Làm Nô Lệ Tình Dục

Buôn bán phụ nữ để sử dụng vào các hoạt động mại dâm là hình thức buôn người phổ biến ở nội địa cũng như xuyên quốc gia. Theo báo cáo tại cuộc hội thảo về “Xây dựng chương trình hành động phòng chống mua bán người giai đoạn 2016-2020” do Ban chỉ đạo Phòng chống tội phạm của Chính phủ tổ chức ngày 21- 4- 2015, mỗi năm gần 5000 phụ nữ Việt Nam bị đưa sang Malaysia, Singapore bán dâm.¹⁰ Theo báo cáo tại Hội nghị tổng kết về tội phạm mua bán người qua biên giới ba nước Việt - Miên - Lào ngày 14-1-2016 tại TP Hồ Chí Minh, trong năm 2015 có gần 3.000 phụ nữ, trẻ em Việt nghi bị ép bán dâm, lao động khổ sai.¹¹

Cũng cần lưu ý rằng những số liệu thống kê trên đây chỉ phản ánh một phần nhỏ những vụ buôn bán người trong thực tế, bởi vì phần lớn nạn nhân buôn người đều xuất phát từ những địa phương miền núi giáp biên giới Trung cộng, nơi mà việc kiểm tra và phát hiện rất khó khăn. Nhiều trường hợp không được khai báo hoặc cơ quan công lực không khám phá được, và nhất là không được coi là buôn người, mặc dù thực chất là buôn người.

Chẳng hạn, theo thống kê của Hội Liên hiệp Phụ nữ huyện Con Cuông, tỉnh Nghệ An, trong sáu tháng đầu năm 2015, chỉ trong huyện này đã có 1.521 người đi làm ăn xa, hiện không rõ ở đâu; trong đó có tới hơn 100 phụ nữ nghi đã bị lừa bán sang Trung Quốc.¹²

Cũng như những năm trước, trong năm 2015

¹⁰ Thanh Niên. *Mỗi năm gần 5000 phụ nữ Việt Nam bị đưa sang Malaysia, Singapore bán dâm*. <http://thanhnien.vn/thoi-su/moi-nam-gan-5000-phu-nu-viet-nam-bi-dua-sang-malaysia-singapore-ban-dam-554176.html>

¹¹ Tuổi Trẻ. *3.000 phụ nữ, trẻ em Việt nghi bị ép bán dâm, lao động khổ sai*. <http://tuoitre.vn/tin/chinh-tri-xa-hoi/20160114/3000-phu-nu-tre-em-viet-nghi-bi-ep-ban-dam-lao-dong-kho-sai/1038208.html>

¹² tinmoi. *Một huyện có hơn 100 phụ nữ nghi bị bán sang Trung Quốc*. <http://www.tinmoi.vn/mot-huyen-co-hon-100-phu-nu-nghi-bi-ban-sang-trung-quoc-011364079.html>

hướng phát triển của nạn buôn bán phụ nữ và trẻ em vẫn có chiều hướng tăng mạnh về biên giới phía Bắc với khoảng 70% trên tổng số bị đưa qua Trung Quốc, còn lại là sang các nước Lào, Campuchia, Malaysia, Thái Lan...¹³ Những trường hợp buôn bán người từ VN vào Âu Châu, đặc biệt là Anh quốc, cũng được dư luận đặc biệt quan tâm trong năm 2015.¹⁴

Nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn trẻ em và những cô gái trẻ bị lừa gạt làm gái mãi dâm trong nước cũng như ngoài nước là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của tư bản đồ. Tệ nạn buôn bán người phát triển mạnh từ ngày VN mở cửa thị trường kinh doanh theo lối chộp giựt, tạo điều kiện dễ dàng cho nạn tham nhũng trong hàng ngũ cán bộ nhà nước và bọn bất lương chạy theo những lối làm ăn bất chính. Việc đô thị hóa không có kế hoạch, việc cướp đất của nông dân, và sự bắt lức không tạo được công ăn việc làm của nhà nước đã tạo nên những khó khăn về mặt kinh tế và xã hội cho rất nhiều gia đình bị lôi cuốn vào việc tìm kiếm miếng ăn ở thành thị hay nước ngoài.

3.2. Nạn Môi Giới “Cô Dâu” Cho Đàn Ông Ở Nước Ngoài

Theo Bộ Công An Việt Nam, trong những năm vừa qua, trung bình mỗi năm có 20 ngàn phụ nữ Việt Nam kết hôn với công dân của trên 50 quốc gia trên thế giới chủ yếu tập trung ở các nước Đài Loan, Trung Quốc, Hàn Quốc, Mỹ và các quốc gia Châu Âu.¹⁵ Đây là những cuộc hôn nhân có đăng ký với chính quyền. Trên thực tế số lượng “cô dâu” Việt Nam được đưa ra khỏi nước qua các dịch vụ môi giới hôn nhân cao

¹³ Báo Công an nhân dân điện tử. *Tội phạm mua bán người vẫn gia tăng*. <http://cstc.cand.com.vn/Ho-so-interpol-cstc/Toi-pham-mua-ban-nguoi-van-gia-tang-380919/>

¹⁴ The Guardian. *3,000 children enslaved in Britain after being trafficked from Vietnam*. <http://www.theguardian.com/global-development/2015/may/23/vietnam-children-trafficking-nail-bar-cannabis>

¹⁵ Vietnam.Net. *Buôn người qua môi giới hôn nhân nguy hiểm hơn ma túy*. <http://vietnamnet.vn/vn/xahoi/188826/buon-nguoi-qua-moi-gioi-hon-nhan-nguy-hiem-hon-ma-tuy.html>

hơn nhiều. Chẳng hạn, theo Thanh Tra Chính Phủ, thống kê những tháng đầu năm 2013 của 13 trong số 15 đơn vị hành chính thuộc tỉnh Kiên Giang cho thấy có hơn 1.000 phụ nữ kết hôn với người nước ngoài, nhưng tỷ lệ đăng ký kết hôn đúng theo quy định của pháp luật chỉ khoảng 17%.¹⁶

Điều này có nghĩa là đa số các cuộc “hôn nhân” đó đều thông qua các môi giới, vốn đã trở thành một dịch vụ béo bở cho nhiều cá nhân và tổ chức ở Việt Nam cũng như ở nước ngoài. Theo báo cáo của các trang mạng xã hội, giá mua bán các cô dâu Việt Nam qua Trung Quốc trong năm 2014 đã tăng nhiều so với năm 2013 – từ 5,700 Mỹ kim lên 11,800 Mỹ kim.¹⁷ Việc tổ chức những màn trình diễn ứng viên “cô dâu” cho khách nước ngoài trong những năm trước đây không bị lộ diện trong năm 2015; thay vào đó là nhiều hình thức môi giới tinh vi hơn, kể cả việc sử dụng các trang mạng thương mại. Chẳng hạn trang mạng Taobao của Trung Quốc đã rao bán cô dâu Việt Nam với giá 9,998 nhân dân tệ (tương đương 1,500 Mỹ kim) nhân Ngày Độc Thân, 11-11-2015.¹⁸

Cũng như đối với tình cảnh các cô gái trẻ bị lừa gạt và bán làm gái mãi dâm, nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn “cô dâu” gả cho đàn ông nước ngoài là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của nhà nước VN. Các cô gái trẻ phần đông xuất thân từ thôn quê nghèo được những văn phòng môi giới dụ dỗ “làm hôn thú” với người đàn ông nào đó từ Đài Loan, Đại Hàn hay Trung Quốc và đi theo chồng ra nước ngoài, không cần phải quen biết và yêu thương. Chẳng hạn, theo Giám đốc Sở Tư Pháp tỉnh Bạc

Liêu, từ ngày 1/3 đến ngày 23-5-2014, trong số 179 hồ sơ xin xác nhận tình trạng hôn nhân để kết hôn với người nước ngoài, chỉ có 35 hồ sơ có đủ điều kiện. Theo ông, có nhiều trường hợp “cho thấy cô dâu hoàn toàn không biết gì về tình trạng hôn nhân, nhân thân... của người mình sắp lấy làm chồng. Thậm chí còn mù tịt, không biết chồng sắp cưới tên gì.”¹⁹

Kết cục của tình cảnh cô dâu nước ngoài đã được báo chí Việt Nam và ngoại quốc tường thuật khá cặn kẽ trong nhiều năm qua. Rất nhiều người bị hành hạ, ngược đãi, trao tay cho những người đàn ông khác cuối cùng phải bỏ trốn, sống bơ vơ nơi xứ lạ quê người, bị đưa vào nhà thổ, bị sát hại hay tự tìm cái chết.²⁰

Chính quyền Việt Nam cũng thấy rõ tính chất buôn người trong dịch vụ môi giới hôn nhân phi pháp này. Trong cuộc hội thảo về chống tội phạm mua bán người và môi giới hôn nhân trái phép được tổ chức ở tỉnh Tiền Giang ngày 30-7-2015, lãnh đạo Tổng cục cảnh sát phòng chống tội phạm phải nhận rằng, “Phải xem nạn buôn người thông qua môi giới hôn nhân còn nguy hiểm hơn cả tội phạm ma túy.”²¹

Từ Năm 2002, chính phủ đã ban hành nghị định 68/2002/NĐ-CP nghiêm cấm hoạt động môi giới kết hôn nhằm mục đích kiếm lời dưới mọi hình thức. Đến năm 2014, chính phủ lại ban hành Nghị định số 126/2014/NĐ-CP chi tiết hóa Luật Gia đình mới, nghiêm cấm lợi dụng việc tư vấn, hỗ trợ hôn nhân và gia đình có yếu tố nước ngoài nhằm mục đích trục lợi, và trao nhiệm vụ tư vấn và hỗ trợ đó cho các Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam. Tuy nhiên, theo nhận xét

¹⁶ Thanh Tra. *Chưa kiểm soát chặt hôn nhân có yếu tố nước ngoài*. http://thanhtra.com.vn/xa-hoi/doi-song/chua-kiem-soat-chat-hon-nhan-co-yeu-to-nuoc-ngoai_t114c1159n65676

¹⁷ Havocscope Black Market. *Price to Buy Vietnamese Wife Increasing in China*. <http://www.havocscope.com/price-to-buy-vietnamese-wife-increasing-in-china/>

¹⁸ Times Of News. *Vietnamese brides on sale on China's Taobao for US\$1,500 as part of Singles Day shopping festival*. <http://china.timesofnews.com/vietnamese-brides-on-sale-on-chinas-taobao-for-us1500-as-part-of-singles-day-shopping-festival/>

¹⁹ Bạc Liêu. *Xử lý nghiêm các trường hợp môi giới hôn nhân với người nước ngoài trái phép*. <http://m.baobaclieu.vn/ban-doc-phap-luat/xu-ly-nghiem-cac-truong-hop-moi-gioi-hon-nhan-voi-nguoi-nuoc-ngoai-trai-phep-23758.html>

²⁰ Viet Báo.vn. *Thăm cảnh cô dâu Việt ở nước ngoài*. <http://vietbao.vn/tp/Tham-canhh-co-dau-Viet-o-nuoc-ngoai/2363246/>

²¹ Vietnam.Net. *Buôn người qua môi giới hôn nhân nguy hiểm hơn ma túy*. <http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/188826/buon-nguoi-qua-moi-gioi-hon-nhan-nguy-hiem-hon-ma-tuy.html>

của nhiều người, hoạt động tư vấn các cô dâu xuất ngoại lấy chồng nước ngoài của Hội Liên hiệp Phụ nữ Việt Nam đã thất bại, không cạnh tranh nổi với các vụ môi giới bất hợp pháp đang hoành hành trên cả nước.²²

Nguồn gốc chính và trực tiếp đưa đến nạn “cô dâu” gả cho đàn ông nước ngoài là sự nghèo túng gây nên bởi chính sách bất công xã hội của nhà nước Việt Nam.

3. 3. Nạn Bóc Lột Người Công Nhân Xuất Khẩu

Theo một cuộc nghiên cứu của nhóm sinh viên Đại học Luật Hà Nội trong tháng 6 năm 2015, khi được hỏi thủ đoạn nào thường dùng để khiến phụ nữ trở thành nạn nhân buôn người, 69 phần trăm đã trả lời xuất khẩu lao động.²³

Đi lao động tay chân ở xứ lạ không bao giờ là một ước mơ của người Việt, đặc biệt là những người nông dân vốn gắn bó với gia đình và làng mạc. Tuy nhiên, khi nhà nước không đủ khả năng cung ứng việc làm và ruộng đồng bị tịch thu thì rời bỏ quê hương và gia đình đi khát thực phương xa là một lựa chọn chẳng đáng dừng. Nhà nước, trái lại rất háo hức với số tiền hối lộ xuất khẩu lao động mang lại, không những khuyến khích mà còn làm ngơ trước những hành vi phi pháp của các công ty môi giới.

Theo Cục Quản lý lao động ngoài nước, hiện có khoảng 500.000 người lao động đang làm việc ở hơn 60 quốc gia và vùng lãnh thổ, nhiều nhất là Đài Loan, Nam Hàn, Mã Lai, Nhật Bản, và các nước Trung Đông... Cũng theo cơ quan

này, số công nhân được xuất khẩu làm việc ở nước ngoài trong năm 2015 là 115.980 người, 108,5% nhiều hơn năm 2014, hầu hết là lao động tay chân, phụ nữ chiếm 33,3%. Đây là số lượng công nhân đi làm việc ở nước ngoài cao nhất trong những năm gần đây.²⁴

Tuy nhiên, những tài liệu thống kê chính thức trên đây cũng cần phải được xét lại. Sau vụ 14 công nhân VN bị chết cháy tại Nga vào tháng 9-2012, chính Chủ tịch xã có nạn nhân liên hệ đã cho biết trong xã có 600 thanh niên đi xuất khẩu lao động nhưng chỉ có 10% là đi theo con đường có đăng ký chính thức.²⁵

Trong những năm gần đây khuynh hướng xuất khẩu lao động “chui” có chiều hướng gia tăng bởi nhiều lý do. Thứ nhất, công nhân hợp pháp hết hợp đồng tìm mọi cách ở lại làm việc chui - con số này lên đến 50 ngàn người; thứ đến, người muốn đi không đủ tiền bạc lo các thủ tục cần thiết để được đi hợp pháp, nhất là số tiền thế chân đóng cho nhà nước trước khi ra nước ngoài; sau nữa là không đủ trình độ ngoại ngữ tối thiểu.²⁶

Đa số những công nhân đi ra nước ngoài làm việc là nạn nhân của các công ty môi giới bất hợp pháp câu kết với cán bộ nhà nước tham nhũng. Họ phải cầm cố nhà cửa ruộng vườn để đủ tiền đóng lệ phí cho các công ty môi giới tuyển dụng. Tuy nhiên phần đông những người muốn đi lao động tại nước ngoài đều bị các cơ quan môi giới bóc lột, bỏ rơi, và bị chủ nhân đối xử rất tàn tệ với công việc nặng nhọc vất vả, được trả lương rất thấp, và nhiều khi lại còn bị tịch thu hộ chiếu, nên phải sống như người tù, bị giam hãm trong phạm vi chật hẹp do giới chủ nhân xí nghiệp kiểm soát rất ngặt nghèo. Ngoài

²² Báo Mới. *Môi giới kết hôn với người nước ngoài: hoạt động hợp pháp tự thua trên sân nhà?*. <http://www.baomoi.com/Moi-gioi-ket-hon-voi-nguoi-nuoc-ngoai-hoat-dong-hop-phap-tu-thua-tren-san-nha/c/17076372.epi>

²³ Trường Đại học Luật Hà Nội. *Thực trạng và giải pháp công tác phòng chống tội phạm mua bán phụ nữ ở nước ta hiện nay*. [http://dhluat.blogspot.com/2015/06/thuc-trang-va-giai-phap-cong-tac-phong.html](http://dhluat.blogspot.com/2015/06/thuc-trang-va-giai-phap-cong-tac-phong-chong-tai-pham-mua-ban-phu-nu-o-nuoc-ta-hien-nay)

²⁴ Lao Động. *115.980 lao động Việt Nam đi làm việc ở nước ngoài trong năm 2015*. <http://laodong.com.vn/viec-lam/115980-lao-dong-viet-nam-di-lam-viec-o-nuoc-ngoai-trong-nam-2015-512930.blđ>

²⁵ Báo mới.com. *Nỗi đau thân nhân xuất khẩu chui bỏ mạng xứ người*. <http://www.baomoi.com/Noi-dau-than-nhan-xuat-khau-chui-bo-mang-xu-nguoi/c/9330430.epi>

²⁶ Báo mới.com. *Xuất khẩu lao động “chui”, rủi ro cao*. <http://www.baomoi.com/Xuat-khau-lao-dong-chui-rui-ro-cao/c/16981810.epi>

sự trấn lột của công ty môi giới và chủ xí nghiệp, người lao động chui còn phải trốn tránh chính quyền sở tại, bị lực lượng an ninh bắt, đánh, và đôi khi còn bị hãm hiếp.²⁷

Nạn bắt cóc hoặc lừa đảo thanh thiếu niên ra nước ngoài để làm lao nô trong các đồn điền và các cơ sở sản xuất ở Trung Quốc,²⁸ hay bị ép vào con đường tội ác như trồng và buôn bán cần sa (ở Đông Âu, Canada, Anh...) là một khía cạnh khác của nạn buôn bán người đáng quan tâm trong những năm gần đây. Riêng tại Anh Quốc, theo *Báo cáo tổng kết cuối năm 2015* của *Cơ quan Tội phạm Quốc gia Anh quốc*, số lượng nạn nhân buôn người từ Việt Nam vào Anh quốc chiếm hạng nhì, chỉ sau Albania với 478 người, tăng 121.3% so với năm 2014; trong lúc đó số nạn nhân vị thành niên lại đứng đầu bảng với 248 em, tăng 127.5% so với năm trước đó.²⁹ Trong năm 2015 có khoảng 3.000 trẻ em nạn nhân buôn người Việt Nam tại Anh. Đa số đàn ông Việt được đưa lậu vào Anh là lao nô, đặc biệt trong các công việc phi pháp như trồng cần sa; phụ nữ thì bị ép làm nghề bán dâm.³⁰

Điều 17 của Hiến pháp nước CHXHCN VN được tu chính năm 2013 quy định: “Công dân Việt Nam ở nước ngoài được Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam bảo hộ”; tuy nhiên, trong thực tế vì sợ mất khách hàng, vì đã ăn chia với các công ty môi giới, các nhân viên sứ quán VN vẫn không có phản ứng tích cực nào giúp các nạn nhân, mà trái lại đôi khi toa

²⁷ Người đưa tin. *Ký ức kinh hoàng của những phụ nữ đi xuất khẩu lao động ở Arập Xê út*. <http://www.nguoiduatin.vn/ky-uc-kinh-hoang-cua-nhung-phu-nu-di-xuat-khau-lao-dong-o-arap-xe-ut-a166940.html>

²⁸ Giáo Dục Việt Nam. *Có đường dây buôn bán đàn ông sang Trung Quốc làm lao động khổ sai*. <http://giaoduc.net.vn/Xa-hoi/Co-duong-day-buon-ban-dan-ong-sang-Trung-Quoc-lam-lao-dong-kho-sai-post157158.gd>

²⁹ NCA. *National Referral Mechanism Statistics, End of Year Summary 2015*, p.5

³⁰ The Guardian. *3,000 children enslaved in Britain after being trafficked from Vietnam*. <http://www.theguardian.com/global-development/2015/may/23/vietnam-children-trafficking-nail-bar-cannabis>

rập với bọn buôn người.³¹

Theo báo cáo của Liên Minh Phòng Chống Buôn Bán Người, trong tất cả 32 trường hợp nạn nhân buôn người được tổ chức này cứu từ Malaysia đưa về Việt Nam vào năm 2015, không một trường hợp nào có sự can thiệp của chính quyền VN qua các tòa đại sứ.³²

Một số tổ chức người Việt ở hải ngoại như Ủy ban Bảo vệ Người lao động VN, Văn Phòng Trợ Giúp Pháp Lý Công Nhân và Cô Dâu Việt Nam tại Đài Loan, Liên minh Bài trừ Nô lệ mới ở Á Châu (CAMSA), và One Body Village Organization đã có nhiều cố gắng để cứu vớt các nạn nhân, nhưng vẫn chưa thể có giải pháp loại trừ tận gốc rễ tệ nạn này, vì nguyên nhân chính đưa đến tình cảnh bi đát của người công nhân đi làm việc ở nước ngoài là sự câu kết và bao che của nhà nước đối với con buôn bất chính cũng như thiếu hẳn những cơ chế kiểm soát dịch vụ này.

Điều đáng quan tâm là cho dù việc xuất cảng lao động bất hợp pháp đã gây nên nhiều hậu quả trầm trọng, nhà nước vẫn không chịu coi đó là một hành vi buôn người. Ngay cả Luật Phòng, Chống Mua Bán Người được ban hành vào tháng 3 năm 2011 cũng chỉ dừng lại ở khái niệm tổng quát “Cưỡng bức lao động”, mà không thừa nhận việc những người bị lừa gạt ra nước ngoài và bị bóc lột là một hình thái của tệ nạn buôn người. Trong lúc đó kết quả một cuộc khảo sát 350 lao động xuất khẩu hợp pháp được công bố vào tháng 10-2012 cho thấy có đến 55 người tự nhận họ là nạn nhân của hành vi buôn bán người.³³

³¹ RFA. *Thêm một xưởng may VN ở Nga bóc lột công nhân như nô lệ*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/victori-copy-of-vina-08082012071733.html

³² Anti Trafficking in Persons Alliance Vietnam. *Notice about Human Trafficking situation*. <http://allianceantitraffic.org/aatvietnam/>

³³ Tin Mới. *Khó “chỉ mặt đặt tên” nạn buôn người*. <http://www.tinmoi.vn/kho-chi-mat-dat-ten-nan-buon-nguoi-011095838.html>

CHƯƠNG II. QUYỀN ĐƯỢC XÉT XỬ CÔNG BẰNG BỞI TOÀ ÁN ĐỘC LẬP VÀ VÔ TƯ

1. Sửa Đổi Luật Lệ

Hiến pháp Việt Nam được sửa đổi năm 2013 đã quy định rõ về quyền bình đẳng của mọi công dân trước pháp luật (Điều 16), và được xét xử đúng luật (Điều 31). Trong kỳ Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát Chu kỳ 2 của Hội đồng Nhân quyền LHQ năm 2014, Việt Nam đã chấp thuận tất cả 6 khuyến nghị của các quốc gia thành viên về cải cách tư pháp. Ngày 28-11-2014, Quốc hội VN đã phê chuẩn Công ước của LHQ về chống tra tấn. Trong năm 2015, VN đã tu chính ba bộ luật căn bản liên hệ đến tư pháp: Luật hình sự (ngày 27-11-2015), Luật tố tụng hình sự (27-11-2015), và Luật thi hành tạm giữ, tạm giam (25-11-2015). Những luật này sẽ có giá trị thi hành từ tháng 7 năm 2016.

Nhìn chung, Luật thi hành tạm giữ, tạm giam phản ánh những khái niệm căn bản của Luật nhân quyền quốc tế trong việc bảo vệ người bị tạm giam khỏi tra tấn và các hình thức đối xử vô nhân đạo khác, cũng như nghiêm cấm việc cản trở người bị tạm giam được quyền gặp thân nhân và được trợ giúp pháp lý.

Bộ Luật Hình sự được sửa đổi loại bỏ hình phạt tử hình đối với 7 tội danh: tội cướp tài sản; tội sản xuất, buôn bán hàng giả là lương thực, thực phẩm, phụ gia thực phẩm; tội tàng trữ trái phép chất ma túy; tội chiếm đoạt chất ma túy; tội phá hủy công trình, cơ sở, phương tiện quan trọng về an ninh quốc gia; tội chống mệnh lệnh và tội đầu hàng địch. Bộ luật mới cũng không áp dụng hình phạt tử hình đối với người dưới 18 tuổi khi phạm tội, phụ nữ có thai, phụ nữ đang nuôi con dưới 36 tháng tuổi hoặc người từ 75 tuổi trở lên khi phạm tội hoặc khi xét xử. Những người bị kết án tử hình vì tội tham nhũng cũng có thể

thoát án tử hình nếu trả lại 3/4 số tiền có được do tham nhũng.

Tuy nhiên, án tử hình vẫn được áp dụng cho những tội danh chính trị mơ hồ của luật cũ như tội phản bội tổ quốc, tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân, tội gián điệp, tội bạo loạn, tội khủng bố nhằm chống chính quyền nhân dân, và tội phá hoại cơ sở vật chất - kỹ thuật của nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam. Đây là những tội danh đã được chính quyền sử dụng trong nhiều năm qua để đàn áp những người đối lập. Việc tu chính Luật hình sự, như thế, vẫn chỉ có mục đích đánh bóng hình ảnh chế độ hiện hành trong lúc vẫn duy trì việc lạm dụng hình luật để đàn áp những tiếng nói bất đồng. Điều này đi ngược lại cam kết 156 và 157 mà Việt Nam đã hứa tuân thủ trong Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát Chu kỳ 2.¹

Về Luật tố tụng hình sự, có một số điểm thay đổi được ghi nhận phát sinh từ những sai trái của của cơ quan điều tra trong những năm trước như: việc hỏi cung phải được ghi âm, ghi hình; nghi can có quyền trình bày lời khai, trình bày ý kiến, không buộc phải đưa ra lời khai chống lại chính mình hoặc buộc phải nhận mình có tội; và thay thế thủ tục cấp giấy chứng nhận người bào chữa bằng thủ tục đăng ký bào chữa.

¹ Hai khuyến nghị VN đã chấp thuận liên hệ đến sửa đổi luật hình sự: 156 - Dành không gian cho truyền thông không phải của nhà nước, và làm cho các điều 79, 88 và 258 Luật Hình sự cụ thể hơn và nhất quán với các nghĩa vụ nhân quyền quốc tế về tự do biểu đạt (khuyến nghị của Úc); 157 - Sửa đổi các quy định về các tội danh vi phạm an ninh quốc gia có thể làm hạn chế tự do biểu đạt, bao gồm trên internet, đặc biệt liên quan đến các điều 79, 88 và 258 của Luật Hình sự, để đảm bảo tuân thủ với các nghĩa vụ quốc tế của Việt Nam, bao gồm nghĩa vụ theo Công ước quốc tế về các quyền Dân sự và Chính trị (khuyến nghị của Canada).

Tuy nhiên, đối với việc ghi âm và ghi hình việc hỏi cung, luật chỉ bắt buộc thực hiện trong một số cơ quan điều tra nhất định mà không bắt buộc trong tất cả những địa điểm hỏi cung. Cũng vậy, điều khoản nghi can không buộc phải đưa ra lời khai chống lại chính mình có một nội dung rất hạn chế so với “quyền im lặng” trong các hệ thống tư pháp dân chủ. Việc thay thế thủ tục cấp giấy chứng nhận người bào chữa, vốn là một cơ chế xin-cho giữa luật sư với công an, bằng thủ tục đăng ký bào chữa rườm rà cũng không bảo đảm rằng luật sư có quyền thi hành chức năng biện hộ cho người cần được bào chữa.

Nhiều chuyên gia đã bày tỏ mối lo ngại “bình mới rượu cũ” của việc sửa đổi này.² Việc cải cách nửa vời đó là hậu quả tất yếu của việc đặt quyền lợi của đảng cầm quyền làm tiêu chuẩn tối hậu của nền tư pháp Việt Nam. Sự lệ thuộc của tòa án vào ĐCSVN đã được minh nhiên khẳng định trong Luật Tổ chức Tòa án Nhân dân năm 2002 “... Tòa án có nhiệm vụ bảo vệ pháp chế xã hội chủ nghĩa; bảo vệ chế độ xã hội chủ nghĩa và quyền làm chủ của nhân dân; ...” (Điều 1) Vì thế, trong phạm vi thực hành, tình trạng vi phạm nhân quyền trong lãnh vực tư pháp vẫn tiếp tục gia tăng. Trong năm 2015 việc vi phạm đó được biểu lộ qua một số nét đặc trưng sau: Hình sự hóa các sinh hoạt chính trị, vi phạm trầm trọng các thủ tục tố tụng hình sự, giam giữ tùy tiện, quyền bào chữa của luật sư bị triệt tiêu, và một hệ thống lao tù bất nhân.

2. Hình Sự Hóa Mọi Hành Vi Đi Ngược Lại Quyền Lợi Của ĐCSVN

Không lạ gì khi nhà nước VN luôn rêu rao không có tù nhân chính trị tại VN; bởi vì tất cả mọi biểu lộ quyền chính trị chính đáng của người dân, dù ôn hòa, cũng bị quy kết với những tội danh của Bộ Luật Hình sự ban hành

² Công Lý. *Thủ tục đăng ký bào chữa: Cần quy định cụ thể để tránh “bình mới, rượu cũ”*. <http://congly.com.vn/hoat-dong-toa-an/nghiep-vu/thu-tuc-dang-ky-bao-chua-can-quy-dinh-cu-the-de-tranh-binh-moi-ruou-cu-129318.html>

năm 1999 (còn hiệu lực cho đến 30-6-2016), đặc biệt là điều 79 (Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân), điều 87 (Tội phá hoại chính sách đoàn kết), điều 88 (Tội tuyên truyền chống Nhà nước CHXHCNVN), điều 245 (Tội gây rối trật tự công cộng), điều 257 (Tội chống người thi hành công vụ), và điều 258 (Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân). Những điều luật này quy định việc bày tỏ chính kiến qua các hình thức ôn hòa như tranh luận, lưu trữ, hoặc phổ biến tài liệu khác với chính sách của ĐCSVN là “tội”, và “phạm nhân” có thể bị xử đến 20 năm tù (Điều 88), hoặc đến tử hình nếu có “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân” (Điều 79).

Trong năm 2015, mặc dù nhà nước đã sử dụng bạo lực côn đồ hơn là tòa án để trấn áp các nhà hoạt động nhân quyền, đã có ít nhất 28 người bất đồng chính kiến bị bắt giữ và truy tố theo các điều khoản mơ hồ của Bộ hình luật:

- Cáo buộc vi phạm điều 79 BLHS: Cựu Trung tá Trần Anh Kim và ông Nguyễn Thanh Tùng.

- Cáo buộc vi phạm điều 88 BLHS: Nguyễn Hữu Quốc Duy, LS Nguyễn Văn Đài và cô Lê Thu Hà.

- Cáo buộc vi phạm điều 104 BLHS (Cố ý gây thương tích): ông Mai Văn Phong, ông Nguyễn Trung Linh và thiếu niên Nguyễn Mai Trung Tuấn (15 tuổi), liên hệ trong vụ án chống cưỡng chế tại Huyện Thạch Hóa, tỉnh Long An.

- Cáo buộc vi phạm điều 245 BLHS: sinh viên Nguyễn Việt Dũng.

- Cáo buộc vi phạm điều 257 BLHS: 10 dân oan, chống lại cưỡng chế đất mà không bồi thường thỏa đáng tại Huyện Thạch Hóa, Tỉnh Long An, gồm: bà Mai Kim Hương: ông Nguyễn Trung Can, ông Nguyễn Trung, ông Mai Văn Tung, bà Phùng Thị Ly, ông Phùng Văn Tuấn, ông Mai Văn Đạt, ông Mai Quốc Hẹn, ông Nguyễn Văn Tỏi, và bà Nguyễn Thị Thắng.

- Cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS: Blogger

Ba Sàm Nguyễn Hữu Vinh, bà Nguyễn Thị Minh Thúy, Nhà báo Kim Quốc Hoa, Bà Lê Thị Phương Anh, anh Phạm Minh Vũ, và anh Đỗ Nam Trung. Blogger Nguyễn Hữu Vinh bị kêu án 5 năm tù giam và bà Thúy bị 3 năm tù giam trong phiên tòa ngày 23-3-2016. Bà Lê Lê Phương Anh bị kêu án 12 tháng tù giam, ông Phạm Minh Vũ 18 tháng và ông Đỗ Nam Trung 14 tháng; cả 3 đã ra khỏi tù trong năm 2015 sau khi thi hành hết thời hạn án tù.

Tất cả những người bị truy tố ở trên chỉ hành xử những quyền căn bản được quy định trong Bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền cũng như Hiến pháp của Nhà nước Việt Nam. Rõ ràng chính quyền đã tùy tiện áp dụng những điều luật mơ hồ về các tội phạm đến an ninh quốc gia cũng như bịa đặt chứng cứ để quy kết những người bất đồng chính kiến, những người hoạt động nhân quyền, và những dân oan. Tòa án chỉ là một phương tiện thể hiện ý chí độc quyền lãnh đạo đất nước của ĐCSVN.

3. Giam Giữ Tùy Tiện

Trong năm 2013 Ủy Ban Điều Tra của Liên Hiệp Quốc về Giam Giữ Tùy Tiện (UNWGAD) đã ba lần đưa quyết định quy trách chính quyền VN vi phạm các điều khoản trong Tuyên ngôn Quốc tế Nhân Quyền và Công ước Quốc tế về Quyền Dân sự và Chính trị khi giam giữ tùy tiện những công dân của họ. Tuy nhiên việc quy trách đó không làm suy giảm nhịp độ người dân bị bắt bớ và giam giữ không có lý do chính đáng và theo thủ tục pháp định.

Cũng như những năm trước, việc giam giữ tùy tiện trong năm 2015 được chính quyền sử dụng như là biện pháp trấn áp hoặc trả thù những người bất đồng chính kiến, những người tranh đấu cho công lý và nhân quyền, và những dân oan có khả năng cản trở việc làm ăn mờ ám của các cán bộ đảng và quan chức nhà nước. Sau đây là một số trường hợp giam giữ tùy tiện điển hình trong năm 2015:

- Ngày 26-2-2015: Cô Nguyễn Thị Thu, chủ

nhân facebook Hoài Thu Nguyễn, bị bắt tại phòng trọ và đưa về đồn công an Thành phố Vinh mà không có bất kỳ lệnh bắt người, giấy mời, lý do hay giấy khám xét nào. Công an đã tịch thu một số logo nhân quyền tại nhà trọ.

- Ngày 26-3-2015: Blogger Phạm Đoan Trang bị 3 viên an ninh thường phục bắt về đồn công an Trảng Tiền thăm vấn khi cô đang đi cùng gia đình từ tù Nguyễn Văn Chương đến gặp đại sứ Mỹ và Liên minh Châu Âu.

- Ngày 28-3-2015: Ông Võ Trường Thiện và blogger Mẹ Nấm bị công an Khánh Hòa chặn đường bắt giữ và câu lưu tại trụ sở công an tỉnh Khánh Hòa mục đích là để ngăn chặn buổi gặp gỡ với phái đoàn Quốc hội Liên bang Đức đang có mặt tại Hà Nội.

- Ngày 28-03-2015: Sinh viên Trần Quang Trung (tức Facebooker Lý Quang Sơn), bị một nhóm công an sắc phục và thường phục đến nhà trọ bắt đi mà không hề đưa ra một lệnh bắt giữ nào. Anh Trung là thành viên của một nhóm thiện nguyện thường xuyên giúp đỡ những dân oan.

- Ngày 30-3-2015: Công an Hà Nam bắt cóc và hành hung dã man nhà hoạt động nhân quyền Trần Thị Nga và 2 con trên đường đến tham dự cuộc hội thảo với đoàn đại biểu Quốc hội Liên bang Đức.

- Ngày 12-4-2015: Sinh viên Nguyễn Việt Dũng và 4 người bạn của anh đã bị bắt khi tham gia buổi tuần hành bảo vệ cây xanh tại Hà Nội. Những người bạn sau đó được thả trong lúc Dũng bị truy tố với tội danh “gây rối trật tự công cộng”, bị xử 12 tháng tù giam.

- Ngày 16-4-2015: Ông Lưu Văn Vịnh (Facebook Vịnh Lưu) bị công an huyện Thanh Hóa, Long An xông vào cưỡng chế bắt đi. Ông Vịnh thường tham dự các cuộc biểu tình phản đối Trung Quốc xâm lược và các buổi dã ngoại nhân quyền.

- Ngày 26-4-2015: Công an dùng vũ lực bắt 19 người trong số những người tuần hành phản đối

việc chính quyền Hà Nội chặt phá cây xanh về đồn hạch hỏi, dọa nạt và vu khống nhận tiền của phần tử xấu “gây rối trật tự công cộng”.

- Ngày 25-6-2015: Nhà báo độc lập Phạm Chí Dũng bị công an chặn giữ và câu lưu tại đồn công an trong nhiều giờ. Công an yêu cầu ông Dũng chấm dứt hoạt động trang Việt Nam Thời Báo của Hội Nhà báo Độc lập mà ông là chủ tịch.

- Ngày 26-06-2015: Công an bắt 3 blogger Phạm Đoàn Trang, Phạm Lê Vương Các và Nguyễn Hồng Hải về đồn công an hạch hỏi và hành hung với mục đích nhằm ngăn chặn họ tham dự buổi họp mặt kỷ niệm Ngày Quốc tế Chống Tra Tấn diễn ra cùng ngày.

- Ngày 11-7-2015: Nguyễn Thanh Phước (Facebooker Nguyễn Phi) bị bắt giữ 10 ngày sau khi tham gia phong trào mặc áo có in hình Zombie cùng các bạn trẻ khác. Trước đó cũng trong đêm 11-7, nhiều bạn trẻ khác đã bị bắt giữ và bị ép làm việc tại trụ sở công an các phường trong quận 1 (Sài Gòn) đến quá nửa đêm mới được thả ra.

- Ngày 29-7-2015: Cụ Hà Thị Đức 80 tuổi, mẹ của tù nhân lương tâm dân oan Nguyễn Văn Thiện, bị công an huyện Liêm Cần tỉnh Hà Nam dùng vũ lực bắt giữ, và qua đời ngày 26-9-2015 tại đồn công an.

- Ngày 28-8-2015: Ông Nguyễn Hữu Thiên An và Nguyễn Hữu Quốc Duy bị công an Thành phố Cam Ranh triệu tập “làm việc” về các bài viết của họ trên Facebook. Ông Duy được thả về nhưng sau đó bị bắt lại ngày 27-11-2015; còn ông An bị bắt giam mà gia đình không nhận được bất kỳ thông báo nào về nơi giam giữ hay tội danh.

- Ngày 02-9-2015: Dân oan Lê Văn Đài, một người từng huy động hơn 100 dân oan khác ở tỉnh Thái Bình biểu tình đòi quyền lợi và tố cáo cán bộ tham nhũng, bị bắt mất tích sau khi ông tham gia các hoạt động Xã hội dân sự.

- Ngày 21-9-2015: Cựu tù nhân lương tâm Trần

Anh Kim bị công an tỉnh Thái Bình bắt tại nhà riêng. Mãi cho đến ngày 1 tháng 10, gia đình mới được thông báo bằng miệng rằng ông bị truy tố với tội danh ‘hoạt động lật đổ chính quyền nhân dân’ theo điều 79 Bộ luật Hình sự.

- Ngày 23-9-2015: Công an Hà Nội bắt 6 người tham gia các hoạt động xã hội dân sự và truyền thông độc lập của chương trình Lương Tâm TV, gồm Lê Thị Yến, Lê Thu Hà, Phan Đắc Đạt, Nguyễn Mạnh Cường, Trần Đức Thịnh và Nguyễn Vũ Bình.

- Ngày 4-11-2015: Công an tỉnh Khánh Hoà chặn bắt và tạm giữ blogger Mẹ Nấm và anh Võ Trường Thiện nhằm ngăn chặn hai người đi Sài Gòn để tham gia biểu tình phản đối chuyến thăm Việt Nam của Chủ tịch nước Cộng hoà Nhân dân Trung Hoa Tập Cận Bình.

- Ngày 12-11-2015: Luật sư Trần Vũ Hải bị công an mặc thường phục lôi kéo, ném ông lên xe và đưa về đồn công an phường Xuân La, quận Tây Hồ, Hà Nội mà không có bất kỳ lệnh bắt nào.

- Ngày 13-12-2015: Công an Thành phố Hồ Chí Minh bắt giữ cựu tù nhân lương tâm Nguyễn Phương Uyên và nhà thơ Chiêu Anh Nguyễn tại một quán café và đưa về đồn công an Cầu Kho, Quận 1, TP Hồ Chí Minh mà không đưa ra lý do.

- Ngày 16-12-2015: Luật sư Nguyễn Văn Đài, cựu tù nhân lương tâm, bị bắt giữ tại nhà riêng và tạm giam 4 tháng với cáo buộc “Tuyên truyền chống phá nhà nước”. Cho đến nay LS Đài vẫn chưa được gặp thân nhân và luật sư. Cùng bị bắt giữ với luật sư Đài còn có chị Lê Thu Hà, một nhà hoạt động nhân quyền tích cực tại Hà Nội.

- Ngày 14 hoặc 15-12-2015: Cựu tù nhân lương tâm Lê Thanh Tùng (bút hiệu Lê Ái Quốc) bị lực lượng an ninh bắt ở tỉnh Gia Lai. Gia đình ông ở tỉnh Thái Bình không hề biết chuyện bắt giam này. Ngày 24-12-2015 công an đến nhà lục soát và lấy đi 1 điện thoại và một số giấy tờ của ông. Hiện không ai liên lạc được với ông Lê Thanh Tùng.

4. Vi Phạm Những Nguyên Tắc Cơ Bản Của Luật Tố Tụng Hình Sự

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm điểm định kỳ phổ quát (UPR) đầu năm 2014, Việt Nam tuyên bố “Tại Việt Nam, hoạt động tố tụng được tiến hành trên nguyên tắc bảo đảm cho người tham gia tố tụng được thực hiện các quyền và nghĩa vụ của mình một cách đầy đủ, công bằng, dân chủ bảo đảm việc xét xử được công khai, minh bạch, đúng người, đúng tội, đúng pháp luật trong khuôn khổ nhà nước pháp quyền.”

Trong thực tế, việc vi phạm những nguyên tắc tố tụng là một thông lệ của nền tư pháp Việt Nam, và được thể hiện suốt quá trình tố tụng hình sự từ việc bắt người tùy tiện, ngụy tạo bằng chứng, tra tấn ép cung, ngăn cản luật sư, xử án qua loa vì bản án đã có sẵn, v.v. Các nghi can thường bị tra tấn trong khi lấy cung, bị cách ly khỏi gia đình và luật sư. Hầu hết các vụ xử án được diễn ra không quá một ngày, có khi chỉ vài giờ. Sự hiện diện của luật sư nếu có chỉ là để trang trí cho phiên tòa. Thông thường thì thời gian nghị án nhanh hơn thời gian tuyên án.

Đặc biệt đối với các vụ án chính trị, việc vi phạm các thủ tục tố tụng hình sự càng trầm trọng hơn. Trong tất cả các vụ án chính trị bị hình sự hóa nêu ở mục 2 ở trên, các nguyên tắc tố tụng hình sự cơ bản đã bị vi phạm trong mọi giai đoạn: bắt giữ không có lệnh tòa án, không có sự chứng kiến của chính quyền địa phương và người thân; tạm giam quá thời hạn luật định mà không có cáo trạng; không trưng dẫn được vật chứng và nhân chứng; ngăn cản việc tiếp xúc với luật sư và gia đình; nhiều phiên tòa không có luật sư hoặc giới hạn việc biện hộ của luật sư; không cho thân nhân tham dự phiên tòa...

Nhiều sự kiện nổi bật thuộc lãnh vực tư pháp trong năm 2015 đã vạch trần những tệ trạng trong nền tư pháp Việt Nam nói chung và thủ tục tố tụng hình sự nói riêng, trong đó có những vụ án được dư luận quan tâm như vụ án tử hình

Hồ Duy Hải vì “giết người, cướp tài sản,”³ vụ án tử hình Nguyễn Văn Chương vì “giết người,”⁴ vụ án tử hình Hàn Đức Long vì “hiếp dâm trẻ em, giết người,”⁵ vụ án chung thân Lê Bá Mai vì “hiếp dâm trẻ em, giết người,”⁶ và vụ án chung thân Huỳnh Văn Nén vì “cướp tài sản, giết người.”⁷ v.v.

Trong tất cả các vụ án trên, tòa án kết tội chỉ bằng lời tự thú của bị can trong tình trạng bị tra tấn bằng nhục hình, bất chấp những vật chứng, lý chứng, nhân chứng có tính thuyết phục ngược lại, cũng như lời phản cung trước tòa và kêu oan của bị cáo.

Theo báo cáo của Bộ Công an, trong ba năm, từ 2011 đến 2014, có 226 người chết trong các trại tạm giam.⁸ Cũng theo báo cáo của nhà nước, trong 200 vụ bồi thường cho nạn nhân gây ra bởi trách nhiệm nhà nước, có đến 163 vụ liên hệ đến tố tụng hình sự.⁹ Những con số này, chắc chắn không đầy đủ, nhưng cũng cho thấy tầm mức của các vụ án oan do bức cung và nhục

³ Báo Đòi sống và Pháp luật. *Tại sao hàng loạt chứng cứ ngoại phạm của Hồ Duy Hải bị bỏ quên?* <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/ho-so-vu-an/tai-sao-hang-loat-chung-cu-ngoai-pham-cua-ho-duy-hai-bi-bo-quen-a73598.html>

⁴ RFA. *Vụ Tử tù Nguyễn Văn Chương: Kỳ 1. Xác định tội ngay khi bắt đầu giai đoạn điều tra.* <http://www.rfa.org/vietnamese/blog/nguyen-tuong-thuy-blog-1206-12062014085434.html>

⁵ Báo Đòi sống và Pháp luật. *Vụ Hàn Đức Long: Sẽ là vụ “Nguyễn Thanh Chấn” tiếp theo?* <http://www.doisongphapluat.com/phap-luat/nghi-an-dieu-tra/vu-han-duc-long-se-la-vu-nguyen-thanh-chan-tiep-theo-a34810.html>

⁶ Báo Mới. *Bản án tù chung thân Lê Bá Mai đầy nghịch lý.* <http://www.baomoi.com/ky-2-ban-an-tu-chung-than-le-ba-mai-day-nghich-ly/c/15167089.epi>

⁷ VietnamNet. *Chứng cứ ngụy tạo vụ án oan Huỳnh Văn Nén.* <http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/278287/chung-cu-nguy-tao-vu-an-oan-huynh-van-nen.html>

⁸ Thanh Niên. *Ba năm có tới 226 người chết trong trại tạm giam, tạm giữ.* <http://thanhnien.vn/thoi-su/ban-nam-co-toi-226-nguoi-chet-trong-trai-tam-giam-tam-giu-542959.html>

⁹ VnExpress. *Người tù oan Nguyễn Thanh Chấn nhận tiền bồi thường nhiều nhất nước.* <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/nguoi-tu-oan-nguyen-thanh-chan-nhan-tien-boi-thuong-nhieu-nhat-nuoc-3338914.html>

Ngày 11-9-2015 Tòa án nhân dân tỉnh Lạng Sơn mở phiên tòa xét xử lưu động tại Sân vận động huyện Bắc Sơn, tỉnh Lạng Sơn. Hình: Tòa án Nhân dân Tối cao.

hình trong quá trình điều tra của công an.

Một tệ nạn khác không kém phần nhức nhối là nạn “chạy án” trong tiến hành tố tụng. Đây là một hiện tượng rất phổ biến tại Việt Nam, đặc biệt trong thập niên vừa qua khi mà chính sách đổi mới kinh tế của nhà nước tạo điều kiện cho tham nhũng. Trong một buổi điều trần trước Ủy ban thường vụ Quốc hội vào tháng 5 năm 2015, Viện trưởng Viện Kiểm sát Nhân dân Tối cao Nguyễn Hòa Bình đã phải thừa nhận số lượng nhóm tội phạm về tham nhũng, chức vụ xảy ra trong hoạt động tư pháp ngày một tăng.¹⁰

Hiến pháp Việt Nam quy định “Toà án nhân dân xét xử công khai” (Điều 103). Tuy nhiên, hầu hết các vụ án chính trị đều được xử vội vàng với số lượng an ninh trong nhiều trường hợp lên đến cả ngàn người được điều động làm rào cản không cho người dân tham dự, kể cả thân nhân và báo giới. Trong năm 2015 những vụ án nhạy cảm như vụ án ba nhà hoạt động dân chủ Lê Thị Phương Anh, Đỗ Nam Trung và Phạm Minh Vũ, và vụ án sinh viên Nguyễn Việt Dũng đều được xử kín trong tình trạng khẩn trương với lực lượng công an bố ráp ngăn chặn các ngã

¹⁰ Nhân Dân. *Nhất trí lập đơn vị kiểm sát điều tra án tham nhũng trong hoạt động tư pháp*. <http://www.nhandan.org.vn/chinhtri/item/26324002-nhat-tri-lap-don-vi-kiem-sat-dieu-tra-an-tham-nhung-trong-hoat-dong-tu-phap.html>

đường dẫn đến tòa án.

Một hình ảnh trái ngược với các phiên tòa chính trị nói trên là những phiên tòa lưu động ngoài trời theo tinh thần của những vụ đầu tố thời Cải cách ruộng đất vẫn được tổ chức mặc dù chưa bao giờ có một văn bản pháp lý nào quy định. Trong những phiên tòa lưu động đó bị cáo không có cơ hội được bào chữa và quan tòa thì lại bị thêm áp lực của đám đông. Thông thường sau ít giờ xét xử một bản án rất nặng nề, không tương xứng với tội phạm - có thể là tử hình - được tuyên đọc. Trước khi được xét xử, bị cáo đã là nạn nhân của hệ thống xử án.

5. Vai Trò Trang Trí Của Luật Sư

Bào chữa là một trong những quyền cơ bản của bị cáo đã được nói rõ trong Công Ước Dân Sự Chính Trị (Điều 14,d) và bộ Luật hình sự Tố tụng của VN được tu chính tháng 11 năm 2015 cũng quy định việc bảo đảm quyền bào chữa của bị cáo và đại diện. (Điều 16 và điều 73). Tuy nhiên, trên thực tế việc thực hiện quyền tự biện hộ hoặc nhờ luật sư biện hộ thường xuyên bị vi phạm nặng nề.

Theo số liệu của Liên đoàn Luật sư Việt Nam thì cho đến tháng 3 năm 2015 toàn quốc có 9.362 luật sư có giấy phép hành nghề.¹¹ Hoạt động chủ yếu của luật sư là tham gia tố tụng; tuy nhiên chỉ có khoảng 20% các vụ án hình sự là có luật sư đại diện bị cáo.

Nền tư pháp VN què quặt không những ở số lượng luật sư ít ỏi, trình độ nhận thức nghề nghiệp và kỹ năng chuyên môn của đa số luật sư còn thấp, mà hơn thế nữa chính ở thái độ của chính quyền đối với giới luật sư.

Tính toàn trị của chế độ cộng sản luôn bắt buộc các tổ chức xã hội dân sự phục tùng mệnh lệnh

¹¹ TS. LS. Phan Trung Hoài. *Nâng cao chất lượng đào tạo đội ngũ luật sư đáp ứng yêu cầu cải cách tư pháp*. <http://liendoanluatsu.org.vn/vi/news/Su-kien-van-de/Nang-cao-chat-luong-dao-tao-doi-ngu-luat-su-dap-ung-yeu-cau-cai-cach-tu-phap-1075/>

đảng cầm quyền. Theo Chỉ thị của trung ương ĐCSVN số 56/CT-TW ngày 18-8-2000 về việc tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác của Hội Luật gia Việt Nam thì “Hội Luật gia Việt Nam thực sự là một tổ chức nghề nghiệp mang tính chính trị, xã hội sâu sắc của những người hoạt động trong lĩnh vực pháp luật.”

Chính quyền, đặc biệt là công an, luôn nhìn giới luật sư như là thành phần đối lập và nguy hại cho chế độ. Vì thế họ tìm mọi cách can thiệp và cản trở những hoạt động của luật sư mà họ cho là không có lợi cho chế độ và lãnh đạo. Trong năm 2015 dư luận đặc biệt lo ngại cho an ninh của những người bảo vệ công lý khi một số luật sư bị công an và công an đội lốt côn đồ ngăn cản hoặc hành hung gây thương tích, như vụ hai luật sư Trần Thu Nam và Lê Văn Luân bị công an giả danh côn đồ đánh đập dã man ngày 3 tháng 11,¹² và vụ luật sư Trần Vũ Hải bị bắt giam ngày 12 tháng 11.¹³ Đặc biệt là vụ luật sư Võ An Đôn bị chính quyền tỉnh Phú Yên đòi trút quyền luật sư chỉ vì ông đã tích cực bào chữa cho gia đình nạn nhân trong vụ 5 công an đánh chết ông Ngô Thanh Kiều.¹⁴

Trong tác nghiệp hàng ngày, bản thân người luật sư tại Việt Nam ngày nay luôn đối đầu với những ngăn trở từ phía công an điều tra, Viện Kiểm sát, và ngay cả Hội đồng xét xử. Muốn bào chữa cho một bị cáo, luật sư phải xin phép tòa án, và hầu như không bao giờ có được giấy phép đúng thời hạn luật định. Và dù có giấy chứng nhận bào chữa, luật sư vẫn phải xin phép của cơ quan điều tra. Luật sư phải nhờ vả các cơ quan điều tra để được gặp thân chủ trong những

thời khắc vội vàng. Ngoài chuyện luôn luôn bị làm khó dễ khi xin giấy chứng nhận bào chữa, trước mỗi giai đoạn của quá trình tố tụng, các luật sư phải làm lại thủ tục để có giấy chứng nhận bào chữa mới cho giai đoạn đó.¹⁵ Theo ông Đỗ Ngọc Thịnh, Phó chủ tịch kiêm Tổng thư ký Liên đoàn Luật sư Việt Nam thì “đang có một thực tế là, trong quá trình điều tra, việc luật sư được tham gia vào quá trình điều tra đã khó, còn việc luật sư được gặp bị can còn khó hơn.”¹⁶

3-11-2015, Luật sư Trần Thu Nam và Luật sư Lê Văn Luân bị đánh trọng thương sau khi giúp đỡ gia đình một thanh niên bị đánh chết trong trại tạm giam của cảnh sát. Hình: ThanhNien News

Trước tòa án, hội đồng xét xử ít khi để ý đến lời biện hộ của luật sư; trái lại luật sư thường không dám phản bác công tố viên. Nhiệm vụ của luật sư trong hầu hết các vụ án chỉ là xin khoan hồng cho thân chủ.¹⁷ Và tệ hơn nữa, có khi luật sư, đặc biệt là luật sư được chỉ định, lại đứng về phía công tố để kết tội người mình có bổn phận bào chữa, như trường hợp luật sư Võ Thành Quyết trong vụ án đại hình đưa đến án

¹² Defend the defenders. *Luật sư Trần Thu Nam và Lê Luân bị công an giả danh côn đồ đánh đập dã man*. <http://www.vietnamhumanrightsdefenders.net/2015/11/04/luat-su-tran-thu-nam-va-le-luan-bi-cong-an-gia-danh-con-do-danh-dap-da-man/>

¹³ BBC. *LS Hải: Công an bắt luật sư ‘như súc vật’*. http://www.bbc.com/vietnamese/vietnam/2015/11/151112_ls_tran_vu_hai_arrest

¹⁴ Người Lao Động. *Vụ công an dùng nhục hình: Đòi thu hồi chứng chỉ hành nghề của LS bên bị hại!* <http://nld.com.vn/ban-doc/vu-cong-an-dung-nhuc-hinh-doi-thu-hoi-chung-chi-hanh-nghe-cua-ls-ben-bi-hai-20141204230235603.htm>

¹⁵ VnExpress. *Luật sư mệt mỏi khi xin gặp thân chủ trong trại giam*. <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/luat-su-met-moi-khi-xin-gap-than-chu-trong-trai-giam-2859891.html>

¹⁶ Tư vấn pháp luật. *Nâng cao hơn nữa vai trò của luật sư*, <http://tuvanphapluat.tinmoi.vn/kien-thuc-phap-luat/binh-luan/nang-cao-hon-nua-vai-tro-cua-luat-su-d4249.html>

¹⁷ An Ninh Thủ Đô, *Luật sư chỉ định, có cho đủ... thủ tục*, <http://www.anninhthudo.vn/Ky-su-phap-dinh/Luat-su-chi-dinh-co-cho-du-thu-tuc/487759.antd>

tử hình cho bị cáo Hồ Duy Hải. Ông Võ Thành Quyết nguyên là Trưởng phòng Cảnh sát công an tỉnh.¹⁸ Chủ nhiệm Đoàn luật sư Hà Nội cũng thú nhận, “trong nhiều phiên tòa, sự hiện diện của luật sư chỉ mang tính hình thức, một thứ “trang điểm thêm đẹp” trong quá trình xét xử.”¹⁹

6. Một Chế Độ Nhà Tù Bất Nhân

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam gửi Hội đồng Nhân quyền LHQ nhân Kỳ kiểm điểm định kỳ năm 2014, Việt Nam khai rằng, “Việt Nam luôn tôn trọng các quyền con người cơ bản của những người bị tạm giữ, tạm giam [...] Những người đang chấp hành án phạt tù bị hạn chế một số quyền công dân nhưng vẫn được pháp luật bảo vệ và bảo đảm các quyền và tự do cơ bản.”

Trong thực tế, đối với hoàn cảnh của những người bị tạm giam, báo cáo này đã đề cập đến một số trường hợp vi phạm nhân quyền tiêu biểu trong phần “Bạo hành của công an”. Đối với những người đã có án tù và những người bị nhốt trong các “trung tâm cai nghiện ma túy” và các “trại phục hồi nhân phẩm” việc vi phạm là một chính sách được tiến hành một cách hệ thống. Trước hết, mọi tù nhân đều bắt buộc phải làm việc vất vả suốt ngày mà không được quyền hưởng thành quả do công việc họ làm. Những công việc mà các tù nhân bắt buộc làm thường rất nặng nề và nguy hiểm, như đập đá, phá rừng đốn gỗ, làm rẫy, đúc gạch... Thứ đến, mặc dù làm việc vất vả, các tù nhân phải sống trong những điều kiện rất tồi tệ về mọi mặt từ nơi ở, thực phẩm, vệ sinh, y tế... Nhưng tệ hại hơn hết là sự đối xử khắc nghiệt của cán bộ cai tù. Họ có thể dùng bất cứ nhục hình nào, tâm lý hay thể lý, mà họ có thể tưởng tượng ra. Mục đích của các nhục hình này là để trấn áp tinh thần các tù

nhân để bắt buộc họ tuân phục các cai tù, thứ đến là để trả thù những tù nhân dám đòi hỏi quyền được đối xử đúng luật.

Đặc biệt đối với các tù nhân chính trị, trong năm 2015, qua lời tường thuật lại của những người vừa được phóng thích và của những thân nhân có dịp tiếp xúc với các tù nhân trong những lần thăm viếng, một số hình thức đối xử vô nhân đạo sau đây vẫn còn được áp dụng: di chuyển đến những vùng xa xôi, cấm thân nhân thăm nuôi, biệt giam kỷ luật, không được chữa bệnh, bị đánh đập, hoặc bởi chính công an trại giam, hoặc bởi tù nhân hình sự do công an sai khiến, v.v.

Trong năm 2015 nhà nước đã trả tự do cho 30 tù nhân lương tâm, gồm: Ông Trần Anh Kim, ông Bùi Văn Thâm, ông Nguyễn Văn Duyệt, Ông Cao Văn Tinh, bà Mai Thị Dung, ông Đinh Văn Nhượng, bà Phạm Thị Lộc, bà Lê Thị Phương Anh, nhà báo Trương Duy Nhất, ông Đỗ Văn Hoa, ông Trịnh Bá Khiêm, LS Lê Quốc Quân, ông Lê Thanh Tùng, ông Đỗ Nam Trung, bà Cần Thị Thêu, ông Lê Văn Sơn, ông Nguyễn Văn Oai, Mục sư Dương Kim Khải, ông Trần Minh Nhật, ông Thái Văn Dung, ông Trần Văn Miên, ông Đoàn Văn Vươn, ông Đoàn Văn Quý, blogger Tạ Phong Tần, bà Dương Thị Tròn, ông Nguyễn Văn Lía, Ông Phạm Minh Vũ, Ông Trần Văn Sang, nhạc sĩ Việt Khang, và ông Nguyễn Đình Cường. Trong số này, ông Trần Anh Kim và Lê Thanh Tùng đã bị bắt lại vào tháng 12. Blogger Tạ Phong Tần đã bị trục xuất qua Mỹ. Trong số tù nhân lương tâm được thả, phần lớn đã thi hành xong án tù và một số ít được đặc cách cho về trước thời hạn vì nhu cầu chính trị của chính quyền.

Điều đáng ghi nhận là trước áp lực quốc tế, nhà nước VN đã dùng tù nhân chính trị như là một món hàng mặc cả để đổi chác những quyền lợi ngoại giao và kinh tế. Đây là một hình thái buôn người kiểu mới của chính quyền VN.

¹⁸ Vietbao.vn. Luật sư “hai mang” trong vụ án tử tù Hồ Duy Hải. <http://vietbao.vn/An-ninh-Phap-luat/Luat-su-hai-mang-trong-vu-an-tu-tu-Ho-Duy-Hai/2147521754/301/>

¹⁹ VnExpress.net, Vai trò của luật sư trong phiên tòa rất mờ nhạt, <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/vai-tro-cua-luat-su-trong-phiên-toa-rat-mờ-nhat-2077980.html>

III. QUYỀN ĐƯỢC THAM GIA ĐỜI SỐNG CHÍNH TRỊ QUỐC GIA

Hiến pháp 1992 được sửa đổi, bổ sung năm 2013 qui định rằng người dân có quyền tham gia quản lý Nhà nước qua bầu cử và ứng cử (Điều 27 và 28),¹ tự do ngôn luận, hội họp, lập hội và biểu tình (điều 25). Tuy nhiên, cũng chính điều 4 của bản Hiến pháp này lại khẳng định vai trò lãnh đạo tuyệt đối của Đảng Cộng Sản Việt Nam (ĐCSVN) trong mọi sinh hoạt của đất nước.² Chính ở sự mâu thuẫn này và ý đồ duy trì độc quyền chính trị bằng mọi giá mà tất cả những quy định về quyền chính trị được công nhận nơi điều 20, 21 trong Bản Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và điều 21, 22 trong Công ước Quốc tế về Những Quyền Dân sự Và Chính trị mà VN cam kết tôn trọng đã bị triệt tiêu. Người dân bị tước đoạt tất cả quyền chọn lựa thể chế chính trị và người đại diện. Người dân không có quyền có quan điểm, chính kiến khác với đường lối của ĐCSVN. Tất cả các nhóm đối lập bị đàn áp và đặt ra ngoài vòng pháp luật.

¹ Điều 27: Công dân đủ mười tám tuổi trở lên có quyền bầu cử và đủ hai mươi một tuổi trở lên có quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân. Việc thực hiện các quyền này do luật định.

Điều 28: 1) Công dân có quyền tham gia quản lý nhà nước và xã hội, tham gia thảo luận và kiến nghị với cơ quan nhà nước về các vấn đề của cơ sở, địa phương và cả nước. 2) Nhà nước tạo điều kiện để công dân tham gia quản lý nhà nước và xã hội; công khai, minh bạch trong việc tiếp nhận, phản hồi ý kiến, kiến nghị của công dân

² “Đảng Cộng sản Việt Nam - Đội tiên phong của giai cấp công nhân, đồng thời là đội tiên phong của Nhân dân lao động và của dân tộc Việt Nam, đại biểu trung thành lợi ích của giai cấp công nhân, Nhân dân lao động và của cả dân tộc, lấy chủ nghĩa Mác – Lê nin và tư tưởng Hồ Chí Minh làm nền tảng tư tưởng là lực lượng lãnh đạo Nhà nước và xã hội.” (Điều 4 HP Cộng hòa Xã hội Chủ nghĩa Việt Nam 2013)

1. Điều Hành Việc Nước Là Đặc Quyền Của ĐCSVN

Cũng như hầu hết các quốc gia trên thế giới, VN thường xuyên tổ chức những cuộc bầu cử các cấp chính quyền. Hiến pháp và Luật Tổ chức Quốc hội ban hành vào tháng 11 năm 2014, qui định rằng Quốc hội là cơ quan quyền lực Nhà nước cao nhất, đại diện cho toàn dân, có quyền làm luật và quyền bổ nhiệm và kiểm soát chính phủ. Tuy nhiên việc tổ chức bầu cử và sinh hoạt nghị trường hiện nay chứng tỏ Quốc hội chỉ là công cụ của ĐCSVN. Cuộc bầu cử Quốc hội và Hội đồng Nhân dân các cấp nhiệm kỳ 2011-2016 vào tháng 5 năm 2011 đã cho thấy rõ điều đó. Không có một tổ chức nào được tham gia ứng cử ngoại trừ đảng viên của ĐCSVN và một số rất ít người ngoài đảng do đảng chọn lựa. Tất cả mọi ứng viên đều bị gạn lọc bởi Mặt Trận Tổ Quốc – một cơ quan ngoại vi của ĐCSVN - qua “Hội Nghị Hiệp Thương” và “Hội Nghị Cử Tri” ở cấp trung ương và cấp địa phương.

Hiến pháp (Điều 70) và Luật Tổ chức Quốc hội (Điều 8 và 9) quy định rằng các chức vụ quan trọng hàng đầu trong guồng máy Nhà nước đều do Quốc hội bầu; tuy nhiên trên thực tế, chính Trung Ương ĐCSVN chọn trước và Quốc hội chỉ bỏ phiếu chấp thuận.

Trong quá trình công tác lập pháp tại VN, mọi dự án luật đều xuất phát từ văn phòng Trung ương ĐCSVN. Trong mấy năm gần đây, để đánh bóng vai trò của Quốc hội, Đảng ủy Văn phòng Quốc hội đã cho phép tổ chức những buổi chất vấn một số bộ trưởng và ngay cả thủ tướng. Sự kiện này làm cho dư luận trong nước và nhất là một số quan sát viên bên ngoài VN có ảo tưởng rằng Quốc hội VN có thực quyền. Sự

thật đó chỉ là kịch bản đã được thỏa thuận trước giữa các nhân vật trong Đảng về việc phân công điều hành Chính phủ và Quốc hội. Đảng vẫn thống lĩnh Quốc hội với 91.6% đại biểu là đảng viên và phần còn lại là những người được Đảng dùng trong vai trò trang trí cho bộ máy cai trị.

Ngày 25-6-2015, Quốc hội VN đã thông qua Luật Bầu cử đại biểu Quốc hội và đại biểu Hội đồng nhân dân cho nhiệm khóa 2016-2021. Ngoài việc quy định một cách độc đoán tỷ lệ ứng cử viên là người sắc tộc và phụ nữ để đáp ứng nhu cầu đa nguyên giả hiệu (diversity), Luật Bầu cử năm 2015 không có gì thay đổi so với những luật bầu cử trước đây. Việc tuyển chọn người ứng cử ở các cấp vẫn phải thông qua Mặt trận Tổ quốc và thủ tục “Hội Nghị Hiệp Thương” và “Hội Nghị Cử Tri”.

Và để chuẩn bị cho kỳ bầu cử quốc hội vào tháng 7 năm 2016, Ủy ban thường vụ Quốc hội đã phân bổ khoảng 35 đại biểu là người ngoài Đảng sẽ được chọn vào Quốc hội Khóa 14.³

Đầu năm 2016, tiếp theo kết quả cuộc tranh giành quyền lực trong nội bộ ĐCSVN, Quốc hội VN đã phải ngoan ngoãn chấp hành mệnh lệnh của Đảng để bắt thường thay đổi Chính phủ hầu phản ánh tương quan lực lượng trong Đảng.

Ở cấp bậc địa phương, để gia tăng sự kiểm soát chính trị của ĐCSVN trên chính quyền địa phương, năm 2008 Bộ Chính Trị ban hành Nghị quyết số 22/NQ-TW đề ra “mô hình bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp xã, phường” để tăng cường sự lãnh đạo của đảng ủy phường, xã. Đến cuối năm 2013, trong 63 tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương, đã có 638 xã, phường, thị trấn thực hiện thí điểm đồng chí bí thư đồng thời là chủ tịch Ủy ban Nhân dân, chiếm 5,7% tổng số xã, phường, thị

trấn trong cả nước.⁴ Để chuẩn bị cho Đại hội Đảng lần thứ XII vào năm 2016, Bộ Chính trị đã ra Chỉ thị số 36, ngày 30/5/2014 yêu cầu các cấp đảng bộ triển khai mô hình này để “lãnh đạo toàn diện nhiệm vụ chính trị.”

Nói tóm lại, qua quy định pháp lý cũng như thực tế tổ chức và điều hành Quốc hội cũng như các Hội đồng Nhân dân ở các địa phương, người dân không có tiếng nói. Những định chế này không phải là đại diện cho người dân; họ chỉ là công cụ của ĐCSVN để thi hành chính sách và đường lối toàn trị của Đảng.

2. Triệt Hạ Đối Lập

Sinh hoạt nội bộ của ĐCSVN trong năm 2015 có nhiều biến động do sự cạnh tranh giữa những cá nhân quyền lực và phe nhóm trong Đảng. Tuy nhiên, vì vấn đề sống còn của Đảng, việc chỉ trích và kiểm thảo trong nội bộ đảng, ở một mức độ nào đó, xem ra cởi mở hơn những năm trước. Trong lúc đó, để bảo vệ an ninh chính trị cho Đảng, chính quyền không dung thứ bất kỳ bất đồng và chỉ trích nào từ bên ngoài.

Ngày 16-10-2015, phát biểu tại Đại hội Đảng bộ Công an Trung ương, Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng, một lần nữa khẳng định: “Xử lý kịp thời, hiệu quả, không để hình thành các tổ chức chính trị đối lập và làm thất bại mọi âm mưu chống phá đất nước của các thế lực thù địch.”⁵

Ngày 16-11-2015, báo cáo trước Quốc hội, Bộ trưởng Công an Trần Đại Quang cho biết trong gần 3 năm vừa qua, ngành Công an đã bắt giữ, xử lý 1.410 vụ, 2.680 đối tượng xâm phạm an ninh quốc gia, ngăn chặn kịp thời âm mưu thành

³ VOV. *Tối thiểu 35 người ngoài Đảng sẽ tham gia Quốc hội khóa XIV.* <http://vov.vn/chinh-tri/quoc-hoi/toi-thieu-35-nguoi-ngoai-dang-se-tham-gia-quoc-hoi-khoa-xiv-490096.vov>

⁴ Xây Dựng Đảng. *5 năm thực hiện thí điểm bí thư cấp ủy đồng thời là chủ tịch ủy ban nhân dân.* <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/To-chuc/2013/6790/5-nam-thuc-hien-thi-diem-bi-thu-cap-uy-dong-thoi.aspx>

⁵ Báo điện tử Chính phủ. *Toàn văn phát biểu của Thủ tướng tại Đại hội Đảng bộ Công an Trung ương.* <http://baohinhphu.vn/Cac-bai-phat-bieu-cua-Thu-tuong/Toan-van-phat-bieu-cua-Thu-tuong-tai-Dai-hoi-Dang-bo-Cong-an-Trung-uong/239052.vgp>

lập tổ chức chính trị đối lập với Đảng CSVN. Theo ông Quang, “Từ tháng 6-2012 đến nay, số đối tượng chống đối đã lập hơn 60 hội, nhóm bất hợp pháp dưới danh nghĩa dân chủ, nhân quyền, với khoảng 350 đối tượng tham gia ở 50 tỉnh, thành.”⁶

16-12-2015, Ls Nguyễn Văn Đài bị bắt lại với cáo buộc tội “tuyên truyền chống Nhà nước”.

Vì thế một số tập hợp vận động dân chủ và nhân quyền được nhen nhúm trước đây như Khối 8406, Đảng Nhân Dân Hành Động, Đảng Dân Chủ, Đảng Thăng Tiến Việt Nam, Đảng Vì Dân, Đảng Việt Tân, Cao Trào Nhân Bản, Ủy Ban Nhân Quyền, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông, Câu Lạc Bộ Nhà Báo Tự Do, Hội Ái hữu Từ Nhân Chính Trị và Tôn giáo Việt Nam, Tuổi Trẻ Yêu Nước, Phong Trào Con Đường Việt Nam, Hội Anh Em Dân Chủ... vẫn tiếp tục bị ngăn cấm, truy lùng, và trừng phạt. Chẳng hạn, cho đến tháng 12 năm 2015, có đến 50 thành viên của Khối 8406 bị bắt và kết án tù, số đang còn bị giam cầm là 8 người, trong đó có LM Nguyễn Văn Lý, người sáng lập. Ông Trần Huỳnh Duy Thức, người lãnh đạo tổ chức Con Đường Việt Nam cũng đang chịu án 16 năm tù giam với tội danh “hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân

⁶ Người Lao Động. *Bắt giữ, xử lý 2.680 đối tượng xâm phạm an ninh quốc gia*. <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/bat-giu-xu-ly-2-680-doi-tuong-xam-pham-an-ninh-quoc-gia-2015111608463095.htm>

dân” theo điều 79 của Bộ Luật Hình sự VN. Bác sĩ Nguyễn Đan Quế, người sáng lập Cao Trào Nhân Bản cũng đang bị quản thúc tại gia.

Cũng với phương cách hình sự hóa các hoạt động chính đáng của người dân, trong năm 2015 nhà nước đã bắt giam và kết án một số nhà hoạt động cho các quyền chính trị với cáo buộc:

- Cáo buộc vi phạm điều 79 BLHS: Cựu Trung tá Trần Anh Kim và ông Lê Thanh Tùng.
- Cáo buộc vi phạm điều 88 BLHS: Nguyễn Hữu Quốc Duy, LS Nguyễn Văn Đài và cô Lê Thu Hà.
- Cáo buộc vi phạm điều 245 BLHS: sinh viên Nguyễn Việt Dũng.
- Cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS: Blogger Ba Sàm Nguyễn Hữu Vinh, bà Nguyễn Thị Minh Thúy, Nhà báo Kim Quốc Hoa, Bà Lê Thị Phương Anh, anh Phạm Minh Vũ, và anh Đỗ Nam Trung.

Trong phiên tòa ngày 23-3-2016, Blogger Ba Sàm Nguyễn Hữu Vinh đã bị kết án 5 năm tù giam và bà Thúy bị 3 năm tù giam. Trong phiên tòa ngày 12-2-2015 bà Lê Phương Anh bị kêu án 12 tháng tù giam, ông Phạm Minh Vũ 18 tháng và ông Đỗ Nam Trung 14 tháng. Cả 3 đã ra khỏi tù trong năm 2015 và sinh viên Nguyễn Việt Dũng cũng đã được trả tự do ngày 13-4-2016 sau khi thi hành hết thời hạn án tù.

Nói tóm lại, từ trung ương đến địa phương, chỉ có khoảng 4.5 triệu đảng viên ĐCSVN, trong số gần 92 triệu công dân VN, là những người được quyền sinh hoạt chính trị. Số còn lại đã bị tước đoạt mất quyền và cơ hội tham gia lãnh đạo và quản lý đất nước. Chính vì thế tổ chức Freedom House, trong Bản Phúc Trình về Quyền Chính trị và Tự do dân sự trên thế giới 2015 đã xếp VN ở mức 7/7 về quyền chính trị trong thang điểm từ 1 tới 7, và mức 5/7 về các quyền tự do dân sự.⁷

⁷ Freedom House. *Freedom in the World 2015*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/vietnam>

3. Quyền Lập Hội, Biểu Tình, Cử Trú và Đi Lại

Điều 25 Hiến pháp VN ấn định: “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” Vì tính cách quan yếu của quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, và quyền được thông tin trong hoàn cảnh cụ thể của VN hôm nay, bản báo cáo này đã có một mục riêng cho các vấn đề này [Chương IV- Quyền Tự do Ngôn luận].

3. 1. Quyền Tự Do Lập Hội

Từ năm 2005 chính phủ đã công bố Dự luật về Hội. Năm 2014, sau 11 lần sửa đổi dự luật vẫn chưa được đưa ra Quốc hội thảo luận và biểu quyết. Đến cuối năm 2015, Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Sinh Hùng tuyên bố Quốc hội sẽ chuyển giao việc biểu quyết Luật về Hội cho Quốc hội khóa tới;⁸ và có thể phải đến tháng 10 năm 2016, Quốc hội mới trở lại với luật này.

Sự chậm trễ bất thường này cho thấy Nhà nước vẫn còn lo sợ người dân sẽ sử dụng luật này như là một phương tiện pháp lý qua mặt sự kiểm soát của Nhà nước trong việc xây dựng những tổ chức độc lập. Cho đến nay quyền lập hội được ấn định bởi Nghị định số 45/2010/NĐ-CP, ngày 21 tháng 4 năm 2010 quy định về việc Tổ chức và Quản lý Hội (được sửa đổi, bổ sung bởi Nghị định số 33/2012/NĐ-CP của Chính phủ, ngày 13-4-2012). Trong khung cảnh pháp lý của nghị định này không một tổ chức nào ngoài vòng kiểm soát của chính quyền có thể được thành lập và hoạt động hợp pháp.

Trong những năm gần đây, nhiều tổ chức xã hội dân sự tranh đấu cho quyền con người đã được hình thành và hoạt động “một cách bất hợp pháp,” như Khối 8406, Diễn đàn Xã hội

⁸ BBC. Luật về Hội - phép thử bị trì hoãn? http://www.bbc.com/vietnamese/vietnam/2015/09/150925_vn_draft_association_law_views

Dân sự, Hội Cựu tù nhân lương tâm, Mạng lưới Blogger Việt Nam, Hội Anh em Dân chủ, Hội Bầu bí Tương thân, Hiệp hội Dân oan, Hội Ái hữu Tù nhân Chính trị Tôn giáo, Con đường Việt Nam, Bạch Đằng Giang Foundation, Hội Phụ nữ Nhân quyền, Truyền thông Dòng Chúa Cứu Thế, Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam, Lao Động Việt ...

Chính quyền cộng sản luôn lo sợ trước sự ra đời của những tổ chức xã hội dân sự vì họ luôn bị ám ảnh rằng các tổ chức này sẽ đi “từ ‘phản biện’ hướng đến ‘phản đối’ và cuối cùng thành tổ chức ‘phản động, chống đối’ Đảng Cộng sản và Nhà nước xã hội chủ nghĩa.”⁹

3. 2. Quyền Tự Do Biểu Tình

Dự luật Biểu tình do Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng đề nghị vào tháng 11 năm 2011 nhưng đến cuối năm 2015 vẫn chưa được Quốc hội thảo luận. Đầu năm 2016, Bộ trưởng Tư pháp VN, Hà Hùng Cường cho hay vì “ý kiến của các thành viên của Chính phủ còn rất khác nhau về nội dung dự luật” cho nên Chính phủ đề nghị Quốc hội cho phép chuyển dự án Luật biểu tình qua kỳ họp thứ 2 của Quốc hội Khóa 14 (cuối năm 2016).¹⁰ Điểm cần ghi nhận là chính Bộ Công an, cơ quan chủ trì của dự án luật, là lực trì hoãn chính của quá trình lập pháp của Luật Biểu tình.¹¹

Trong năm 2015 việc tụ tập để bày tỏ quan điểm và nguyện vọng của người dân vẫn còn bị quy định bởi Nghị định 38/2005 của Chính phủ.

⁹ Viện Khoa học tổ chức nhà nước. *Một số vấn đề cần lưu ý về xã hội dân sự*. <http://isos.gov.vn/Thongtinchitiet/tabid/84/ArticleId/331/language/vi-VN/M-t-s-v-n-d-c-n-l-u-y-v-xa-h-i-dan-s.aspx>

¹⁰ Tuổi Trẻ Online. *Chính phủ lại xin lùi dự án Luật biểu tình*. <http://tuoitre.vn/tin/chinh-tri-xa-hoi/20160217/chinh-phu-lai-xin-lui-du-an-luat-bieu-tinh/1052683.html>

¹¹ VOA. *Ai ‘đạo diễn’ lùi Luật Biểu tình: Quốc hội có vượt trên Bộ Công an?* <http://www.voatiengviet.com/content/ai-dao-dien-lui-luat-bieu-tinh-quoc-hoi-co-vuot-tren-bo-cong-an/3204953.html>

Theo Nghị định này, muốn tập hợp từ 5 người trở lên, người dân phải đăng ký trước với Ủy ban Nhân dân có thẩm quyền, và phải khai trình tên tuổi người tham dự, nội dung, ngày giờ... của buổi họp.

Tuy thế, năm 2015 vẫn được đánh dấu bởi những cuộc biểu tình của quần chúng ở nhiều nơi nhằm những mục tiêu khác nhau: từ việc dân oan bị cướp đất đòi công lý, công nhân bị bóc lột đòi cải thiện tiền lương và điều kiện làm việc, tín hữu đòi tự do tôn giáo, người dân chống Trung cộng xâm lấn lãnh hải và hải đảo đến việc phản đối sự bạo hành của công an, phản đối chính quyền phá hoại môi trường sống, và cổ xúy cho quyền của những người đồng tính, song tính, và chuyển tính (LGBT)

Các cuộc tụ họp của dân oan đòi quyền tư hữu đất vẫn tiếp tục xảy ra nhiều nơi trên toàn lãnh thổ vào nhiều thời điểm khác nhau trong năm. Có những vụ quy tụ người biểu tình từ nhiều địa phương khác nhau, như cuộc biểu tình tại Hà Nội ngày 8-9-2015 quy tụ dân oan từ Bình Dương, Đồng Nai, Bình Định, An Giang, Vũng Tàu, Nghệ An, Hải Phòng, Bắc Giang, Hải Dương... Và sôi động nhất là những cuộc biểu tình nhiều ngày của dân oan ba miền tại Hà Nội vào tháng 12 nhân dịp kỷ niệm Ngày Quốc tế Nhân quyền.

Trong năm 2015, trên phạm vi cả nước có 245 cuộc đình công.¹² So với năm 2014, số lượng giảm 24 cuộc; tuy nhiên có nhiều cuộc đình công quy mô hơn, chẳng hạn vào ngày 26-3-2015 khoảng 90 ngàn công nhân hãng giày Pou Yuen thuộc quận Tân Bình, TP Hồ Chí Minh, đình công chống lại các quy định mới của Luật Bảo hiểm xã hội 2014.¹³

Năm 2015 cũng đánh dấu sự trưởng thành của người dân trong ý thức về việc bảo vệ môi

trường sống. Cuộc biểu tình của hàng ngàn dân Hà Nội chống đối chính quyền đốn hạ cây xanh vào ngày 18-3-2015 và cuộc biểu tình của dân huyện Tuy Phong, tỉnh Bình Thuận ngày 15-4-2015 phản đối một nhà máy nhiệt điện xả khói làm ô nhiễm môi trường sống đã gây tiếng vang rất lớn.

Chuyến viếng thăm Việt Nam của Chủ tịch đảng Cộng Sản Trung quốc Tập Cận Bình vào tháng 11 năm 2015 đã tạo cơ hội để người dân bày tỏ tinh thần chống đối Trung quốc xâm lược lãnh hải và lãnh thổ Việt Nam. Trong 3 ngày 3, 4, và 5 tháng 11 nhiều cuộc biểu tình chống Chủ tịch Tập Cận Bình tại Hà Nội, Sài Gòn và Cần Thơ quy tụ hàng ngàn người.¹⁴

14-4-2015, công an đàn áp dân huyện Tuy Phong tỉnh Bình Thuận biểu tình chống nhà máy nhiệt điện gây ô nhiễm môi trường sống. Hình Tindachieu

Trong hầu hết các cuộc biểu tình trên, chính quyền đã dùng lực lượng an ninh chìm nổi ngăn chặn và đàn áp thô bạo. Trong lúc đó để đánh lừa dư luận thế giới, chính quyền lại tạo điều kiện dễ dàng cho việc tổ chức lễ hội Viet Pride của những người đồng tính, song tính và chuyển giới (LGBT). Chính quyền tại TP Hồ Chí Minh lại còn dùng nhà khách Quốc hội để tổ chức buổi khai mạc sinh hoạt 4 ngày Viet

¹² VOV. Năm 2015, cả nước xảy ra 245 cuộc đình công. <http://vov.vn/tin-24h/nam-2015-ca-nuoc-xay-ra-245-cuoc-dinh-cong-464800.vov>

¹³ RFA. Tại sao công nhân Pou Yuen đình công? http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/y-do-pouyuen-wkerstike-03312015051500.html

¹⁴ RFA. Công an đàn áp dữ dội các cuộc biểu tình chống Chủ tịch TQ Tập Cận Bình. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/anti-xi-protres-thwarted-11052015050314.html

Pride.¹⁵ Thái độ này của chính quyền chỉ nhằm mục đích che lấp những vi phạm nhân quyền của họ đối với những người dân mà họ cho là có thể tạo nên nguy hiểm cho độc quyền chính trị của họ trong lúc tỏ ra thân thiện với những nhóm xã hội vô hại.

Nói tóm lại, chính quyền đã tùy tiện sử dụng quyền biểu tình như một công cụ chính trị có lợi cho đảng cầm quyền.

3.3. Quyền Tự Do Cư Trú và Đi Lại

Chiếu điều 13 của Bản Tuyên ngôn Quốc tế Nhân quyền, Hiến pháp Việt Nam năm 2013 quy định rằng “Công dân có quyền tự do đi lại và cư trú ở trong nước, có quyền ra nước ngoài và từ nước ngoài về nước.” (Điều 23). Tự do đi lại và tự do cư trú không chỉ là những quyền nhân thân quan trọng, mà hơn thế nữa đây là những điều kiện tiên quyết cho quyền chính trị của công dân. Vì thế mức độ thực thi quyền chính trị có thể được đo lường qua việc bảo đảm quyền tự do cư trú và tự do đi lại của người dân, đặc biệt là những người bất đồng chính kiến.

Hiện nay, ngoài việc bắt giam vào nhà tù, chính quyền có thể giới hạn quyền cư trú và quyền đi lại của người dân bằng nhiều biện pháp hành chính. Thông thường nhất là chế độ đăng ký hộ khẩu, một hình thức kiểm soát dân cư chỉ còn được áp dụng tại Trung Cộng, Bắc Triều Tiên, và Việt Nam. Chế độ đăng ký hộ khẩu đã được chính quyền Việt Nam sử dụng từ thập niên 50 cho đến nay và mặc dù đã gây ra nhiều hậu quả tiêu cực trong mọi lãnh vực từ kinh tế đến xã hội,¹⁶ chính quyền vẫn không chịu từ bỏ bởi vì đây là một trong những phương tiện kiểm soát an ninh chính trị hữu hiệu nhất. Một hình thức kiểm soát khác là biện pháp “quản

chế hành chánh” được quy định bởi Nghị định 31/CP do Ông Võ Văn Kiệt ban hành năm 1997. Với quyết định quản chế hành chánh, Chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp tỉnh có toàn quyền chỉ định cư trú bất cứ công dân nào, cấm họ không được hành nghề, không được di chuyển, không được tiếp xúc với quần chúng, không được trả lời phỏng vấn và không được tham gia chính quyền khi xét thấy họ có hành vi xâm phạm đến an ninh quốc gia được quy định trong Bộ Luật Hình sự nhưng chưa đến mức phải truy tố. Hầu hết những nhà bất đồng chính kiến tại Việt Nam đều đã chịu qua hình phạt này. Hiện nay, những nhân vật đối kháng hàng đầu như Đức Tăng Thống Thích Quảng Độ và Bác sĩ Nguyễn Đan Quế vẫn đang bị quản thúc tại gia với biện pháp “quản chế hành chánh.”

Trong năm 2015, ngoài việc duy trì các hình thức trên, chính quyền còn ngang nhiên dùng an ninh ngăn cản, chặn bắt, tịch thu sổ thông hành, và đuổi nhà với lý do rất mơ hồ “bảo vệ an ninh quốc gia và trật tự an toàn xã hội.” theo Nghị định số 136/2007/NĐ-CP ngày 17/7/2007 của Chính phủ. Sau đây là một số vụ tiêu biểu chính quyền vi phạm quyền tự do đi lại của người dân với lý do “an ninh quốc gia”:

- Ngày 3-4-2015, cô Lê Thu Hà là thành viên của Hội Anh em Dân chủ, bị an ninh phi trường Nội Bài, Hà Nội chặn giữ trên đường đi Thụy Điển để tham dự hội nghị về “Defender’s day”.

- Ngày 5-5-2015, anh Nguyễn Tường Trọng, con trai nhà hoạt động nhân quyền Nguyễn Tường Thụy đã bị chặn tại cửa khẩu Nội Bài khi định đi Philippines.

- Ngày 7-5-2015, ông Lê Anh Hùng cùng cô Nguyễn Thị Thúy, (Maria Thúy Nguyễn) bị an ninh chặn lại ở phi trường Nội Bài chặn giữ với lý do “liên quan đến an ninh quốc gia”.

- Ngày 7-5-2015, bà Nguyễn Thị Nhung (mẹ của Nguyễn Phương Uyên) bị chặn giữ ở sân bay Tân Sơn Nhất trên đường đi Thái Lan.

- Ngày 18-5-2015, tiến sĩ Nguyễn Huệ Chi,

¹⁵ Một Thế Giới. Khai mạc ‘Ngày hội tự hào đồng tính 2015’ tại Sài Gòn. <http://motthegioi.vn/van-hoa-giai-tri-c-80/cau-vong-luc-sac-c-131/khai-mac-ngay-hoi-tu-hao-dong-tinh-2015-tai-sai-gon-27822.html>

¹⁶ Thanh Niên Online. Đoàn trường hộ khẩu. <http://www.thanhnienvietnam.com.vn/chinh-tri-xa-hoi/doan-truong-ho-khau-479596.html>

người đồng sáng lập trang Bauxite Việt Nam đã bị tịch thu hộ chiếu và bị cấm xuất cảnh khi trên đường sang Hoa Kỳ thăm con gái.

- Ngày 11-7-2015, ông Bùi Quang Minh bị tịch thu hộ chiếu tại phi trường Tân Sơn Nhất khi trên đường từ Philippines về lại Việt Nam với lý do an ninh.

- Ngày 12-7-2015, nhà hoạt động Vũ Quốc Ngữ và Trần Thị Tố bị cấm xuất cảnh tại phi trường Nội Bài, Hà Nội khi lên đường tham dự khoá đào tạo nhân quyền tại Thái Lan.

- Ngày 12-7-2015, nhà hoạt động nhân quyền Huỳnh Thục Vy bị công an chặn tại phi trường Tân Sơn Nhất trên đường đi Bangkok, Thái Lan tham dự khoá huấn luyện do Phóng viên không Biên giới tổ chức. Cùng ngày, cô Nguyễn Thị Hoàng (FB Hoàng Ngọc) bị an ninh sân bay Tân Sơn Nhất cấm xuất cảnh sang Thái Lan; và tại phi trường Nội Bài – Hà Nội công an chặn giữ nhà hoạt động Trần Thị Tô trên đường đi Thái Lan thăm chồng sắp cưới.

- Ngày 18-5-2015, các ông Võ Văn Tạo, Dũng Mai, Khổng Hy Thiêm và Uyên Thảo Trần Lê bị giữ tại phi trường Tân Sơn Nhất khi từ Thái Lan tham dự một khóa huấn luyện về kỹ thuật truyền thông trở về.

- Ngày 1-9-2015, tiến sỹ Nguyễn Quang A bị câu lưu tại phi trường Nội Bài khi trở về Việt Nam sau một chuyến đi nước ngoài vì lý do ‘an ninh quốc gia’.

- Ngày 2-9-2015, sinh viên Phạm Hà Nam bị công an phi trường Tân Sơn Nhất chặn giữ “Vì lý do an ninh quốc gia” trên đường đi Manila, Philippines.

- Ngày 28-9-2015, Chánh trị sự Hứa Phi (Cao Đài) bị an ninh phi trường Tân Sơn Nhất chặn giữ trên đường đến Bangkok dự hội nghị về tự do tôn giáo khu vực Châu Á- Thái Bình Dương với tư cách là đại diện của Hội đồng Liên tôn Việt Nam.

- Ngày 12-11-2015, cô Nguyễn Trang Nhung,

một nhà hoạt động nhân quyền bị cấm xuất cảnh.

- Ngày 16-11-2015, nhà hoạt động nữ quyền Nguyễn Thị Ngọc Lua bị cấm xuất cảnh tại Sài Gòn.

- Ngày 6-12-2015, nhà văn Phạm Thành, nhà văn Nguyễn Tường Thụy, nhà hoạt động Trương Văn Dũng và Lê Sỹ Bình bị cấm xuất cảnh tại Hà Nội.

Ngoài ra, viện cớ lý do “an ninh quốc gia”, chính quyền còn từ chối cấp hộ chiếu, hoặc tịch thu hộ chiếu của nhiều người bất đồng chính kiến, như cô Tạ Minh Tú, Trần Thị Nga, Blogger Mẹ Nấm Nguyễn Ngọc Như Quỳnh...

IV. QUYỀN TỰ DO PHÁT BIỂU VÀ TỰ DO NGÔN LUẬN

Hiến pháp VN được tu chính năm 2013 quy định “Công dân có quyền tự do ngôn luận, tự do báo chí, tiếp cận thông tin, hội họp, lập hội, biểu tình. Việc thực hiện các quyền này do pháp luật quy định.” (Điều 25) Tuy nhiên tình hình sinh hoạt báo chí, truyền thanh, truyền hình, và Internet trong năm 2015 chứng tỏ cho thấy đó chỉ là những khẩu hiệu trống rỗng. Chính quyền vẫn tiếp tục xâm phạm quyền tự do ngôn luận của người dân bằng cách:

- Tiếp tục chiếm giữ độc quyền thông tin,
- Tiếp tục ngăn chặn thông tin bất lợi cho chế độ, và
- Tiếp tục đàn áp những người trình bày sự thật hoặc dám bày tỏ quan điểm chính kiến trái ngược.

1. Ngôn Luận Là Độc Quyền Của Nhà Nước CSVN

Việc cải tổ luật pháp nhằm củng cố độc quyền ngôn luận cũng như việc gia tăng số lượng bộ máy tuyên truyền của ĐCSVN cho thấy rõ không có một bước tương nhượng nào đối với quyền tự do phát biểu của người dân trong thời gian gần đây. Chỉ thị số 37CP ngày 29/11/2006 của Thủ tướng Nguyễn Tấn Dũng “Kiên quyết không để tư nhân hóa báo chí dưới mọi hình thức và không để bất cứ tổ chức hoặc cá nhân nào lợi dụng, chi phối báo chí để phục vụ lợi ích riêng, gây tổn hại lợi ích đất nước.” vẫn còn hiệu lực trong năm 2015. Vì thế, tất cả những phương tiện truyền thông đại chúng đều thuộc quyền sở hữu của Nhà nước hoặc do Nhà nước chỉ đạo.

Tuy nhiên việc chấp nhận một phần cơ chế kinh tế thị trường cùng với hiện tượng bùng nổ của Internet đã khiến cho việc kiểm soát ngôn luận, ngay trong các cơ quan thông tin được thương mại hóa của nhà nước, trở thành một thách thức với chính quyền. Vì vậy để tăng cường việc kiểm soát dư luận và triệt tiêu quyền được biết và được phát biểu của người dân, ngoài việc triệt để áp dụng những luật lệ hiện hành,¹ trong năm 2015 chính quyền đã đề xuất việc bổ túc và sửa đổi Luật Báo chí năm 1989.

Ngày 4-11-2015, Chính phủ chính thức trình dự án Luật Báo chí cho Quốc hội, và Quốc hội đã thảo luận cho ý kiến đề bổ túc. Theo Bộ trưởng Thông tin và Truyền thông Nguyễn Bắc Sơn trong Tờ trình về dự án Luật báo chí (sửa đổi) tại kỳ họp thứ 10, Quốc hội khóa XIII thì mục tiêu của việc xây dựng Luật Báo chí là để bảo đảm quyền tự do báo chí.² Cho dù được mô tả có đến 30 điều khoản mới và 29 điều sửa đổi, bổ sung các quy định của Luật Báo chí hiện hành, Dự luật cũng không có gì mới khi điểm cốt lõi đã được đồng thuận trong các buổi thảo luận là: “Báo chí ở nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam là cơ quan ngôn luận của các tổ

¹ Những luật lệ chuyên biệt quy định quyền tự do ngôn luận được áp dụng trong năm 2015 gồm: Luật Báo chí năm 1989; Nghị định số 02/2011/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong hoạt động báo chí, xuất bản; Nghị định số 72/2013/NĐ-CP về quản lý, cung cấp, sử dụng dịch vụ Internet và thông tin trên mạng; Nghị định số 174/2013/NĐ-CP quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông; và Thông Tư số 09/2014/TT-BTTTT ngày 19/8/2014 quy định chi tiết về hoạt động quản lý, cung cấp, sử dụng thông tin trên trang thông tin điện tử và mạng xã hội.

² Infonet. *Xây dựng Luật Báo chí (sửa đổi) để đảm bảo quyền tự do báo chí*. <http://infonet.vn/xay-dung-luat-bao-chi-sua-doi-de-dam-bao-quyen-tu-do-bao-chi-post181219.info>

chức của Đảng, cơ quan Nhà nước, tổ chức xã hội; là diễn đàn của nhân dân.” Vì thế báo chí có nhiệm vụ “tuyên truyền, phổ biến, góp phần xây dựng và bảo vệ đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước...” (Dự thảo Luật Báo chí bản ngày 2-3-2016, Điều 4). Như thế rõ ràng luật mới không hề chia sẻ độc quyền ngôn luận của ĐCSVN cho bất kỳ ai, như lời Bộ trưởng Nguyễn Bắc Sơn, tinh thần Nghị quyết của Bộ Chính trị đã khẳng định rõ không tư nhân hóa báo chí.³

Bởi vì mục tiêu và công dụng của truyền thông đã được đảng cầm quyền xác định rõ rệt như thế cho nên những số liệu thống kê về số người sử dụng Internet, số trang mạng điện tử, số báo giấy phát hành, số đài truyền hình, và số phóng viên được cấp thẻ hành nghề mà chính quyền thường trưng ra như là những bằng chứng tôn trọng quyền tự do ngôn luận không có một giá trị thuyết phục nào.⁴

2. Chính Quyền Tiếp Tục Ngăn Chặn Thông Tin Trái Chiều

Trả lời trong chương trình truyền hình “Đối thoại và Chính sách” của VTV1 ngày 14-1-2015 với chủ đề “Đối phó với thông tin nguy hại”, Thứ trưởng Bộ Thông Tin và Truyền Thông Trương Minh Tuấn khẳng định bộ sẽ triển khai

³ Công Thông Tin Điện Tử Quốc Hội Việt Nam. Ủy ban Thường vụ Quốc hội cho ý kiến về dự thảo Luật báo chí (sửa đổi). <http://quochoi.vn/tintuc/Pages/tin-hoat-dong-cua-quoc-hoi.aspx?ItemID=31015>

⁴ Theo Bộ Thông Tin và Truyền Thông thì năm 2015 bộ TT&TT hiện đang quản lý và chỉ đạo 858 cơ quan báo chí in, 105 cơ quan báo điện tử, 207 trang thông tin điện tử tổng hợp của các cơ quan báo chí; 66 đài phát thanh, truyền hình, và gần 18.000 nhà báo được cấp thẻ đang hoạt động trong và ngoài nước. MIC. *Tình hình phát triển lĩnh vực báo chí và phát thanh truyền hình năm 2015*. <http://mic.gov.vn/solieubaocao/Pages/TinTuc/116095/Tinh-hinh-phat-trien-linh-vuc-bao-chi-va-phat-thanh-truyen-hinh-nam-2015.html>

đồng bộ nhiều biện pháp để ngăn chặn những thông tin xấu, độc hại.⁵ Ngoài các biện pháp đề ra như ban hành Luật An toàn Thông tin Mạng vào cuối năm 2015, tăng cường việc quản lý nội dung trên mạng, xử lý nghiêm đối với các vi phạm ... còn có những điều đã không được đề cập một cách công khai, nhưng đã được triệt để thi hành. Đó là duy trì các phương tiện kỹ thuật dùng để kiểm soát như xây dựng tường lửa, dùng hacker xâm nhập máy tính hay cài mã độc vào máy của những đối tượng cần theo dõi.⁶

báo chí có nhiệm vụ “tuyên truyền, phổ biến, góp phần xây dựng và bảo vệ đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước...” (Dự thảo Luật Báo chí bản ngày 2-3-2016, Điều 4)

Ngoài ra trên phương diện tổ chức, chính quyền cũng tiếp tục

gia tăng quyền hạn và nhân sự cho bộ máy kiểm soát và tuyên truyền như Cục An ninh mạng đã được thành lập hồi tháng 8 năm 2014 và hệ thống dư luận viên được công khai thừa nhận vào năm 2013. Trong năm 2015, ngoài việc tăng cường nhân sự cho đội ngũ các dư luận viên,⁷ chính quyền còn mở rộng phạm vi hoạt động của tổ chức này để vô hiệu hóa hoạt động của những người hoạt động cho nhân quyền trên đường phố.⁸ Cục An ninh mạng (A68) trực thuộc Bộ Công an là cơ quan có nhiệm vụ bảo đảm an ninh và an toàn thông tin mạng. Hầu hết các quốc gia trên thế giới đều có một cơ quan tương tự. Tuy nhiên điểm khác biệt là trong lúc đối tượng phục vụ của các cơ quan

⁵ Báo Mới. *Bộ TT&TT sẽ chủ động ngăn chặn thông tin xấu, độc hại trên mạng*. <http://www.baomoi.com/bo-tt-tt-se-chu-dong-ngan-chan-thong-tin-xau-doc-hai-tren-mang/c/15758149.epi>

⁶ Computerworld. *AusCERT 2015: How governments are using cyber crime tools to target activists*. <http://www.computerworld.com.au/article/576521/auscert-2015-how-governments-using-cyber-crime-tools-target-activists/>

⁷ Infonet. *Cần có những phóng viên giỏi để đấu tranh trực diện trên mạng*. <http://infonet.vn/can-co-nhung-phong-vien-gioi-de-dau-tranh-truc-dien-tren-mang-post158786.info>

⁸ BBC. *‘Dư luận viên phá lễ tưởng niệm Gạc Ma’* http://www.bbc.com/vietnamese/vietnam/2015/03/150314_gac_ma_commemoration

an ninh mạng trong các quốc gia dân chủ là an ninh quốc gia và phúc lợi của người dân thì Cục An ninh mạng tại Việt Nam chủ yếu là phục vụ cho sự thống trị của ĐCSVN.⁹

Không những nhằm triệt hạ các tiếng nói độc lập trong nước, chính quyền còn tiếp tục ngăn cản không cho người dân có thể tiếp cận với các nguồn thông tin độc lập và khách quan bằng kỹ thuật phá sóng các đài truyền thanh Việt ngữ từ ngoài nước và dựng tường lửa ngăn cản việc truy cập các trang mạng “phản động” của người Việt lưu vong, và các cơ quan nhân quyền quốc tế.

3. Một Không Gian Bất An Của Nhà Báo Chuyên Nghiệp

Trong năm 2015 tình trạng những người làm công tác truyền thông chuyên nghiệp (có giấy phép) bị hành hung trong lúc tác nghiệp gia tăng đến mức báo động. Mặc dù có nhiều phóng viên bị hành hung không bao giờ lên tiếng vì nhiều lý do,¹⁰ ít nhất đã có đến 8 trường hợp phóng viên bị hành hung được loan truyền rộng rãi trên các trang báo mạng:

- Ngày 8 tháng 6, hai phóng viên Vĩnh Phú và Linh Hoàng của Báo Giao Thông đã bị một nhóm người hành hung và cướp đi một máy quay phim khi đang lấy tin về tình trạng xe ben chở cát gây mất an toàn giao thông tại khu vực phường Long Trường, quận 9, TP Hồ Chí Minh. Hai người bị chấn thương nặng và được đưa đi bệnh viện cấp cứu.¹¹

⁹ Báo Mới. “*Những việc cần làm ngay*” của ngành Công an năm 2015. <http://www.baomoi.com/nhung-viec-can-lam-ngay-cua-nganh-cong-an-nam-2015/c/15996797.epi>

¹⁰ Dân Trí. “*Nhiều phóng viên bị đe dọa, hành hung nhưng chỉ 1/5 số vụ có thông tin*”. <http://dantri.com.vn/xa-hoi/nhieu-phong-vien-bi-de-doa-hanh-hung-nhung-chi-15-so-vu-co-thong-tin-1434872706.htm>

¹¹ Người Lao Động. *Phóng viên Báo Giao Thông bị côn đồ đánh đập dã man*. <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/phong-vien-bao-giao-thong-bi-con-do-danh-dap-da-man-20150608204346371.htm>

- Ngày 17 tháng 6, phóng viên Dương Thanh Xuân thuộc báo Phú Yên đang chụp ảnh tại đài gác lửa rừng đèo Cù Mông (thị xã Sông Cầu) thì bất ngờ bị ông Lê Kim Hùng dùng gạch đá tấn công, yêu cầu tháo băng quay phim, đập đổ xe máy gây chấn thương ở tay.¹²

Hình ảnh một số nhà báo, phóng viên bị đánh đập dã man trong thời gian qua. Hình laodong.com.vn

- Ngày 18 tháng 6, phóng viên Tống Văn Đạt của Báo Tuổi Trẻ Thủ Đô cùng 2 phóng viên của tờ báo khác là anh Nguyễn Hoàng Long (PV báo Trí Thức Trẻ) và anh Trần Anh Đức (PV báo Thương Hiệu và Công Luận) đến điều tra việc công an phường Văn Quán có dấu hiệu tiêu cực khi xử lý vi phạm giao thông; những phóng viên này đã bị lực lượng công an tấn công, dùng dùi cui điện dí vào đầu, và đấm đá tới tấp.¹³

- Ngày 28-8, Phóng viên Báo Đời Sống và Pháp Luật đang làm phóng sự điều tra về vụ gara Thành Đô tại xã Tân Nhật, huyện Bình Chánh,

¹² Dân Trí. *Phóng viên Báo Phú Yên bị hành hung khi tác nghiệp*. <http://dantri.com.vn/xa-hoi/phong-vien-bao-phu-yen-bi-hanh-hung-khi-tac-nghiep-1435983792.htm>

¹³ Đại Kỷ Nguyên. *Phóng viên bị hành hung khi đang ghi hình công an ngay tại chốt giao thông*. <http://www.dai-kynguyen.com/viet-nam/phong-vien-bi-hanh-hung-khi-dang-ghi-hinh-cong-an-ngay-tai-chot-giao-thong.html>

TP Hồ Chí Minh có dính líu đến một dịch vụ cảnh sát giao thông bảo kê cho các xe hàng quá tải thì bị nhân viên gara thả chó ra tấn công.¹⁴

- Ngày 4 tháng 9, nhà báo Nguyễn Ngọc Quang thuộc Đài Phát thanh- Truyền hình tỉnh Thái Nguyên cùng vợ bị hai thanh niên chặn xe và dùng dao chém nhiều nhất gây thương tích trầm trọng tại khu vực cầu Gia Bầy (TP. Thái Nguyên, tỉnh Thái Nguyên). Ông Quang là tác giả nhiều bài viết phản ánh tình trạng khai thác khoáng sản trái phép trên địa bàn.¹⁵

- Ngày 28 tháng 10, phóng viên Đỗ Huy Hoàng thuộc báo Hải Phòng đã bị một số công an hành hung khi làm phóng sự về việc tranh chấp giữa một số doanh nghiệp cung cấp vật tư với Cty Cổ phần Phúc An tại Kiến An, Hải Phòng.¹⁶

- Ngày 3 tháng 11, ông Trần Công Tuấn, trưởng Văn phòng đại diện Báo Người Lao Động khu vực Đồng bằng Sông Cửu Long, trong lúc tìm hiểu hiện trường về việc tranh chấp giữa Tổng Công ty Phát triển hạ tầng đô thị UDIC, là nhà thầu chính và các nhà thầu phụ, đã bị ông Trần Duy Long (là người của UDIC) giật máy ảnh, đập vào mặt và chửi bới.¹⁷

- Ngày 21 tháng 12, phóng viên Lê Thanh Hiếu của báo Tri Thức Trực Tuyến (ZING) hay www.ZING.VN, trong lúc làm phóng sự tại khu đô thị Xuân Phương, Hà Nội thì bị hai người mặc quần áo bảo vệ hành hung.¹⁸

¹⁴ Người Đưa Tin. *Vụ bắt bảo kê xe tải: Gara Thành Đô thả chó tấn công phóng viên*. <http://www.nguoiduatin.vn/vu-bat-bao-ke-xe-tai-gara-thanh-do-tha-cho-tan-cong-phong-vien-a204046.html>

¹⁵ VietnamNet. *Phóng viên báo Hà Nội Mới tố bị hành hung khi tác nghiệp*. <http://vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/261942/phong-vien-bao-ha-noi-moi-to-bi-hanh-hung-khi-tac-nghiep.html>

¹⁶ Việt Báo. *Hải Phòng: Nhà báo bị công an hành hung khi tác nghiệp*. <http://vietbao.vn/Xa-hoi/Hai-Phong-Nha-bao-bi-cong-an-hanh-hung-khi-tac-nghiep/70028519/157/>

¹⁷ Người Lao Động. *Không cấu thành tội hình sự nên chỉ xử hành chính* <http://nld.com.vn/phap-luat/khong-cau-thanh-toi-hinh-su-nen-chi-xu-hanh-chinh--2016012015004306.htm>

¹⁸ Pháp Luật. *Một phóng viên bị hành hung khi đang tác nghiệp*. <http://plo.vn/an-ninh-trat-tu/mot-phong-vien-bi-hanh-hung-khi-dang-tac-nghiep-602750.html>

Trong các trường hợp phóng viên bị bạo hành ở trên, thủ phạm được xác nhận hoặc là công an hoặc là những người có thể lực làm ăn bất chính nhưng được công an bao che.

Các nhà báo được cấp giấy phép hành nghề thường xuyên được nhắc nhở “phải giữ lễ phải”, tức là phải theo đúng lề lối thông tin một chiều, bóp méo sự thật do Nhà nước cung cấp. Đã có nhiều nhà báo bất tuân bị bắt giữ hoặc bị sa thải vì đã phát biểu lập trường khác với quan điểm của Nhà nước cộng sản từ những vấn đề lớn liên hệ đến đường lối chính sách của đảng đến những chuyện làm ăn bê bối của các quan chức các cấp.

Diễn hình là ngày 9-2-2015 Bộ Thông Tin và Truyền Thông ra quyết định thu hồi thẻ nhà báo và đề nghị cách chức Tổng biên tập báo Người cao tuổi của ông Kim Quốc Hoa, cũng như thu hồi giấy phép trang thông tin điện tử, và tên miền www.nguoi-cao-tuoi.org.vn. Ông đã bị truy tố ngày 12-5-2015 với cáo buộc tội danh) đã vi phạm điều 258 của BLHS. Nhiều người cho rằng nhà báo lão thành Kim Quốc Hoa đã bị kỷ luật vì những bài viết chống tham nhũng của ông, nhất là bài viết phanh phui gia sản kếch sù của nguyên Tổng Thanh tra Chính phủ Trần Văn Truyền.¹⁹

Vụ thứ hai là quyết định ngày 4-9-2015 của Bộ Thông tin và Truyền Thông về việc thu hồi thẻ nhà báo của ký giả Đỗ Hùng. Trước đó ông Hùng đã bị bãi nhiệm khỏi chức vụ Phó Tổng thư ký tòa soạn Báo điện tử Thanh Niên. Ông Hùng bị kỷ luật vì nhiều bài viết không phù hợp với chủ trương của ĐCSVN về nhiều vấn đề như bản chất dân chủ giả hiệu của chế độ, biểu tình chống Trung Quốc xâm lấn biển đảo...

Liên hệ đến các cơ quan báo chí, chính quyền tiếp tục dùng biện pháp kỷ luật như phạt tiền hoặc thu hồi giấy phép như là những phương tiện kiểm soát và răn đe. Chẳng hạn vụ Báo Đồi Sống và Pháp Luật bị phạt 30 triệu đồng vì đã

¹⁹ RFA. *Tại sao khởi tố Tổng biên tập Kim Quốc Hoa?* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/y-treat-anti-corrup-edi-in-chf-02092015052749.html

đăng tải một bài viết về Bộ trưởng Quốc phòng Phùng Quang Thanh trên trang báo điện tử, hay vụ xử phạt báo điện tử Người Đưa Tin 15 triệu đồng vì đã thông tin không thuận lợi cho nhà nước trong bài viết “Trung Quốc đã đi quá đà trong căng thẳng ở Biển Đông” đăng ngày 24-7-2015.

4. ĐÀN ÁP NHỮNG NGƯỜI DÁM BÀY TỎ QUAN ĐIỂM CHÍNH KIẾN KHÁC VỚI ĐƯỜNG LỐI CỦA ĐCSVN

Riêng đối với những nhà báo lẻ trái, những bloggers hoặc chủ trang facebook bất đồng chính kiến thì mức độ đàn áp lại càng khắc nghiệt hơn. Chính quyền đã dùng công an mật vụ theo dõi quấy phá cuộc sống và hành hung hoặc sử dụng những điều khoản mơ hồ của Bộ luật Hình sự 1999 để truy tố và bỏ tù họ.

4.1. Lạm Dụng Luật Hình Sự Để Kết Tội Những Bloggers

Trong năm 2015, việc hình sự hóa việc sử dụng quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận đã giảm bớt so với những năm trước vì nhu cầu tuyên truyền để có sự hậu thuẫn quốc tế trong các thương lượng kinh tế-thương mại, nhất là Hiệp Định Đối Tác Xuyên Thái Bình Dương (Trans-Pacific Strategic Economic Partnership Agreement) (TPP). Tuy nhiên việc lạm dụng các điều khoản mơ hồ của Bộ luật Hình sự để bịt miệng và truy tố bloggers bất đồng chính kiến vẫn còn được ghi nhận trong các trường hợp sau:

a - Cáo buộc vi phạm điều 79 BLHS (Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân):

- Ông Lê Thanh Tùng, một nhà báo độc lập vừa được phóng thích vào tháng 6 năm 2015 sau 3 năm rưỡi bị giam cầm cũng vì tội danh thuộc điều 79 BLHS. Ông Tùng bị bắt lại vào tháng 12, 2015.

23-3-2016, Blogger Ba Sàm Nguyễn Hữu Vinh và phụ tá là Nguyễn Thị Minh Thúy trước Tòa án Nhân dân Hà Nội. Cả hai bị bắt vào tháng 5-2014.

- Cựu Trung tá Trần Anh Kim, một người bất đồng chính kiến đã có những phát biểu và bài viết đòi hỏi dân chủ. Ông Kim bị kết án 5 năm 6 tháng tù vào năm 2009; ông ra tù tháng Giêng năm 2015 và bị bắt lại vào tháng 10 cùng năm.

b - Cáo buộc vi phạm điều 88 BLHS (Tội tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam):

- Ông Nguyễn Hữu Quốc Duy, bị công an Khánh Hòa bắt vì lý do được nói là ‘tuyên truyền chống phá Nhà nước’ trên mạng xã hội.

- LS Nguyễn Văn Đài, một nhà hoạt động nhân quyền hàng đầu tại VN với nhiều bài viết cổ xúy dân chủ-nhân quyền. LS Đài ra tù tháng 3 năm 2011 sau khi bị giam 4 năm đã bị bắt lại vào tháng 12 năm 2015 cũng cùng một tội danh.

- Cô Lê Thu Hà, là cộng tác viên của LS Nguyễn Văn Đài trong Hội Anh em Dân chủ.

c - Cáo buộc vi phạm điều 245 BLHS (Tội gây rối trật tự công cộng): sinh viên Nguyễn Viết Dũng, với biệt danh trên mạng xã hội là Dũng Phi Hổ, bị bắt khi biểu tình trong phong trào bảo vệ cây xanh tại Hà Nội trong tháng 4 năm 2015.

d - Cáo buộc vi phạm điều 258 BLHS (Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân):

- Blogger Ba Sàm Nguyễn Hữu Vinh và bà Nguyễn Thị Minh Thúy: Blogger Nguyễn Hữu Vinh là chủ blog Anh Ba Sàm, một trang web nổi tiếng về những bài viết phơi bày mặt thật của chế độ. Ông và người phụ tá, bà Nguyễn Thị Minh Thúy bị bắt ngày 5-5-2014. Trong phiên tòa ngày 23-3-2016, ông bị kêu án 5 năm tù giam và bà Thúy bị 3 năm tù giam.

- Bà Lê Thị Phương Anh, anh Phạm Minh Vũ, và anh Đỗ Nam Trung: Ba nhà hoạt động nhân quyền này bị bắt khi quay phim và chụp hình các cuộc biểu tình chống Trung Quốc vào tháng 5 năm 2014 tại tỉnh Đồng Nai. Trong phiên tòa ngày 12-2-2015 bà Lê Phương Anh bị kêu án 12 tháng tù giam, ông Phạm Minh Vũ 18 tháng và ông Đỗ Nam Trung 14 tháng. Cả 3 đã ra khỏi tù trong năm 2015.

4.2. Đàn áp bằng bạo hành công an

Không một bloggers hoặc một chủ trang facebook nào có những sáng tác hoặc đăng lại những bài viết khác với quan điểm của chính quyền mà không bị theo dõi và quấy phá bằng nhiều cách. Nhẹ thì cho công an chìm nổi “canh gác” nhà, nghe lén hoặc cắt điện thoại, mạnh hơn thì ngăn chặn đi lại, tấn công gia cư bằng gạch đá hoặc đồ bắn, xâm nhập gia cư vô cớ, bắt về đồn công an “làm việc” không có lệnh tòa, và hành hung gây thương tích.

Trong năm 2015 có ít nhất 36 vụ bạo hành nhắm vào những người hoạt động cho nhân quyền tại Việt Nam²⁰ mà phần lớn là những bloggers. Sau đây là một số vụ tiêu biểu nhắm vào các nhà đấu tranh qua phương tiện truyền thông:

²⁰ Civil Rights Defenders. *Assaults on Human Rights Defenders on the Rise in Vietnam*. <http://www.civilrights-defenders.org/news/assaults-on-human-rights-defenders-on-the-rise-in-vietnam/>

11-5-2015, blogger nhân quyền Nguyễn Chí Tuyền bị công an giả dạng côn đồ tấn công gây trọng thương trên đường phố Hà Nội.

- Ngày 26 tháng 1, hai công an mật vụ xông vào nhà riêng của blogger Huỳnh Công Thuận và hành hung khi ông mở cửa kêu cứu vì bị bao vây hăm dọa suốt cả ngày hôm trước. Trong tháng 9 năm 2011 ông Thuận đã là nạn nhân của một vụ bạo hành dẫn đến thương tích trầm trọng.²¹

- Ngày 22 tháng 4, blogger Trịnh Anh Tuấn (Gió Lang Thang), người điều hành trang mạng kêu gọi phải có minh bạch về vấn đề chặt cây tại thủ đô Hà Nội, bị đánh trọng thương bởi những người từng theo dõi anh trước đó.²²

- Ngày 11 tháng 5, blogger Nguyễn Chí Tuyền bị một nhóm an ninh đội lột côn đồ chặn đường hành hung trên đường đón con từ trường về nhà tại Hà Nội. Kết quả ông phải được đưa đi bệnh viện cấp cứu với nhiều vết thương nguy hiểm

²¹ Dân Làm Báo. *Mật vụ CS chặn cửa, hành hung anh Huỳnh Công Thuận*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/01/mat-vu-cs-chan-cua-hanh-hung-anh-huynh.html>

²² RFA. *Blogger Trịnh Anh Tuấn bị đánh hội đồng vỡ đầu*. <http://www.rfa.org/vietnamese/vietnamnews/activ-brut-beate-04222015095116.html>

trên đầu.²³

- Ngày 19 tháng 5, blogger Đinh Quang Tuyền (Tuyền Xích Lô) bị 2 viên an ninh chặn đường đánh gãy mũi đồ máu trong lúc trên đường đi tập thể dục.²⁴

- Ngày 23 tháng 9, năm thành viên của Lương Tâm TV, một chương trình truyền hình Internet đấu tranh cho nhân quyền, bị bắt giữ và tịch thu thiết bị. Nhiều bloggers và người ủng hộ kéo đến đồn công an phường Hai Bà Trưng, Hà Nội đòi trả tự do nhưng cũng bị hành hung xua đuổi. Blogger Đoàn Trang bị đánh chảy máu mồm.²⁵

- Ngày 6 tháng 12, Luật sư blogger Nguyễn Văn Đài cùng ba bạn trẻ Lý Quang Sơn, Vũ Đức Minh, Lê Mạnh Thắng, bị một toán công an Nghệ An đội lốt côn đồ hành hung gây thương tích, khi họ đang trên đường từ Vinh trở về Hà Nội sau một cuộc hội thảo về nhân quyền nhân Ngày Quốc tế Nhân quyền.²⁶

5. Vận Động cho Quyền Tự Do Ngôn Luận và Thông Tin tại Việt Nam

Việc đấu tranh cho quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận trong năm 2015, mặc dù phải đối đầu với sự đàn áp của chính quyền, đã có nhiều thuận lợi nhờ vào việc phát triển của các phương tiện truyền thông hiện đại như blogs, facebook, twitter, youtube... và sự nối kết của

²³ GNSP. *Dư luận phẫn nộ khi Blogger Nguyễn Chí Tuyền bị 'côn đồ' tấn công*. <http://www.tinmungchonguoingheo.com/blog/2015/05/11/du-luan-phan-no-khi-blogger-nguyen-chi-tuyen-bi-con-do-tan-cong/>

²⁴ Dân Làm Báo. *Anh Đinh Quang Tuyền bị côn an mật vụ đánh đổ máu*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/05/anh-inh-quang-tuyen-bi-con-mat-vu-anh-o.html>

²⁵ RFA. *Các thành viên của chương trình 'Lương Tâm TV' bị sách nhiễu hăm dọa*. http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/independen-online-tv-ltam-harra-ss-09242015065943.html

²⁶ Dân Luận. *Luật sư Nguyễn Văn Đài bị hành hung sau "Thảo luận nhân quyền"*. <https://www.danluan.org/tin-tuc/20151206/luat-su-nguyen-van-dai-bi-hanh-hung-sau-thao-luan-nhan-quyen>

cộng đồng mạng.

Việt Nam là quốc gia có số lượng người truy cập Internet gia tăng phi thường trong những năm gần đây. Theo số liệu thống kê của Chabrol.net, trong năm 2015 có đến 39.8 triệu người ở Việt Nam sử dụng Internet, trong đó có 28 triệu có tài khoản mạng xã hội.²⁷ Các trang mạng của cá nhân cũng như của các tổ chức xã hội dân sự đã dần dần thay thế truyền thông chính thống của nhà nước để trở thành nơi chuyển tải tin tức đáng tin cậy và kịp thời cho những người cần biết sự thật. Các trang mạng độc lập như Dân Làm Báo, Anh Ba Sàm, Bauxite Việt Nam, Việt Nam Thời Báo,... và ngay cả những trang mạng có lý lịch không rõ ràng như Chân dung Quyền lực, Quân Làm báo... đã thu hút số người truy cập rất cao vì qua đó người đọc có thể tìm được những tin tức không bị kiểm duyệt.

Chính qua các phương tiện truyền thông phổ biến trên, các nhà hoạt động liên kết với nhau dễ dàng hơn để nâng cao tầm vóc của việc vận động cho nhân quyền và dân chủ.

- Tờ bán nguyệt san Tự do Ngôn luận, ra đời từ tháng 4 năm 2006, vẫn đều đặn xuất bản qua hệ thống Internet và đến cuối năm 2015 đã được 234 số.

- Mạng Lưới Blogger Việt Nam, được hình thành từ chiến dịch bản Tuyên bố đòi bỏ điều 258 của Bộ Luật hình sự vào năm 2013, vẫn tiếp tục hoạt động và là một trong những thành phần chủ chốt của chiến dịch vận động nhân quyền "Chúng ta là Một" (We are One) trong năm 2015.

- Hội Nhà Báo Độc Lập Việt Nam, ra đời vào tháng 7 năm 2014, là một hội chuyên nghiệp báo chí độc lập, đã không ngừng phát triển, và sau một năm hoạt động đã tăng số hội viên lên 88, nghĩa là trên 200%.²⁸

²⁷ chabrol.net. *Internet statistics in Vietnam 2015 including Social media and Mobile*. <http://chabrol.net/2015/06/09/internet-statistics-in-vietnam-2015/>

²⁸ Vietnamdaily.com. *Số thành viên Hội Nhà Báo Độc Lập tăng gấp ba lần*. <http://www.vietnamdaily.com/?c=article&p=93870>

- Việc huấn luyện kỹ năng truyền thông do các linh mục Dòng Chúa Cứu Thế khởi sự từ 2011 tại giáo xứ Thái Hà vẫn tiếp tục ở dạng di động trong năm 2015 cho các tỉnh Miền Trung.²⁹

Vì những vi phạm nghiêm trọng quyền tự do ngôn luận và thông tin, trong suốt năm 2015 chính quyền Việt Nam liên tục nhận được những đánh giá tiêu cực và cảnh báo từ các tổ chức nhân quyền quốc tế:

Tổ Chức Phóng Viên Không Biên Giới (Reporters Without Borders) trong Danh mục Tự do Báo chí Thế giới Năm 2015 đã xếp Việt Nam gần chót bảng, thứ hạng 175 trong số 180 quốc gia, xuống một bậc so với năm 2014 (174), và chỉ hơn Trung Quốc, Syria, Turkmenistan, Bắc Hàn, và Eritrea³⁰

- Tổ chức Freedom House đã đánh giá tự do báo chí ở Việt Nam năm 2015 với số điểm rất thấp 86/100 (0 = tốt nhất, 100 = tệ nhất), thấp hơn 2 điểm so với năm trước, và xếp đồng hạng với Trung Quốc ở vị trí 38 trên 40 quốc gia trong khu vực Châu Á Thái Bình Dương.³¹ Về tự do trên mạng, điểm số của Việt Nam trong năm 2015 là 76 (không thay đổi so với năm trước).³²

Ủy ban Bảo vệ Nhà báo (Committee to Protect Journalists) trong bảng xếp hạng kiểm duyệt báo chí năm 2015 đã đề Việt Nam vào hàng thứ 6 trong những quốc gia có mức độ kiểm duyệt báo chí nghiêm ngặt nhất thế giới.³³

²⁹ GNSP. *Linh mục Dòng Chúa Cứu Thế tổ chức khóa Truyền Thông khu vực Vinh*. <http://www.tinmungc-honguoingho.com/blog/2015/11/24/linh-muc-dong-chua-cuu-the-to-chuc-khoa-truyen-thong-khu-vuc-vinh/>

³⁰ Reporters Without Borders. *2015 World Press Freedom Index*. <https://index.rsf.org/#!/index-details/VNM>

³¹ Freedom House. *Freedom of the Press 2015*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2015/vietnam>

³² Freedom House. *Freedom on the Net 2015*. <https://freedomhouse.org/report/freedom-net/2015/vietnam>

³³ CPJ. *10 Most Censored Countries*. <https://cpj.org/2015/04/10-most-censored-countries.php>

Tổ chức Human Rights Watch đánh giá tình trạng tự do ngôn luận tại Việt Nam trong năm 2015 như sau: “Các quyền cơ bản như tự do ngôn luận, tự do chính kiến, tự do báo chí, lập hội và tự do tôn giáo đều bị xiết chặt. Các nhà hoạt động về nhân quyền cũng như các bloggers bất đồng chính kiến luôn phải đối mặt với sự sách nhiễu và đe dọa thường trực, kể cả việc bị hành hung và giam giữ.”³⁴

Tổ chức Văn Bút Quốc Tế (PEN International), trong Nghị quyết về Việt Nam được thông qua trong Đại hội Thế giới tại Québec, Canada vào tháng 10 năm 2015, đã nhận định rằng, “Cộng hòa Xã hội chủ nghĩa Việt Nam là một nhà nước độc tài, độc đảng có tình trạng quyền tự do phát biểu và diễn đạt quan điểm bị trấn áp, hạn chế một cách phổ biến.”³⁵

³⁴ HRW. *World Report 2016*. <https://www.hrw.org/world-report/2016/country-chapters/vietnam>

³⁵ PEN. *Resolution #16: The Socialist Republic of Vietnam*. <http://www.pen-international.org/wp-content/uploads/2014/10/16.pdf>

V. QUYỀN TỰ DO TÔN GIÁO VÀ THỜ PHƯỢNG

Tôn giáo nói chung đóng một vai trò vô cùng quan trọng trong cuộc sống người dân Việt Nam.

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) chu kỳ II Việt Nam khai rằng: “Khoảng 95% trong số 90 triệu người ở Việt Nam có tín ngưỡng hay tôn giáo, phần lớn trong số họ thực hành tín ngưỡng truyền thống và hơn 24 triệu người theo các tôn giáo khác nhau tại Việt Nam.”

Tuy nhiên, từ khi nắm được chính quyền, với chủ trương xóa bỏ tôn giáo để tiến lên xã hội chủ nghĩa, Nhà nước CSVN đã tìm mọi cách để ngăn cấm quyền tự do tôn giáo của người dân bằng nhiều phương tiện khác nhau:

- Ngăn chặn bằng pháp luật
- Kiểm soát bằng tổ chức
- Đàn áp bằng bạo lực

1. Ngăn Chặn Bằng Pháp Luật

Mặc dù Hiến Pháp VN 1992, được tu chính năm 2013, bảo đảm quyền tự do tín ngưỡng cho mọi công dân (Điều 24¹), nhưng Pháp lệnh Tín ngưỡng Tôn giáo năm 2004 và Nghị định 92 năm 2012 của Chính phủ (thay thế Nghị định 22 năm 2005) đã quy định rất nhiều điều khắc

nghiệt về điều kiện và thủ tục đăng ký, hoạt động, đào tạo cũng như bổ nhiệm các chức sắc, và trùng tu các cơ sở tôn giáo v.v...

Một cách vắn tắt, Nghị định 92/2012 với 5 chương 46 điều chi tiết hóa một cách chặt chẽ hơn những hạn chế sinh hoạt của các tôn giáo được quy định trong các văn bản luật trước đây, đặc biệt là trong phần “Tổ chức tôn giáo” (Chương III) và “Hoạt động tôn giáo” (Chương IV). Để được hoạt động hợp pháp, các tôn giáo phải đăng ký, và việc đăng ký cũng hạn chế cho những tôn giáo có sinh hoạt tôn giáo ổn định 20 năm trở lên và “không vi phạm các quy định tại Khoản 2 Điều 8 và Điều 15 Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo” (Điều 6).

Việc quy định như thế có nghĩa là Nhà nước có thể tùy tiện cho hoặc không cho phép, giải tán và truy tố bất kỳ tôn giáo nào mà họ gán cho là “gây rối trật tự công cộng,” “tuyên truyền trái với pháp luật và chính sách của Nhà nước”... như được dự liệu trong Bộ luật Hình sự hiện hành.

Với các điều kiện luật pháp khắt khe trên nhiều giáo hội như Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, Phật Giáo Hòa Hảo Thuần Túy, Cao Đài Bảo Thủ Chơn Truyền và nhiều hệ phái Tin Lành vẫn bị đặt ra ngoài vòng pháp luật, và tiếp tục bị đàn áp bằng nhiều cách khác nhau.

Ngay cả đối với các tôn giáo đã được phép hoạt động, chính quyền vẫn tiếp tục nhập nhằng về tư cách pháp nhân của các tổ chức này với hậu ý tạo khó khăn về mặt pháp lý cho các tổ chức này trong các sinh hoạt xã hội, đặc biệt là các sinh hoạt liên hệ đến đất đai và tài sản.

¹ Điều 24 Hiến pháp CHXHCNVN: 1) Mọi người có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật. 2) Nhà nước tôn trọng và bảo hộ quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo. 3) Không ai được xâm phạm tự do tín ngưỡng, tôn giáo hoặc lợi dụng tín ngưỡng, tôn giáo để vi phạm pháp luật.

Khi sinh hoạt, các cơ sở tôn giáo địa phương phải nộp danh sách ban điều hành cơ sở cũng như phải khai báo dự kiến chương trình sinh hoạt hàng năm đến chính quyền địa phương (Điều 3). Tất cả các hội đoàn tôn giáo cũng như tu viện phải qua thủ tục đăng ký bao gồm việc khai báo mục đích, nhân sự, tổ chức, tài sản, và các tương quan quốc tế nếu có. Chính quyền có toàn quyền cho phép hoạt động hay ngăn cấm (Điều 12 & 13) cũng như có toàn quyền cho phép thành lập hay ngăn cấm việc xây dựng các cơ sở đào tạo tu sĩ cũng như kiểm soát việc tuyển sinh và huấn luyện trong các cơ sở này (Điều 14 & 15). Việc phong chức, bổ nhiệm, và chuyển chuyển mọi cấp giáo sĩ đều phải có sự ưng thuận của các cấp chính quyền tương ứng tùy chức danh được đề nghị (Điều 19, 20, 21 & 22). Các cuộc hội nghị và đại hội tôn giáo, các cuộc lễ và giảng đạo ngoài cơ sở tôn giáo, việc xây dựng và nâng cấp các công trình tôn giáo, và việc gây quỹ cho tôn giáo đều phải được chính quyền xét duyệt (Điều 31-36).

Ngày 24-3-2015, Bộ Nội vụ đã gửi đến các bộ, chính quyền địa phương, và 62 tổ chức tôn giáo Dự thảo số 4 Luật Tín ngưỡng Tôn giáo kèm một văn thư yêu cầu góp ý kiến về Dự thảo này. Không kể các ý kiến rập khuôn từ các cơ quan chính quyền và Mặt trận Tổ quốc, Bộ Nội vụ cũng đã nhận được một số thư góp ý thẳng thắn từ một số tổ chức tôn giáo như Tổng hội Tin Lành Miền Bắc, các tòa giám mục các giáo phận Vinh, Kontum, Xuân lộc, Bắc Ninh, và nhất là bản góp ý của Hội đồng Giám mục Việt Nam. Nhiều tổ chức tôn giáo xã hội dân sự trong nước và quốc tế cũng lên tiếng bày tỏ quan điểm. Ngày 04-8-2015, Chính phủ đã trình Quốc hội Dự thảo Luật tín ngưỡng, tôn giáo số 5, và ngày 14-8-2015 Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã cho ý kiến về dự án Luật.

Mặc dù có một vài tiến bộ hơn so với luật lệ hiện hành cũng như các dự thảo trước, như việc nới rộng quyền của tổ chức tôn giáo trong lĩnh vực giáo dục, y tế, bảo trợ xã hội, và quyền tôn giáo của những người đang chấp hành án phạt tù, bản dự thảo sau cùng vẫn còn rất nhiều điều

khảo đi ngược với tinh thần của Luật nhân quyền quốc tế về quyền tự do tôn giáo. Những cơ chế kiểm soát như thủ tục đăng ký, thủ tục trình báo các hoạt động nội bộ của tổ chức tôn giáo, việc phủ nhận tư cách pháp nhân của các tổ chức tôn giáo, v.v. vẫn còn được chính quyền sử dụng để kiểm soát các tổ chức tôn giáo. Vì thế Hội đồng Giám mục Việt Nam, trong phần kết của Bản nhận định và góp ý ngày 4-5-2015, đã nhận xét: “Dự thảo 4 này là một bước thụt lùi so với Pháp lệnh tín ngưỡng, tôn giáo năm 2004. Bản Dự thảo này tạo ra quá nhiều thủ tục rườm rà, nhiều cơ chế khắt khe, ràng buộc, khiến các sinh hoạt tôn giáo bị cản trở.”

23-10-2015, các nữ tu Dòng Mến Thánh Giá Thủ Thiêm thắp nến cầu nguyện phân đối chính quyền tịch thu cơ sở dòng.

Ngoài ra, để hạn chế sinh hoạt và ảnh hưởng của các tổ chức tôn giáo, chính quyền dùng Luật Đất đai 2003, được sửa đổi và bổ túc nhiều lần, để cướp đi hoặc không chịu trả lại những cơ sở bất động sản như trường học và cơ sở y tế xã hội của các giáo hội. Sau khi kiểm soát được toàn Miền Nam, chính quyền cộng sản đã tịch thu tất cả đất đai, các cơ sở giáo dục, y tế, xã hội, và một số tu viện của các tôn giáo. Cho đến nay, một số ít cơ sở bị tịch thu vẫn còn được sử dụng trong mục đích trước đây; tuy nhiên một số lớn lại được chính quyền khai thác trong các

dịch vụ kiếm lời như vũ trường, khách sạn, hay chung cư cho cán bộ nhà nước. Việc chiếm đoạt các cơ sở tôn giáo nhằm mục đích hạn chế các phương tiện sinh hoạt của tôn giáo vẫn còn tiếp tục trong những năm gần đây. Trong năm 2015 dư luận đặc biệt chú ý đến các trường hợp tiêu biểu sau:

- Vụ cướp đất của Tu viện Dòng Biển Đức tại xã Thủy Bằng, Hương Thủy, Thành Phố Huế.²
- Vụ san bằng cơ sở Thánh Thất Cao Đài Tuy An thuộc ở Xã An Cư, huyện Tuy An, tỉnh Phú Yên.³
- Vụ chính quyền Quận 2 TP Hồ Chí Minh quyết định thu hồi đất đối với cơ sở chùa Liên Trì do Hòa thượng Thích Không Tánh trụ trì.⁴
- Vụ chính quyền Tỉnh Khánh hòa chiếm đoạt tu viện Dòng Chúa Cứu Thế Nha Trang.⁵
- Vụ chính quyền huyện Đắk Tô tiếp tục khủng bố giáo dân có nhà dùm làm nơi thờ phượng.⁶
- Vụ chính quyền Quận 2 TP Hồ Chí Minh đe dọa cưỡng chế chiếm hữu Dòng Mến Thánh

² Dân Làm báo. *Nhà cầm quyền tiếp tục cướp đất đan viện Thiên An, Huế*. <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/11/nha-cam-quyen-tiep-tuc-cuop-at-vien.html>

³ GNsP. *Nhà cầm quyền tỉnh Phú Yên phá hủy Thánh thất Đạo Cao Đài*. <http://www.tinmungchonguoinhgo.com/blog/2015/04/26/nha-cam-quyen-tinh-phu-yen-pha-huy-thanh-that-dao-cao-dai/>

⁴ GNsP. *Thông báo khẩn của Hội đồng Liên tôn Việt Nam về Chùa Liên Trì, Thủ Thiêm*. <http://www.tinmungchonguoinhgo.com/blog/2016/01/01/thong-bao-khan-cua-hoi-dong-lien-ton-viet-nam-ve-chua-lien-tri-thu-thiem/>

⁵ Thanh Niên Công Giáo. *Khánh Hòa: Chính Quyền Chiếm Đoạt Và Tư Nhân Hóa Tu Viện DCCT Nhà Trang*. <http://thanhnienconggiao.blogspot.fr/2015/04/khanh-hoa-chinh-quyen-chiem-oat-va-tu.html>

⁶ VRNs. *Chính quyền huyện Đắk Tô tiếp tục khủng bố giáo dân có nhà dùm làm nơi thờ phượng*. <https://chua-cuuthenews.wordpress.com/2015/04/14/chinh-quyen-huyen-dak-to-tiep-tuc-khung-bo-giao-dan-co-nha-dung-lam-noi-tho-phuong/>

Giá Thủ Thiêm.⁷

2. Kiểm Soát Bằng Tổ Chức

Từ khi nắm được chính quyền, ĐCSVN đã coi việc kiểm soát các tôn giáo là công tác ưu tiên trong việc ổn định chính trị. Để khai triển công tác đó họ đã thiết lập hai cơ quan chuyên biệt ở cấp trung ương và những tổ chức lệ thuộc ở cấp địa phương.

Ban Tôn giáo Chính phủ, trước đây trực thuộc Phủ Thủ tướng, nay thuộc Bộ Nội vụ, là một cơ quan có chức năng “ tham mưu giúp Bộ trưởng Bộ Nội vụ quản lý nhà nước về lĩnh vực tôn giáo trong phạm vi cả nước và thực hiện các dịch vụ công thuộc lĩnh vực tôn giáo theo quy định của pháp luật.” (Quyết định số 06/2015/QĐ-TTg ngày 12-2-2015 của Thủ tướng Chính phủ). Ở cấp địa phương, trên toàn 64 tỉnh - thành đều có Ban Tôn giáo tỉnh. và trong số 670 huyện trên cả nước có 637 huyện có tổ chức bộ máy và cán bộ làm công tác quản lý nhà nước về tôn giáo.⁸

Trong năm 2015, người đứng đầu Ban Tôn giáo Chính phủ là trung tướng công an Phạm Dũng, Ủy viên Đảng ủy Công an Trung ương, nguyên Tổng cục trưởng Tổng cục An ninh II, thứ trưởng Bộ Nội vụ. Cuối năm 2015, ông Dũng đã được giao nhiệm vụ Thứ trưởng Công an và phong hàm thượng tướng. Người phụ trách Ban Tôn giáo Chính phủ hiện nay là Ông Lê Vĩnh Tân, Ủy viên Ban Chấp hành Trung ương ĐCSVN, Thứ trưởng Bộ Nội vụ.

Cơ quan thứ hai có nhiệm vụ theo dõi và tham mưu cho Ban Chấp hành Trung ương ĐCSVN về chính sách tôn giáo là Vụ Tôn giáo thuộc

⁷ VOA. *Chính quyền Việt Nam đập phá cơ sở Dòng Mến Thánh Giá Thủ Thiêm*. <http://www.voatiengviet.com/content/chinh-quyen-viet-nam-dap-pha-co-so-dong-men-thanh-gia-thu-thiem/3019929.html>

⁸ Ban Tôn giáo Chính phủ. *Quá trình xây dựng và phát triển của Ban Tôn giáo Chính phủ - Bộ Nội vụ*. http://btgcp.gov.vn/Plus.aspx/vi/News/38/0/153/0/1062/Qua-trinh-xay-dung-va-phat-trien-cua-Ban-Ton-giao-Chinh-phu_Bo-Noi_vu

Ban Dân vận Trung ương.

Được trang bị với tổ chức quyền lực đó, trong năm 2015, chính quyền đã tiếp tục kiểm soát các tôn giáo bằng nhiều phương cách. Thủ tục “đăng ký hoạt động” và cấp “Giấy công nhận” đối với mọi tôn giáo vẫn được duy trì. Mọi sinh hoạt tôn giáo như các khóa tu tập, cấm phòng, rước kiệu...đều phải có phép mới được tiến hành. Chính quyền vẫn tiếp tục chính sách phân hóa để cai trị đối với các tôn giáo. Đối với mỗi tôn giáo, bao giờ cũng có một ủy ban do Nhà nước thúc đẩy thành lập và được Mặt Trận Tổ Quốc giám sát thường xuyên, nhằm phối hợp các hoạt động cho phù hợp với đường lối chính trị của chế độ. Đối với Phật Giáo, Nhà nước chỉ công nhận Giáo hội Phật giáo Việt Nam, một tổ chức do chính quyền tạo nên,⁹ mà phủ nhận và đàn áp Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất. Người đứng đầu Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thống nhất là Đức Tăng thống Thích Quảng Độ, đã bị giam cầm, quản chế hơn 3 thập niên trong nhà tù cộng sản hiện vẫn ở trong tình trạng bị quản thúc tại Thanh Minh thiền viện ở Sài Gòn.

Đối với Phật Giáo Hòa Hảo, Nhà nước phủ nhận Phật Giáo Hòa Hảo Thuận Túy và lập ra Ban Đại Diện Phật Giáo Hòa Hảo Trung Ương. Đối với Cao Đài Giáo, chính quyền dựng lên hội thánh Cao Đài quốc doanh tức là Cao Đài thuộc Hội Đồng Chuông Quản theo bản Hiến Chương năm 2007 để tách ra khỏi hội thánh Cao Đài Chơn Truyền. Đối với phật tử sắc tộc Khmer, Nhà nước giải tán hội Phật Giáo tiểu thừa Theravada và ép buộc sư sãi gia nhập Hội Đoàn Kết Sư Sãi Yêu Nước. Đối với Công Giáo thì họ tìm mọi cách nuôi dưỡng Ủy ban Đoàn Kết Công Giáo, để gây sức ép với Hội Đồng Giám Mục.

Việc tuyển chọn, đào tạo, phong chức, bổ nhiệm và chuyển chuyển các chức sắc tôn giáo đều phải xin phép Nhà nước; có được Nhà nước

3-7-2015, Công an chìm và côn đồ ngăn trở không cho tín đồ Phật giáo Hòa hảo tổ chức lễ kỷ niệm ngày khai đạo tại huyện Chợ Mới, An Giang. Hình Defend the defenders

chấp nhận thì mới được thi hành. Chương trình đào tạo các tu sĩ hay chức sắc tôn giáo phải được Nhà nước xét duyệt, và phải có những môn học về chủ nghĩa Mác-Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, lịch sử ĐCSVN, và nền pháp chế XHCN do các cán bộ Nhà nước dạy.

Ứng viên vào các chức vụ cao cấp trong các tôn giáo phải được Nhà nước cấp trung ương xét duyệt và chấp thuận thì tôn giáo mới được phong chức. Ngoài ra chính quyền cộng sản còn đào tạo riêng những cán bộ “công an đội lốt tu sĩ” đặc biệt là tu sĩ Phật Giáo, để cài vào các chùa, các tu viện ở trong nước, cũng như tại hải ngoại với mục đích lũng đoạn hàng ngũ các chức sắc của các giáo hội và tín đồ tôn giáo.

Chính quyền thường cản trở việc đi lại của các chức sắc tôn giáo và ngăn cấm các lễ hội tôn giáo mà họ cho là không phù hợp với lợi ích của đảng cầm quyền. Sau đây là những trường hợp điển hình:

- Ngày 02-01-2015, Công an tỉnh Vĩnh Long ngăn chặn Giáo hội Trung ương Phật giáo Hòa hảo Thuận túy tổ chức lễ ra mắt nhiệm kỳ 2014 – 2018 tại xã Đông Thạnh, thị xã Bình Minh, tỉnh Vĩnh Long. Hàng năm chính quyền tiếp tục ngăn cản Giáo hội Phật giáo Hòa Hảo tổ chức ba ngày lễ tưởng niệm lớn của đạo là ngày Đức Huỳnh Giáo chủ khai sáng đạo Hòa Hảo, ngày

⁹ Đỗ Trung Hiếu. Hồ sơ “Thống Nhất Phật Giáo”. <http://phatgiaokhongcongsan.blogspot.com/2011/05/ho-so-thong-nhat-phat-giao-o-trung-hieu.html>

sinh nhật Đức Huỳnh Giáo chủ, và ngày Đức Huỳnh Giáo chủ bị Việt Minh hãm hại.

- Ngày 6 và 14 tháng 5 năm 2015, chính quyền huyện Nậm Pồ và huyện Mường Nhé thuộc tỉnh Điện Biên cấm giáo dân công giáo tổ chức Lễ Chúa Thăng thiên nại lý do an ninh chính trị và trật tự xã hội.

- Ngày 27-5-2015, chính quyền tỉnh Tây Ninh kết hợp với nhóm tín đồ quốc doanh dùng vũ lực ngăn cản Khối Nhơn Sanh thuộc Giáo hội Cao Đài Tây Ninh tổ chức Đại Hội Nhơn Sanh.

- Ngày 7-6-2015, chính quyền tỉnh Gia Lai ngăn cản Đức tổng Giám mục Leopoldo Girelli, Sứ Thần Tòa Thánh và Đức Giám mục Hoàng Đức Oanh viếng thăm mục vụ một số giáo xứ đồng bào sắc tộc trong giáo phận.

- Ngày 28-9-2015, Công an phi trường Tân Sơn Nhất ngăn cản Chánh trị sự Hứa Phi, đồng chủ tịch Hội Đồng Liên Tôn Việt Nam xuất ngoại tham dự Hội thảo về tự do tôn giáo khu vực Đông Nam Á tại Thái lan.

- Ngày 24-12-2015, chính quyền tỉnh Kotum ngăn cản các linh mục dâng đại lễ Giáng sinh cho đồng bào công giáo tại các bản làng hẻo lánh thuộc giáo phận Kotum.

18-1-2015, Mục sư Nguyễn Hồng Quang bị “côn đồ” hành hung gây thương tích trầm trọng. Hình FM Huỳnh trọng Hiếu

3. ĐÀN ÁP BẰNG BẠO LỰC

Ngoài những biện pháp ngăn chặn, hạn chế và kiểm soát nêu trên, chính quyền CSVN không ngần ngại dùng bạo lực vũ trang để khống chế các tổ chức tôn giáo khi cần thiết, hoặc để đàn áp trước, hoặc khi các biến động vượt ra ngoài sự kiểm soát của họ.

Trong năm 2015 chính quyền đã ít dùng đến phương thức hình sự hóa để truy tố; thay vào đó chính quyền đã gia tăng việc sử dụng lực lượng an ninh, đặc biệt là an ninh đội lột côn đồ để hù dọa và trấn áp. Sau đây là những vụ đàn áp bằng bạo lực tiêu biểu được dư luận quan tâm:

- Ngày 15-1-2015, lực lượng an ninh chìm nổi

ngăn cản tín đồ Phật giáo Hòa Hảo tập trung cử hành lễ tưởng niệm ngày sinh nhật của Đức Giáo chủ Huỳnh Phú Sổ tại Quang Minh Tự thuộc xã Long Điền A, huyện Chợ Mới, tỉnh An Giang. Một số tín đồ bị hành hung.¹⁰

- Ngày 18-1-2015, Mục sư Nguyễn Hồng Quang và Mục sư Huỳnh Thúc Khải bị một nhóm người hành hung gây trọng thương tại phường Thạnh Lộc, quận 12, TP Hồ Chí Minh.¹¹

¹⁰ RFA. *Lễ Đàn Sanh Đức Huỳnh Giáo Chủ bị ngăn cản.* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/hoa-hao-surro-suppr-01152015053319.html

¹¹ Việt Nam Thời Báo. *Mục sư Nguyễn Hồng Quang bị “côn đồ” hành hung đến thổ huyết.* <http://www.ijavn.org/2015/01/muc-su-nguyen-hong-quang-bi-con-o-hanh.html>

- Trong tháng 2-2015, Một số người dân tộc H'mong theo đạo Tin Lành thuộc khu vực tỉnh Điện Biên ở tây bắc Việt Nam bị chính quyền địa phương sách nhiễu, đánh đập, thu giữ tài sản, đe dọa buộc phải bỏ đạo mới được tiếp tục sinh sống trong bản làng.¹²

- Ngày 22-3-2015, Một nhóm công an đội lột côn đồ bao vây và đe dọa hành hung Hòa thượng Thích Không Tánh và Linh mục Phan Văn Lợi thuộc Hội Đồng liên Tôn Việt Nam khi HT Thích Không Tánh đến thăm LM Lợi tại nhà riêng ở Huế.¹³

- Ngày 27-5-2015, khoảng 200 tín hữu Cao Đài thuộc khối Nhơn Sanh, tập hợp tại khuôn viên Tòa Thánh Tây Ninh để tổ chức Đại Hội Nhơn Sanh. Họ đã bị chừng 100 an ninh thường phục và một số công an sắc phục hợp với một số tín đồ Cao Đài quốc doanh cản trở. Sáu tín hữu tham dự đại hội bị hành hung.¹⁴

- Ngày 30-8-2015, ông Ma Văn Pá, 30 tuổi, một tín đồ H'mong theo đạo Dương Văn Minh ở tỉnh Cao Bằng đã bị công an Việt Nam bắt cóc và tra tấn dã man liên tiếp trong 2 ngày. Lý do là ông đã đến gặp Ủy hội Tự do Tôn giáo Quốc tế Hoa Kỳ (USCIRF) tại Hà Nội vào ngày 29/8/2015.¹⁵

- Ngày 31-12-2015, Linh mục Đặng Hữu Nam, một người luôn mạnh mẽ đấu tranh cho tự do tôn giáo thuộc giáo phận Vinh, bị một nhóm côn

đồ chặn đường hành hung gây thương tích. Tất cả sự việc diễn ra dưới mắt viên trưởng công an xã An Hòa đang đứng bên vệ đường với thái độ đứng đưng đồng lõa.¹⁶

4. Những Hoạt Động Cho Tự Do Tôn Giáo

Trước việc nhà nước không chịu thi hành những điều mà Hiến pháp đã quy định cũng như điều mà họ đã cam kết với cộng đồng quốc tế, người dân Việt Nam và các tổ chức nhân quyền quốc tế đã không ngừng đấu tranh để quyền tự do tôn giáo phải được tôn trọng. Sau đây là một số hoạt động đặc biệt cho tự do tôn giáo được ghi nhận trong năm 2015:

- Hội đồng Liên Tôn Việt Nam, quy tụ đại diện các tổ chức tôn giáo độc lập, trong năm 2015, đã có nhiều hoạt động cho tranh đấu cho tự do tôn giáo, như tham gia điều trần và gặp gỡ các tổ chức nhân quyền quốc tế, lên tiếng tố giác các vụ đàn áp tôn giáo cũng như phản đối dự thảo Luật Tôn giáo Tín ngưỡng...

- Hội Bảo vệ Quyền Tự Do Tôn Giáo được thành lập đầu năm 2014 với mục đích “giúp mọi công dân có thể thực thi quyền tự do tôn giáo, chống lại tất cả mọi hoạt động nhằm hạn chế hay cản trở quyền này.” Tuy không được thừa nhận như là một hội đoàn hợp pháp, nhưng Hội có hội viên hoạt động công khai ở nhiều nơi tại VN. Trong năm 2015 Hội đã có 4 bản báo cáo hằng quý về những vụ vi phạm tự do tôn giáo.

- Tại khoá họp lần thứ 28 của Hội đồng Nhân quyền LHQ ngày 10 và 11 tháng 3 năm 2015, Báo cáo viên đặc biệt LHQ về Tự do Tôn giáo hay Tín, GS Heiner Bielefeldt đã công bố báo cáo chính thức về chuyên công tác tại Việt Nam

¹² RFA. *Người H'mong theo đạo Tin Lành ở Điện Biên lại bị sách nhiễu.* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/ethnic-christians-in-northwestern-vn-forced-to-abandon-their-belief-02282015073035.html

¹³ Việt Nam Thời Báo. *Hòa thượng Thích Không Tánh đang bị 'côn đồ' bao vây hành hung tại Huế.* <https://www.facebook.com/ijavn.org/posts/341051812758174>

¹⁴ *Tường trình riêng gửi Báo Cáo Viên Đặc Biệt của Liên Hiệp Quốc về Quyền Tự Do Tôn Giáo hoặc Tín Ngưỡng.* <http://dvov.org/wp-content/uploads/2014/07/150702>

¹⁵ Dân Làm Báo. *Tín đồ H'mong Ma Văn Pá bị công an Việt Nam bắt cóc và tra tấn.* <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/09/tin-o-hmong-ma-van-pa-bi-cong-viet-nam.html>

¹⁶ RFA. *Linh mục An Tôn Đặng Hữu Nam trả lời phỏng vấn việc bị hành hung.* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/Catholic-priest-attacked-by-thugs-01172016094353.html

trong thời gian 21 đến 31 tháng bảy năm 2014. Theo báo cáo, “đời sống tôn giáo ở Việt Nam có tính cách đa dạng, nhưng các cộng đồng tôn giáo hay tín ngưỡng độc lập – có nghĩa là các cộng đồng này không được chính quyền công nhận – bị chính quyền giới hạn quyền tự trị và mọi hoạt động; và nếu họ hoạt động thì có thể bị trừng phạt vì chính quyền không tôn trọng quyền tự do tôn giáo, tín ngưỡng và áp dụng các biện pháp theo dõi thường xuyên, đe dọa, sách nhiễu và đàn áp.” Cũng cần ghi nhận, đây là lần thứ hai Việt Nam chấp nhận một Báo cáo viên đặc biệt LHQ về Tự do Tôn giáo hay Tín ngưỡng đến làm việc tại Việt Nam. Chuyến thăm Việt Nam vào năm 1998 của cố Báo cáo viên đặc biệt Amor Abdelfatah cũng đưa đến những kết luận tương tự.¹⁷

- Ủy hội Hoa Kỳ về Tự do Tôn giáo Quốc tế (USCIRF), trong Báo cáo thường niên về tình hình tự do tôn giáo toàn cầu năm 2015, đã đề nghị xếp Việt Nam vào hàng thứ nhất trong danh sách “các nước cần quan tâm đặc biệt về tự do tôn giáo” (CPC) vì “Chính quyền Việt Nam tiếp tục kiểm soát mọi hoạt động tôn giáo bằng luật và giám sát hành chính, hạn chế nghiêm ngặt hoạt động tôn giáo độc lập, và đàn áp các cá nhân và nhóm tôn giáo mà chính phủ cho là thách thức đến nhà chức trách, kể cả các Phật tử độc lập, người theo đạo Hòa Hảo, Cao Đài, Công Giáo, và Tin Lành.” Trong tháng 6 năm 2015, Ủy hội Hoa Kỳ về Tự do Tôn giáo Quốc tế đã hủy chuyến công tác tại Việt Nam vì chính quyền Việt Nam không chấp chiếu khán nhập cảnh.

- Từ ngày 4 tháng 10 đến ngày 11 tháng 10 năm 2014, một phái đoàn của Văn phòng tự do tôn giáo quốc tế, Bộ Ngoại giao Hoa Kỳ đã sang

thăm Việt Nam. Phái đoàn đã gặp gỡ một số cơ quan chính quyền Việt Nam như Bộ Ngoại giao, Ban Tôn giáo chính phủ, một số các tổ chức tôn giáo do nhà nước kiểm soát và một số tổ chức tôn giáo độc lập để tìm hiểu về đời sống tôn giáo ở Việt Nam.

- Từ 29-9 đến 1-10-2015, Hội nghị khu vực Đông Nam Á về tự do tôn giáo-tín ngưỡng được diễn ra tại thủ đô Bangkok, Thái Lan. Hội nghị quy tụ một số nhà hoạt động nhân quyền và thành viên các tổ chức tôn giáo và xã hội dân sự từ 10 nước ASEAN và một số nước khác như Anh, Pháp, Đức, Hoa Kỳ, Ái Nhĩ Lan. Đại diện của các tổ chức người Việt trong và ngoài nước đã tham dự và lên tiếng về tình trạng không có tự do tôn giáo tại Việt Nam.¹⁸

¹⁷ Vietnam Human Rights Network. *Civil and Political Rights, including the Question of Religious Intolerance, Report submitted by Mr. Abdelfattah Amor, Special Rapporteur, in accordance with Commission on Human Rights resolution 1998/18.* <http://www.vietnamhumanrights.net/english/documents/amoren.htm>

¹⁸ RFA. *Hội nghị tự do tôn giáo khu vực Đông Nam Á.* http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/region-confession-free-of-religion-10012015121259.html

VI. QUYỀN ĐƯỢC LÀM VIỆC VÀ HƯỞNG THỤ THÀNH QUẢ LAO ĐỘNG

Quyền của người lao động được đề cao, chú ý nhiều hơn trong năm 2015 cùng với việc Việt Nam tham gia tiến trình thương thảo Hiệp định đối tác xuyên Thái Bình Dương (The Trans-Pacific Partnership Agreement-TPP). Nhiều ý kiến cổ xúy cho Hiệp định dựa trên tin tưởng rằng quyền của người lao động sẽ được thăng tiến hơn nếu Hiệp ước được các quốc gia tham dự thông qua. Tuy nhiên cho đến khi những điều khoản liên hệ đến quyền lao động được chính quyền Việt Nam chấp thuận và thi hành, trong năm 2015 VN vẫn tiếp tục vi phạm quyền của người lao động trên bình diện pháp luật và nhất là trong thực tế, đặc biệt trong lãnh vực quyền thành lập nghiệp đoàn và quyền đình công.

1. Vi Phạm Quyền Của Người Lao Động Trong Luật Lệ Lao Động

Năm 2012 VN đã tu chính Luật Lao động 1994 và Luật Công đoàn 1990. Tuy đã được tu chính, cả hai bộ luật này vẫn giữ nguyên vị thế và chức năng của công đoàn như là một tổ chức ngoại vi của ĐCSVN.¹ Việc thành lập các tổ chức công đoàn ngoài Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam (TLĐLĐVN) là vi phạm pháp luật.

Về quyền đình công, Luật Lao động 2012 đã đặt ra những điều kiện hạn chế để vô hiệu hóa quyền đình công của người lao động:

- Điều 204 Luật Lao động chỉ cho phép công

nhân đình công khi có những tranh chấp thuộc về lợi ích tập thể; những tranh chấp liên hệ đến quyền thì thuộc thẩm quyền giải quyết của Chủ tịch Ủy ban Nhân dân cấp huyện và Tòa án.

- Điều 210 quy định đình công chỉ hợp pháp khi được Ban chấp hành công đoàn cơ sở tổ chức và lãnh đạo.

- Điều 213 của Luật Lao Động 2012 quy định: “Khi có trên 50% số người được lấy ý kiến đồng ý với phương án của Ban chấp hành công đoàn đưa ra thì Ban chấp hành công đoàn ra quyết định đình công bằng văn bản.” Tuy nhiên, trong thực tế không ai có thể tổ chức cuộc biểu quyết, và không ai có thể đi vòng công ty để lấy chữ ký, vì làm như vậy là sẽ bị bắt giam. Chính ông Mai Đức Chính, Phó Chủ tịch TLĐLĐVN cũng phải thừa nhận rằng những điều kiện này rất khó khả thi.²

- Điều 215 Luật Lao động 2012 dự trừ những trường hợp đình công bị coi là bất hợp pháp khi tiến hành tại doanh nghiệp không được đình công thuộc danh mục do Chính phủ quy định.

Nghị Định Chính Phủ 122/2007/NĐ-CP chi tiết hóa các trường hợp đó trong danh sách bao gồm những kỹ nghệ hoặc những công ty liên hệ đến “quyền lợi quốc gia.” Danh sách này không những chỉ có hàng không, xe lửa, mà còn có cả những công ty môi trường, công ty cấp thoát nước, và công ty hoạch định đô thị.

Ngày 12 tháng 01 năm 2015 Chính Phủ ban hành Nghị định số 05/2015/NĐ-CP quy định chi tiết và hướng dẫn thi hành một số nội dung của

¹ Điều 1 Luật Công đoàn 2012: Công đoàn là tổ chức chính trị - xã hội rộng lớn của giai cấp công nhân và của người lao động, được thành lập trên cơ sở tự nguyện, là thành viên trong hệ thống chính trị của xã hội Việt Nam, dưới sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam.

² Tiên Phong Online. *Cho phép đình công để bảo vệ công đoàn.* <http://www.tienphong.vn/Kinh-Te/574966/Cho- phep-dinh-cong-de-bao-ve-cong-doan-tp.html>

Bộ Luật Lao động. Theo Nghị định này người tham gia cuộc đình công không đúng trình tự, thủ tục sẽ không được trả lương và các quyền lợi khác theo quy định của pháp luật trong thời gian tham gia đình công.

Với những điều kiện ngặt nghèo như trên, một cuộc đình công hợp pháp là điều không thể xảy ra. Trong thực tế từ ngày áp dụng Luật Lao động đến nay, chưa có một cuộc đình công nào hợp pháp, nghĩa là do công đoàn lãnh đạo theo đúng thủ tục pháp định.

2. Vi Phạm Quyền Lao Động Trong Thực Tế Sinh Hoạt

Ngoài việc kiểm soát các sinh hoạt của người công nhân qua pháp chế để củng cố sự thống trị của ĐCSVN, chính quyền còn vi phạm quyền lao động của người dân qua các hoạt động sau:

- Gia tăng kiểm soát hoạt động công đoàn
- Tiếp tục chính sách bóc lột người lao động
- Tiếp tục chính sách lao động cưỡng bách
- Tiếp tục chính sách xuất khẩu lao động bằng mọi giá.
- Tiếp tục đàn áp những người đấu tranh cho quyền của người lao động.

2.1. Gia Tăng Kiểm Soát Hoạt Động Công Đoàn

Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam, tổ chức công đoàn hợp pháp duy nhất tại Việt Nam ngày nay, được Đảng CSVN thành lập vào năm 1929 cùng với sự ra đời của ĐCSVN với mục đích tập hợp công nhân để hỗ trợ cho đường lối và chương trình hành động của Đảng. Tám mươi lăm năm sau, mục đích và cách thức hoạt động vẫn không thay đổi. Hiện nay số đoàn viên của TLĐLĐVN lên đến gần 9 triệu người với

khoảng 121 ngàn công đoàn cơ sở.³ Những thành phần nòng cốt của TLĐLĐVN là đảng viên, từ cấp cao nhất là Chủ tịch TLĐLĐVN, một Ủy viên Trung ương Đảng, đến các chủ tịch công đoàn cơ sở. Để kiểm soát sinh hoạt của công nhân, chủ tịch của công đoàn cơ sở có nhiệm vụ “tổ chức thực hiện chủ trương, chính sách của Đảng...”⁴ Công đoàn còn được dùng như là môi trường đào tạo ứng viên cho ĐCSVN. Trong năm 2015, các cấp của TLĐLĐVN đã giới thiệu 133.205 ứng viên cho ĐCSVN, và có 76.530 người được kết nạp vào Đảng.⁵

Ngoài bốn phận phải chấp hành chính sách và mệnh lệnh của công đoàn các cấp, công nhân còn phải đóng kinh phí công đoàn hàng năm. Trong những năm trước kinh phí công đoàn được ấn định là 2% tiền lương cho các doanh nghiệp trong nước, và 1% cho các doanh nghiệp có vốn đầu tư của nước ngoài; tuy nhiên, kể từ năm 2014, mọi doanh nghiệp đều phải trích 2% tiền lương của công nhân để đóng cho TLĐLĐVN. Ngoài ra, những công nhân là đoàn viên công đoàn còn phải đóng thêm 1% tiền lương của mình cho TLĐLĐVN, gọi là đoàn phí.

Mặc dù được trang bị với quyền lực của Đảng và tiền của công nhân đóng góp, TLĐLĐVN vẫn không làm được gì đáng kể cho quyền lợi của công nhân, ngoại trừ một vài công tác cứu trợ mà đáng lý ra là phần việc của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. Họ chưa từng tham gia hoặc ủng hộ những cố gắng của công nhân trong việc đòi hỏi những quyền lợi chính đáng; trái lại các cán bộ công đoàn luôn đứng về phía chủ nhân và tìm cách đàn áp và dập tắt những cuộc đình công và những tổ chức bảo vệ quyền của người lao động.

³ Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam. *Báo cáo kết quả hoạt động công đoàn năm 2015 - Nhiệm vụ năm 2016*, trang 2.

⁴ TaiLieu.VN. *Tài liệu bồi dưỡng cán bộ Công đoàn cơ sở*. <http://tailieu.vn/doc/tai-lieu-boi-duong-can-bo-cong-doan-co-so-37547.html>

⁵ Tổng Liên Đoàn Lao Động Việt Nam. *Op. cit.*

2.2. Người Lao Động Tiếp Tục Bị Bóc Lột

Cũng như những năm trước, nguyên nhân cơ bản dẫn đến đình công là do các chủ xí nghiệp không thực hiện đầy đủ trách nhiệm xã hội đối với người lao động, bao gồm vấn đề tiền lương, tiền thưởng, giờ làm việc, giờ nghỉ, an toàn vệ sinh lao động v.v. Trong những năm qua có đến

26 và 27-3-2015, khoảng 90.000 công nhân công ty giày dép Pou Yuen, TP Hồ Chí Minh đình công bắt bạo động chống lại chính sách tiền bảo hiểm xã hội. Hình Reuters

85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương.⁶ Theo một nghiên cứu của Viện Công nhân – Công đoàn thực hiện trong năm 2015, hiện lương tối thiểu mới đủ đảm bảo 74-75% mức sống tối thiểu.⁷ Ở những vùng có mức sống đắt đỏ, chẳng hạn tại Khu công nghiệp và chế xuất Hà Nội, mức lương tối thiểu chỉ đáp ứng được từ 60 đến 65% mức sống tối thiểu mà thôi.⁸

Các vụ đình công thường lên đến cao điểm vào những tháng gần Tết vì liên hệ đến việc chủ nhân không trả lại món tiền vay được mệnh danh là

“tiền thưởng Tết.”⁹ Thật ra đây là một kỹ thuật bóc lột tinh vi của giới chủ nhân. Mỗi tháng chủ nhân giữ lại 1/12 tiền lương, họ dùng số tiền rất lớn này như một món nợ không tính tiền lời, rồi ngay trước Tết thì trả lại món nợ này cho người lao động, chủ gọi việc trả món nợ đó là “tiền thưởng Tết”, hoặc văn vẻ hơn, là “lương tháng thứ 13.” Một số chủ không trả nợ vào tháng gần Tết tạo nên làn sóng đình công. Một điểm đáng chú ý là nếu ai nghỉ việc trước Tết thì mất trọn gói số tiền chủ “mượn” của mình. Để đánh giá con số này, thử tính: Nếu một công ty có 1.000 người nghỉ việc trong năm, và trong năm đó trung bình mỗi người làm nửa năm trước khi nghỉ, thì công ty đã không những được người lao động cho vay không lời mà còn bỏ túi số tiền tương đương với tiền lương trong 1 năm của 500 người lao động.

Đã thế, người lao động phải làm việc trong những điều kiện thiếu an toàn. Theo Bộ LĐTBXH, năm 2015 số vụ tai nạn lao động là 7.620 vụ, tăng 911 vụ (13.6%) so với năm 2014, làm 7.785 người bị nạn, tăng 844 (12.15%) người.¹⁰ Tuy nhiên, theo Cục trưởng Cục An toàn lao động Hà Tất Thắng, những số liệu liên quan đến số vụ tai nạn lao động, số người chết được nêu ra trong báo cáo về tình hình an toàn vệ sinh lao động và phòng chống cháy nổ hàng năm mới chỉ phản ánh được một phần “bức tranh” về tai nạn lao động. Theo thống kê, trong năm 2015 mới chỉ có 18.375/265.000 doanh nghiệp (chiếm tỷ lệ chưa tới 10%) báo cáo về tình hình tai nạn lao động.¹¹

Vấn đề tai nạn lao động đặc biệt rất đáng quan tâm trong ngành xây dựng, (35,2% tổng

⁶ Báo Lao Động. 85 - 90% số vụ đình công có nguyên nhân từ yếu tố tiền lương. <http://laodong.com.vn/cong-doan/85-90-so-vu-dinh-cong-co-nguyen-nhan-tu-yeu-to-tien-luong-137037.bld>

⁷ Tuổi Trẻ Online. Lương tối thiểu phải đủ mức sống tối thiểu. <http://tuoitre.vn/tin/kinh-te/20150824/luong-phai-du-muc-song-toi-thieu/957294.html>

⁸ Người Lao Động. Bao giờ người lao động sống “đủ” với lương tối thiểu? <http://nld.com.vn/cong-doan/bao-gio-nguoi-lao-dong-song-du-voi-luong-toi-thieu-2015082110033365.htm>

⁹ Việt Báo Online. Đình Công Xây Ra Nhiều Nơi Vì Bớt Lương, Quên Tiền Tết; Tổng kết Sài Gòn 2012: Có 103 Trường Hợp Đình Công, Đa Số Vì Nợ Lương.... http://vietbao.com/D_1-2_2-282_4-202009/

¹⁰ Bộ Lao Động - Thương Binh và Xã Hội. Thông báo tình hình tai nạn lao động năm 2015, Hà Nội, ngày 26 tháng 02 năm 2016

¹¹ Kinh tế và Dự báo. Thống kê tai nạn lao động 2015: Phần chìm của tảng băng còn rất lớn! <http://kinhtevuadubao.vn/chi-tiet/91-5483-thong-ke-tai-nan-lao-dong-2015--phan-chim-cua-tang-bang-con-rat-lon.html>

số vụ tai nạn chết người và 37.9% tổng số người chết). Lý do chính đưa đến tai nạn lao động chết người là sự tắc trách của chủ nhân trong việc xây dựng quy trình thao tác, trang bị dụng cụ an toàn lao động, và huấn luyện công nhân. Tai nạn do những lý do trên chiếm 52.8% trong tổng số tai nạn chết người.¹²

Không những chỉ lo đồng lương không đủ sống và vấn đề an toàn lao động, hàng ngày người lao động còn phải áy ngại về điều kiện vệ sinh nơi làm việc và sự an toàn của bữa cơm trưa tại xưởng làm. Việc công nhân ngộ độc thực phẩm tập thể tại các xí nghiệp đã trở thành mối lo ngại thường trực của bản thân người lao động và gia đình. Báo chí đã nói đến hàng trăm trường hợp như vậy trong năm 2015. Có những vụ ngộ độc thực phẩm quy mô lớn, liên hệ đến cả ngàn nhân viên như đã xảy ra tại nhà máy may mặc nội y Regina Miracle tại Hải Phòng ngày 28-12-2015,¹³ và tại công ty Giày Vĩnh Nghĩa thuộc tỉnh Bình Dương ngày 21-10-2015.¹⁴ Theo khảo sát của ngành y tế, phẩm chất quá tồi tệ của thực phẩm là nguyên nhân chính của các vụ ngộ độc thực phẩm. Với giá trị mỗi phần ăn tiêu chuẩn chỉ vào khoảng 9.000-11.000 đồng¹⁵ (\$US 0.40-0.50), thì không những năng xuất làm việc của công nhân bị trực tiếp ảnh hưởng, mà trong đường dài thể chất

Cả nước hiện có 2,83 triệu trẻ em tham gia hoạt động kinh tế, chiếm 15.5% dân số trẻ em, trong đó có khoảng 1,18 triệu em đã nghỉ học, chiếm 41,6%; và có khoảng 56 ngàn em, tương đương 2%, chưa từng đi học. Đặc biệt, có khoảng 933 ngàn trẻ em làm việc ở những nơi có nguy cơ bị bóc lột và bị xâm hại.

¹² Bộ Lao Động - Thương Binh và Xã Hội. *Op. cit.*

¹³ Pháp Luật. *Vừa khai trương bếp ăn, hàng ngàn công nhân đã ngộ độc nhập viện.* <http://plo.vn/suc-khoe/vua-khai-truong-bep-an-hang-ngan-cong-nhan-da-ngo-doc-nhap-vien-603782.html>

¹⁴ Báo Mới. *Hàng nghìn công nhân ở Bình Dương bị ngộ độc thực phẩm.* <http://www.baomoi.com/hang-nghin-cong-nhan-o-binh-duong-bi-ngo-doc-thuc-pham/c/17803807.epi>

¹⁵ Giáo dục Việt Nam. *Khẩu phần ăn chỉ 9.000-11.000 đồng là nguyên nhân ngộ độc thực phẩm.* <http://giaoduc.net.vn/Kinh-te/Khau-phan-an-chi-900011000-dong-la-nguyen-nhan-ngo-doc-thuc-pham-post162852.gd>

và trí tuệ của thế hệ tương lai cũng sẽ suy yếu. Theo BS Đỗ Thị Ngọc Diệp, Giám đốc Trung tâm Dinh dưỡng TP HCM, có gần 30% công nhân tại các xí nghiệp tại TP Hồ Chí Minh bị suy dinh dưỡng.¹⁶

2.3 Nhà Nước Tiếp Tục Chính Sách Lao Động Cường Bách

Có thể nói mà không sợ sai lầm rằng tất cả các trại tù và các trại tập trung cải huấn, và ngay cả một số trung tâm giáo dục lao động xã hội ở VN đều là trại lao động khổ sai.

Liên tiếp trong hai năm 2011 và 2012, Tổ chức Human Rights Watch đã công bố hai bản báo cáo về tình trạng lao động cưỡng bách trong các trung tâm cai nghiện ma túy tại Việt Nam.^{17&18}

Hiệp Hội Nhân quyền Quốc tế (IGFM) có trụ sở ở Đức trong tháng 7/2012 đã khởi động chiến dịch tẩy chay sản phẩm hạt điều do các trại lao động

cưỡng bức tại VN sản xuất.¹⁹ Theo báo cáo của IGFM thì trại giam Z30A Xuân Lộc, tỉnh Đồng Nai ở miền Nam VN, với khoảng

7.000 tù nhân là nơi sản xuất chính của công ty xuất khẩu hạt điều Bình Thanh. Công ty này

¹⁶ Báo Người Lao Động. *Ngộ độc thực phẩm đang giết người.* <http://nld.com.vn/suc-khoe/ngo-doc-thuc-pham-dang-giet-nguoi-20131008095021941.htm>

¹⁷ Human Rights Watch. *The Rehab Archipelago: Forced Labor and Other Abuses in Drug Detention.* Tháng 9 2011.

¹⁸ Human Rights Watch. *Torture in the Name of Treatment: Human Rights Abuses in Vietnam, China, Cambodia, and Lao PDR.* Tháng Bảy 2012.

¹⁹ IGFM. *Boycott gegen Blut-Cashewnüsse aus Vietnam - "Weiße Liste" deutscher Firmen.* <http://www.igfm.de/Vietnam-Boycott-gegen-Blut-Cashewnuesse.3211.0.htm>

thuộc sở hữu của Quân đội VN. Một số cựu tù nhân chính trị đã cho IGMF biết họ bị ép làm việc mỗi ngày lên đến 32 kg hạt điều hạng B. Nếu từ chối làm việc hay không đạt mục tiêu sản xuất, thì họ bị đưa vào biệt giam.

Chính quyền VN luôn phản bác những tố giác của Human Rights Watch và các tổ chức nhân quyền khác về việc lạm dụng những người bị tập trung trong các trại cai nghiện như là lao nô; tuy nhiên theo Diễn đàn Quốc tế Quyền Lao động trong một báo cáo đầu năm 2014 với tựa đề “Những Trung tâm lao động Cường bách của Việt Nam”, thì tình trạng lao động cưỡng bách vẫn tồn tại trong các trung tâm cai nghiện. Dựa vào lời tường thuật của các người mới được thả khỏi trại, báo cáo vạch rõ các trại cai nghiện áp dụng những biện pháp hà khắc buộc các trại viên làm việc quá sức để tăng gia sản xuất, không được nhận thù lao tương xứng, và nhiều khi bị đánh đập vì không đạt được chỉ tiêu sản xuất.²⁰

Một khía cạnh khác của lao động cưỡng bức là tình trạng trẻ em bị ngược đãi và bị bắt làm việc trong những điều kiện nguy hiểm. Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ

Lao động trẻ em vẫn còn là một vấn nạn trầm trọng tại Việt Nam ngày nay. Hình báo Đại đoàn kết

²⁰ International Labor Rights Forum. *Vietnam's Forced Labor Centers*. <http://www.laborrights.org/publications/vietnams-forced-labor-centers>

quát (UPR) trước Hội Đồng Nhân Quyền LHQ vào ngày 5-2-2014, Việt Nam khoe rằng “Việt Nam là nước đầu tiên tại Châu Á và là nước thứ hai trên thế giới tham gia Công ước về Quyền trẻ em (CRC) và Nghị định thư bổ sung số 1 và số 2. Nhà nước Việt Nam đã và đang có những nỗ lực lớn trong việc triển khai thực hiện trên phương diện hoàn thiện chính sách pháp luật, nội luật hoá các quy định của hệ thống pháp luật quốc tế về quyền trẻ em vào hệ thống pháp luật quốc gia, và tổ chức triển khai thực hiện trong thực tế để bảo vệ quyền và lợi ích tốt nhất cho trẻ em.”

Thế nhưng, theo kết quả điều tra mới nhất của Cục Bảo vệ và Chăm sóc trẻ em, Bộ Lao động-Thương binh và Xã hội thì cả nước hiện có 2,83 triệu trẻ em tham gia hoạt động kinh tế, chiếm 15.5% dân số trẻ em, trong đó có khoảng 1,18 triệu em đã nghỉ học, chiếm 41,6%; và có khoảng 56 ngàn em, tương đương 2%, chưa từng đi học. Đặc biệt, có khoảng 933 ngàn trẻ em làm việc ở những nơi có nguy cơ bị bóc lột và bị xâm hại.²¹

Báo cáo của Bộ Lao động Hoa Kỳ về sản phẩm do lao động thiếu nhi hay lao động cưỡng bức xuất bản năm 2014 liệt kê lãnh vực nghề nghiệp sử dụng trẻ em tại VN là may mặc và làm gạch.²² Tuy nhiên thực ra hiện tượng trẻ em bị cưỡng bức lao động phổ biến nhất tại VN là “nghề” ở đợ cho các gia đình giàu có, buôn thúng bán bưng tại các nơi công cộng như bán vé số, đánh giày...

2.4. Nhà Nước Tiếp Tục Bóc Lột Lao Động Xuất Khẩu

Có khoảng nửa triệu người được nhà nước đưa đi lao động ở ngoại quốc như Mã Lai, Đài Loan, các nước Trung Đông. Trong năm 2015,

²¹ Đại Đoàn Kết. *Nạn giải lao động trẻ em*. <http://daidoanket.vn/tieng-dan/nan-giai-lao-dong-tre-em/88415>

²² United State Department of Labor. *List of Goods Produced by Child or Forced Labor - 2014*. http://www.dol.gov/ilab/reports/pdf/TVPRA_Report2014.pdf

số công nhân được xuất khẩu làm việc ở nước ngoài lên đến 115.980 người, 108,5% nhiều hơn năm 2014, hầu hết là lao động tay chân, phụ nữ chiếm 33,3%. Đây là số lượng công nhân đi làm việc ở nước ngoài cao nhất trong những năm gần đây.²³

Nhiều người trong số họ là nạn nhân của việc buôn người, bị bóc lột bởi các công ty môi giới mà chủ là cơ quan nhà nước hoặc các viên chức của họ. Thông thường thì các công ty môi giới này tìm đến những làng nghèo khổ, hứa hẹn rằng sẽ được hợp đồng lao động tốt, rồi khi đưa họ đến phi trường ngoại quốc thì tịch thu hộ chiếu rồi giao cho chủ. Khi người lao động biết được rằng các điều khoản về lương cao là nói láo thì đã muộn, không có hộ chiếu và không có tiền để quay về được. Các bản hợp đồng giữa công ty môi giới và người lao động có điều khoản là khi đi tới nơi thì người lao động “không được gia nhập công đoàn” và “không được đình công.” Một phần không nhỏ những nạn nhân này đã trở thành con mồi cho nạn buôn người. [Xem thêm ở phần Nạn Buôn Người trong báo cáo này]

2.5. Người Đấu Tranh Cho Quyền Của Người Lao Động Tiếp Tục Bị Đàn Áp

Kể từ năm 2006, đồng thời với các cuộc đình công nhiều nơi trên cả nước, đặc biệt là các tỉnh Miền Nam, một số cá nhân đã liên kết với nhau đòi hỏi chính quyền cải thiện cuộc sống của người lao động và nhất là đòi hỏi quyền thành lập công đoàn không thuộc nhà nước như đã được quy định bởi Luật Quốc Tế Nhân Quyền, và phù hợp với các tiêu chuẩn luật lao động quốc tế.

Ngày 9/6/2014, Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do, quy tụ 3 tổ chức thành lập ở VN trước đây là Công Đoàn Độc Lập Việt Nam, Hiệp Hội Đoàn Kết Công Nông Việt Nam, Phong Trào

²³ Lao Động. 115.980 lao động Việt Nam đi làm việc ở nước ngoài trong năm 2015. <http://laodong.com.vn/viec-lam/115980-lao-dong-viet-nam-di-lam-viec-o-nuoc-ngoai-trong-nam-2015-512930.bld>

Lao Động Việt, cùng với Ủy Ban Bảo Vệ Người Lao Động Việt Nam, một tổ chức của người Việt lưu vong, đã ra tuyên cáo công khai hóa hoạt động tại Việt Nam.²⁴

Tuy nhiên cho đến nay, với chính sách toàn trị của Đảng CSVN, mọi cố gắng đấu tranh cho quyền của người lao động đều bị đặt ra ngoài vòng pháp luật. Chính quyền tìm đủ mọi cách để đàn áp các cuộc đình công của công nhân và cản trở sự hình thành những công đoàn độc lập.

Nguyễn Hoàng Quốc Hùng và Đoàn Huy Chương, hai nhà tranh đấu cho quyền của người lao động vẫn đang chịu cảnh tù ngục.

Theo Bộ Lao động Thương binh và Xã hội, trong năm 2015, trên phạm vi cả nước có 245 cuộc đình công.²⁵ So với năm 2014, số lượng giảm 24 cuộc; tuy nhiên có nhiều cuộc đình công quy mô hơn, chẳng hạn vào ngày 26-3-2015 khoảng 90 ngàn công nhân hãng giày Pou Yuen thuộc quận Tân Bình, TP Hồ Chí Minh, đình công chống lại các quy định mới của Luật Bảo hiểm xã hội 2014.²⁶ Đây là vụ đình công lớn nhất tại Việt Nam từ trước đến nay, không phải chống lại giới chủ nhân mà nhằm chống lại

²⁴ Lao Động Việt. Tuyên cáo của Liên Đoàn Lao Động Việt Tự Do. <http://laodongviet.org/2014/06/12/tuyen-cao-cua-lien-don-lao-dong-viet-tu-do-communicue-of-the-free-viet-labor-federation/>

²⁵ VOV. Năm 2015, cả nước xảy ra 245 cuộc đình công. <http://vov.vn/tin-24h/nam-2015-ca-nuoc-xay-ra-245-cuoc-dinh-cong-464800.vov>

²⁶ RFA. Tại sao công nhân Pou Yuen đình công? http://www.rfa.org/vietnamese/in_depth/y-do-pouyuen-wker-stike-03312015051500.html

một đạo luật của nhà nước về bảo hiểm xã hội.

Cho đến cuối năm 2015, một số người đấu tranh hàng đầu cho quyền lợi của người lao động vẫn còn bị giam tù như ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng (9 năm tù giam), ông Đoàn Huy Chương (7 năm tù giam), Ông Phan Ngọc Tuấn (5 năm tù giam), và ông Lê Thanh Tùng (đã bị bắt lại vào tháng 12 sau khi được phóng thích vào tháng 6 năm 2015). Những tù nhân lương tâm này thường xuyên bị hành hạ và đánh đập trong tù, và bị di chuyển liên tục từ trại giam này đến trại giam khác ở nhiều vùng xa xôi hiểm trở.

Giữa Tháng 2/2015, vào dịp Tết, vợ của ông Đoàn Huy Chương đã không được thăm viếng ông vì, theo lời quản tù, ông đang bị trừng phạt vì do phạm kỷ luật trại tù. Sức khỏe của ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng thì rất đáng quan ngại vì ông vừa tuyệt thực để phản đối sự ngược đãi của cai tù.²⁷

Ngày 22-11-2015, khoảng 20 công an thường phục và sắc phục đã khống chế, đánh đập và bắt giữ cô Đỗ Thị Minh Hạnh và ông Trương Minh Đức khi cả hai đang hỗ trợ pháp lý cho người lao động tại thành phố Biên Hòa, Đồng Nai.²⁸

²⁷

Lao Động Việt. *Thành viên Lao Động Việt bị cấm thăm nuôi và không cho gởi quà trong những ngày tết nguyên đán!* <https://laodongviet.org/2015/02/17/thanh-vien-lao-dong-vietbi-cam-tham-nuoi-va-khong-cho-goi-qua-trong-nhung-ngaytet-nguyen-dan/>

²⁸ Dân Làm Báo. *Đồng Nai: Công an hành hung, bắt giam 2 thành viên Lao Động Việt.* <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/11/ong-nai-cong-hanh-hung-bat-giam-2-thanh.html?m=0>

VII. QUYỀN ĐƯỢC ĐỐI XỬ BÌNH ĐẲNG, KHÔNG KỶ THỊ

Ngoài Bản Tuyên Ngôn Nhân Quyền Quốc Tế và hai Công ước quốc tế về các quyền kinh tế, văn hoá và xã hội và Công ước quốc tế về các quyền dân sự chính trị, Việt Nam cũng đã tham gia nhiều công ước khác về việc chống lại phân biệt đối xử, chuyên biệt như: Công ước quốc tế về xoá bỏ các hình thức phân biệt chủng tộc (năm 1981), Công ước quốc tế về xoá bỏ mọi hình thức phân biệt đối xử với phụ nữ (năm 1982), và Công ước về quyền của người khuyết tật (2008). Hiến pháp Việt Nam được tu chính năm 2008 cũng minh thị quy định rằng “Mọi người đều bình đẳng trước pháp luật” và “Không ai bị phân biệt đối xử trong đời sống chính trị, dân sự, kinh tế, văn hóa, xã hội.” (Điều 16).

Trong kỳ Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát chu kỳ 2 (2012-2016) vào năm 2014, Việt Nam đã chấp thuận 182 khuyến nghị của các nước thành viên Hội Đồng Nhân Quyền LHQ đưa ra để thăng tiến tình trạng nhân quyền, và trong đó có đến 9 khuyến nghị liên hệ đến việc loại bỏ mọi hình thức kỳ thị dựa trên sắc tộc, giới tính, tuổi tác,...

Tuy nhiên, trong thực tế tình trạng kỳ thị và đối xử bất bình đẳng nói chung vẫn không cải thiện hơn trong năm 2015, ngoại trừ vấn đề quyền của của nhóm đồng tính – song tính – chuyển tính mà chính quyền Việt Nam khai thác tối đa như là chiêu bài để che lấp thành tích tệ hại của

họ đối với những bất bình đẳng và kỳ thị về xã hội, kinh tế và chính trị khác.

1. Kỳ Thị Đối Với Những Thành Phần Thuộc Chế Độ Cũ

Cho dù cuộc chiến đã chấm dứt từ bốn thập kỷ qua, nhà nước Việt Nam vẫn theo đuổi một chính sách phân biệt và kỳ thị đối với phía thua cuộc như thể cuộc chiến đang còn tiếp diễn. Họ phân biệt bên này là “người có công” và bên kia là “ngụy” với tất cả những hệ lụy kèm theo.

Ngay sau 1975, ngoài việc tập trung hàng chục ngàn sĩ quan và viên chức của chính quyền Miền Nam trong các trại lao động khổ sai, cướp đoạt tài sản và đẩy ải hàng trăm ngàn gia đình có liên hệ với bên thua trận lên Vùng kinh tế

mới, chính quyền CSVN còn áp dụng chính sách lý lịch đối với con cái của họ để khóa chặt bước tiến đến tương lai. Bốn mươi năm

sau, tuy các trại “tập trung cải tạo” đã đóng cửa, việc áp dụng chính sách lý lịch đối với người dân Miền Nam vẫn đang gây nên một hồ sâu bất bình đẳng lớn lao trong mọi lãnh vực từ giáo dục, chính trị, và kinh tế.¹

Đối tượng bị đối xử kỳ thị rõ nét nhất là các thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa. Theo báo

¹ John Boudreau and K Oanh Ha. *In Vietnam, Wartime Pasts Haunt Young Workers' Economic Futures*. (The Washington Post). <http://washpost.bloomberg.com/Story?docId=1376-NZTZT16KLVR401-0CPATCGVLT-5G412R94EJC0V2PL>

cáo của Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội hiện có 1.4 triệu người có công được hưởng các chế độ trợ cấp thường xuyên. Đây là những cán bộ và bộ đội công sản tham gia trong cuộc chiến và gia đình của họ. Trong năm 2015 mức trợ cấp, phụ cấp ưu đãi đối với người có công từ 1.220.000 đồng tăng lên 1.318.000 vào năm 2014. Tổng kinh phí thực hiện chính sách đối với người có công tăng từ 20 ngàn tỷ năm 2011 lên gần 32 ngàn tỷ đồng năm 2015.² Đó là chưa kể ngân khoản cho vay ưu đãi và hỗ trợ giải quyết việc làm, nhà ở, y tế, giáo dục cho cựu chiến binh và con em cựu chiến binh công sản.³

Trong lúc đó, chính quyền áp dụng một chính sách ngược hẳn đối với các thương phế binh của quân đội Việt Nam Cộng Hòa. Ngày 28-11-2014 Quốc hội VN đã biểu quyết thông qua Nghị quyết về việc phê chuẩn Công ước của Liên hiệp quốc về Quyền của người khuyết tật mà họ đã ký tham gia từ 2008.

Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) ngày 5-2-2014, VN đã khoe khoang rằng trong giai đoạn 2010-2013, chính quyền đã ban hành 13 văn bản dưới-luật liên quan tới người khuyết tật trong các lĩnh vực truyền thông, thể thao, du lịch, và an sinh xã hội; và “chính sách chung của Nhà nước là khuyến khích, tạo điều kiện thuận lợi cho người khuyết tật thực hiện bình đẳng về các quyền (về) chính trị, kinh tế, văn hoá, xã hội và phát huy khả năng của họ để ổn định đời sống, hoà nhập cộng đồng, tham gia các hoạt động xã hội.”

Thực tế, trong con số khoảng 6.7 triệu người khuyết tật theo thống kê nhà nước hiện nay, số lượng hàng trăm ngàn thương phế binh VNCH

² Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội. *Những thành tựu nổi bật trong lĩnh vực lao động, người có công và xã hội giai đoạn 2011 – 2015*. <http://www.molisa.gov.vn/vi/Pages/chitiettin.aspx?IDNews=24052>

³ Tạp Chí Cộng Sản. *Tăng cường và đa dạng hóa nguồn lực tài chính để thực hiện hiệu quả chính sách ưu đãi người có công với cách mạng*. <http://www.tapchicongsan.org.vn/Home/Quan-triet-thuc-hien-nghi-quyet-dai-hoi-dang-XI/2014/28664/Tang-cuong-va-da-dang-hoa-nguon-luc-tai-chinh-de-thuc.aspx>

không hề được xét đến. Họ đã phải chấp nhận sự ngược đãi của kẻ thắng trận trong 40 năm qua. Một số trong những người này đã phải kéo lê cuộc đời còn lại bằng cuộc sống khất thực trên đường phố. Mãi cho đến những năm gần đây, đặc biệt là từ năm 2014, song song với các phong trào đòi hỏi quyền con người, và với sự trợ giúp của đồng hương khắp nơi, một số thương phế binh VNCH đã tìm đến bên nhau và nói lên cho thế giới biết rằng tại VN họ đã và đang bị kỳ thị và đối xử phân biệt như là kẻ bên lề. Tuy nhiên nhà nước vẫn luôn tìm cách bắt bớ và đàn áp những tập hợp có tính nhân đạo này.

2. Kỳ Thị Đối Với Người Ngoài Đảng

Cho đến kỳ đại hội lần thứ 12 vào năm 2016, Đảng Cộng sản Việt Nam có khoảng 4.5 triệu đảng viên trong một quốc gia với dân số khoảng 94 triệu. ĐCSVN là chính đảng duy nhất được quyền hoạt động theo Hiến pháp, và các đảng viên là những người có nhiều đặc quyền đặc lợi so với những người ngoài đảng. Sự phân biệt kỳ thị một bên là đảng viên và bên kia là người ngoài đảng bao trùm mọi sinh hoạt, từ giáo dục, kinh tế, y tế, và sinh hoạt công quyền.

Về giáo dục, đặc biệt đối với việc thi tuyển, không kể những trường thuộc khối an ninh mà điều kiện bắt buộc phải là đảng viên, các trường cao đẳng và đại học khác cũng dựa vào lý lịch bản thân và gia đình của ứng viên như là điều kiện quyết định cho việc tuyển chọn.

Trong năm 2015, Bộ Lao động - Thương binh và Xã hội đã ra Thông tư số 36/2015/TT-BLĐTBXH để hướng dẫn việc thực hiện chế độ ưu đãi trong giáo dục đào tạo đối với người có công với cách mạng và con của họ. Sau khi tốt nghiệp người sinh viên được tuyển dụng như thế nào cũng tùy thuộc vào tư cách đoàn viên hay đảng viên của họ.

Ngày 18-8-2014 bộ Chính trị ĐCSVN ban hành Chỉ thị số 39-CT/TW về tăng cường công tác

bảo vệ chính trị nội bộ đã nhắc nhở việc tuyển chọn và bổ nhiệm công chức cán bộ phải được thẩm định kỹ về tiêu chuẩn chính trị.⁴ Điều này có nghĩa là những người không là đảng viên ĐCSVN hoặc đoàn viên Đoàn Thanh niên CS Hồ Chí Minh thì không thể được tuyển dụng làm công chức giữ vai trò quản lý. Đây chỉ là việc lặp lại nguyên tắc bất di dịch “hồng hơn chuyên” của tất cả mọi nhà nước cộng sản.

Về phương diện an sinh xã hội, trên nguyên tắc việc mọi người dân đều được hưởng chính sách an sinh xã của nhà nước (Điều 34 của Hiến pháp 2013); tuy nhiên, trong thực tế với chính sách đãi ngộ được áp dụng hiện nay thì các dịch vụ như nhà ở và y tế đều được phân loại và tùy theo chức vụ trong đảng mà các dịch vụ đó được phân phối. Tương phản với những đường đường tráng lệ đầy đủ dụng cụ y khoa tối tân dành cho các đảng viên cao cấp là sự chen lấn của đoàn lũ dân đen để dành cho được phiếu chích ngừa.⁵

Trong sinh hoạt công dân, Hiến pháp năm 2013 nêu rõ: “Công dân đủ mười tám tuổi trở lên có quyền bầu cử và đủ hai mươi một tuổi trở lên có quyền ứng cử vào Quốc hội, Hội đồng nhân dân...” (Điều. 27). Trong thực tế, Đảng thông qua Mặt trận Tổ quốc đề nghị ứng viên, và hầu hết ứng viên phải là đảng viên ĐCSVN, hoặc nếu cần để trang trí cho chế độ, sẽ có một ít ứng viên không mang thẻ đảng; nhưng mọi ứng viên đều qua sự chuẩn nhận của Đảng.

⁴ Xây Dựng Đảng. *Hội nghị cán bộ toàn quốc quán triệt, triển khai Chỉ thị số 39-CT/TW ngày 18-8-2014 của Bộ Chính trị về tăng cường công tác bảo vệ chính trị nội bộ trong tình hình hiện nay.* <http://www.xaydungdang.org.vn/Home/thoisu/2014/7823/Hoi-ngphi-can-bo-toan-quoctuan-triet-trien-khai-Chi-thi.aspx>

⁵ Đời Sống Pháp Luật. “*Vỡ trận*” tiêm vaccine Pentaxim: Không lường được tình trạng quá tải. <http://www.doisongphapluat.com/tin-tuc/tin-trong-nuoc/vo-tran-tiem-vaccine-pentaxim-khong-luong-viec-qua-tai-a126076.html>

3. Kỳ Thị Đối Với Người Có Tôn Giáo

Hiến pháp Việt Nam 2013 quy định rằng, “Mọi người có quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo, theo hoặc không theo một tôn giáo nào. Các tôn giáo bình đẳng trước pháp luật.” (Điều 24). Tuy nhiên trên mặt tư tưởng, Đảng CSVN là đảng của những người vô thần; trên mặt tổ chức, muốn gia nhập Đảng CS, ngoại trừ một số trường hợp ngoại lệ hiếm hoi vì nhu cầu tuyên truyền, ứng viên phải từ bỏ tôn giáo. Vì thế, trong quá trình đấu tranh xây dựng và củng cố chính quyền, tương quan giữa Đảng CSVN và các tôn giáo luôn là một tương quan loại trừ. Vì những lý do đó những công dân có tôn giáo, bất luận là

Ngay ở những vùng đa số là người theo đạo Công giáo như Thái Bình, Đồng Nai... chức vụ cao nhất được trao cho người Công giáo là chủ tịch xã mà thôi

Thiên Chúa giáo, Phật giáo, Phật giáo Hòa Hảo hay Cao Đài, đều bị coi như là công dân hạng hai. Họ bị phân biệt đối

xử trong mọi hoàn cảnh xã hội và môi trường sinh hoạt, đặc biệt là trong vấn đề giáo dục và sinh hoạt chính trị.

3.1. Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong giáo dục

Cũng như đối với con cái của những viên chức cũ của VNCH, “chủ nghĩa lý lịch” cũng được áp dụng đối với thành phần tín hữu các tôn giáo trong việc ghi danh thi tuyển vào các trường cao đẳng. Trong mẫu khai lý lịch chuẩn dùng cho học sinh – sinh viên tại Việt Nam ngày nay, câu hỏi về tôn giáo là một yếu tố quan trọng quyết định đến tương lai con đường học vấn và nghề nghiệp. Những học sinh – sinh viên khai có tôn giáo sẽ không được ưu tiên lựa chọn ngành học, học bổng, và các quyền lợi khác dù điểm số khả năng cao hơn các học sinh khác.

3.2. Tín đồ các tôn giáo không có quyền và bình đẳng cơ hội trong sinh hoạt công quyền

Tín đồ các tôn giáo không có quyền bình đẳng và cơ hội trong công vụ. Muốn thi tuyển vào ngành công an hay quân đội, các thí sinh phải trải qua vòng sơ tuyển lý lịch, và phải “không theo tôn giáo.”⁶ Đối với các chức vụ dân cử, để trang trí cho chế độ, trong các kỳ bầu cử quốc hội, nhà nước Việt Nam thường ấn định trước một số hạn ngạch cho các đại biểu tôn giáo được tuyển chọn theo tiêu chuẩn trung thành với Đảng CSVN. Thực chất người CSVN không bao giờ tin những người có tín ngưỡng. Trên toàn quốc cũng như ở các địa phương, không một tín đồ tôn giáo nào được giữ một chức vụ quan trọng có thực quyền. Ngay ở những vùng đa số là người theo đạo Công giáo như Thái Bình, Đồng Nai... chức vụ cao nhất được trao cho người Công giáo là chủ tịch xã mà thôi.⁷

4. Kỳ Thị Đối Với Các Sắc Tộc Thiểu Số

Việt Nam có 54 sắc dân, trong đó người Kinh chiếm 87%. Trừ người Hoa mà đa số sống bằng kinh doanh ở các khu thị tứ, số còn lại sống rải rác ở những vùng núi non hẻo lánh ở Cao nguyên Trung phần và Tây Bắc phần. Một số lớn các sắc dân có tập tục và ngôn ngữ riêng. Việc nghiêm cấm các chính sách và hành vi kỳ thị giữa các sắc dân đã được ghi vào Hiến Pháp năm 2013 ở điều 5: “Các dân tộc bình đẳng, đoàn kết, tôn trọng và giúp nhau cùng phát triển; nghiêm cấm mọi hành vi kỳ thị, chia rẽ dân tộc”. Tuy nhiên thực tế sinh hoạt hằng ngày cho thấy nạn kỳ thị vẫn là mối lo âu thường trực của người dân thiểu số. Việc kỳ thị đối với các

dân tộc ít người đặc biệt nổi bật trong các lĩnh vực sau: kinh tế, giáo dục, và chính trị.

4. 1. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt kinh tế

Những kế hoạch “xóa đói giảm nghèo” ở Việt Nam sau chính sách đổi mới kinh tế đã tăng lợi tức trung bình của người dân phần lớn nhờ vào lượng đầu tư nước ngoài và ngoại viện. Tuy nhiên việc gia tăng tổng sản lượng quốc gia đồng thời cũng đào sâu thêm hố ngăn cách giàu – nghèo giữa nhiều thành phần xã hội khác nhau.

Theo báo cáo của Liên Hiệp Quốc, tỷ số người nghèo trong nhóm người Kinh và người Hoa là khoảng 5,1% trong lúc đó tỷ số người nghèo trong các sắc dân thiểu số là 29,1%; nhóm dân tộc thiểu số có tỷ số người nghèo cao nhất là người Hmong, lên đến 61,5%.⁸

Một nghiên cứu mới đây của Ngân hàng Thế giới cho thấy các sắc dân thiểu số chỉ chiếm 15% dân số cả nước, nhưng lại chiếm 70% số cực nghèo.⁹ Sự chênh lệch đó không hề suy giảm như nhà nước rêu rao, mà trái lại, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu độc lập chỉ rõ tỷ lệ các dân tộc thiểu số nghèo trong tổng số hộ nghèo đã tăng đều đặn từ 18 phần trăm trong năm 1990 lên đến 56 phần trăm thời gian gần đây.¹⁰

Có nhiều lý do tương tác đưa đến tình trạng chênh lệch đó, như vị trí địa dư, trình độ giáo

⁸ UN Women, Viet Nam Country Office. *Briefing note on the Situation of Ethnic Minority women and girls in Viet Nam. United Nations Entity for Gender Equality and the Empowerment of Women*. Hanoi, 2015.

⁹ World Bank. *Why is ethnic minority poverty persistent in Vietnam?* <http://blogs.worldbank.org/eastasiapacific/why-ethnic-minority-poverty-persistent-vietnam>

¹⁰ Hung Pham Thai et al.. *Poverty of the Ethnic Minorities in Vietnam: Situation and Challenges from the Poorest Communes*. MPRA Paper No. 50372, posted 4. October 2013 12:52 UTC. <http://mpra.ub.uni-muenchen.de/50372/>

⁶ Thanh Niên Online. *Thi công an, quân đội nên lưu ý những gì?* <http://www.thanhnien.com.vn/giao-duc/thi-cong-an-quan-doi-nen-luu-y-nhung-gi-87764.html>

⁷ Rev. Peter Nguyễn Văn Khải. CSsR. *Status of religious freedom in Vietnam: The Catholic Church's situation*. <http://dvov.org/wp-content/uploads/2014/07/status-of-catholic-church-in-vietnam-by-rev-nguyen-van-khai.pdf>

dục, văn hóa... Tuy nhiên lý do quan trọng nhất vẫn là chính sách đối xử bất công đối với các nhóm sắc dân thiểu số này, đặc biệt là chính sách về đất đai. Cho đến nay, tuyệt đại đa số các dân tộc ít người sống bằng nghề nông. Đất là nguồn sống chính, nếu không là duy nhất, của các dân tộc ít người. Sau 1975, với chính sách tái bố trí dân số và khai phá rừng để trồng cây kỹ nghệ, không gian sống của người thượng du bị thu nhỏ lại. Các số liệu chính thức cho thấy dân số của khu vực này đã tăng từ 1,5 triệu người vào năm 1975 lên đến khoảng 6 triệu người vào năm 2010.¹¹ Đa số những người mới đến là gia đình cán bộ từ Miền Bắc. Chính sách phát triển nông nghiệp của nhà nước qua việc khuyến khích canh tác quy mô lớn nông sản xuất khẩu và cao su đã đẩy các buôn làng vào sâu hơn

Trong khoảng đầu năm 2015, chính quyền Cam Bốt đã cưỡng bức hồi hương 54 người Thượng ở Cao nguyên Trung phần (Montagnards) và bác bỏ đơn xin quy chế tỵ nạn của ít nhất 118 người khác. Hình VOA

đến những vùng đất kém màu mỡ. Theo tổ chức Forest Trends ở Việt Nam, hiện các công ty lâm trường đang quản lý khoảng hơn 2 triệu ha, bình quân một lao động lâm trường có 100 ha đất canh tác. Trong khi đó, cả nước vẫn còn 327.000 hộ dân tộc thiểu số thiếu đất ở và đất sản xuất. Bình quân đất sản xuất của 16 dân tộc rất ít người (dân tộc có tổng dân số dưới 10.000 người) này chỉ khoảng 0,1 ha/người, trong đó

¹¹ Vu Quoc Ngu. *Land Ownership in Vietnam and Land Seizure in One-party State*. <http://www.info-vietnam.de/VUQUOCNGU.pdf>

thấp nhất là dân tộc Pà Thên 0,04ha.¹² Người sắc tộc thiểu số đã đứng lên chống lại sự xâm chiếm thô bạo đó; tuy nhiên họ không thể đòi đầu lại được với kẻ có quyền lực chính trị, tiền bạc, và súng đạn.

4. 2. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong giáo dục và y tế

Một hệ luận tất yếu của nghèo đói là thất học. Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) ngày 5-2-2014, chính quyền VN khoe rằng có đến 80% trẻ em gái ở vùng sâu, vùng xa, vùng dân tộc thiểu số được đi học đúng tuổi. Tuy nhiên cũng chính nhà nước Việt Nam đó lại thừa nhận rằng chỉ có khoảng 17.5% trẻ em dân tộc Khmer trên 5 tuổi đang đến trường; và có khoảng 34.4% em các sắc tộc thiểu số không bao giờ qua được lớp 6.¹³ Chỉ có độ 13% trẻ em dân tộc Hmong và dân tộc Dao lên đến trung học đệ nhị cấp, đối lại với 65% các trẻ em người Kinh và người Hoa.¹⁴

Một yếu tố không kém quan trọng khiến hiện tượng bỏ học phổ biến hơn đối với các học sinh các dân tộc thiểu số là sự khác biệt ngôn ngữ, nhất là đối với những năm đầu đến trường.¹⁵ Trong những năm gần đây nhà nước Việt Nam

¹² Báo Đại Đoàn Kết. *Giải quyết tranh chấp đất đai giữa người dân và lâm trường: Tạo cơ chế để người dân không thiếu đất sản xuất*. <http://daidoanket.vn/PrintPreview.aspx?ID=63251>

¹³ VinaCapital Foundation. *Issues in Education for Vietnamese Children*. http://vinacapitalfoundation.org/wp-content/uploads/2014/05/VCF-Research_Issues-in-Education-for-Vietnamese-Children_20140523_V1_GV.pdf

¹⁴ The World Bank. *Inequality in Vietnam: A Special Focus of the Taking Stock Report July 2014 - Key Findings*. <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-a-special-focus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

¹⁵ Le Thuc Duc and Tran Ngo Minh Tam. *Why Children in Vietnam Drop out of School and What They Do After That*. <http://www.younglives.org.uk/content/why-children-vietnam-drop-out-school-and-what-they-do-after>

Trẻ em ở xã Trung Lý, huyện biên giới Mường Lát (Thanh Hóa) bỏ học đi hái cây bông lau bán kiếm tiền. Hình Baomoi.com

đã thí nghiệm việc dạy song ngữ cho một số trường tiểu học ở những vùng có đông người sắc tộc; tuy nhiên kết quả rất khiêm nhường bởi số giáo viên có khả năng song ngữ rất hạn chế. Báo cáo của Hội Đồng Các Dân Tộc Bản Địa ở Việt Nam hiện nay đệ nạp cho Hội Đồng Nhân Quyền Liên Hiệp Quốc tháng 6-2013 còn vạch rõ chính sách kỳ thị trong giáo dục đối với các dân tộc thiểu số khi chọn người cho đi học ở nước ngoài. Theo báo cáo đó, trong năm 2012 chính phủ Việt Nam đã cho phép 15 000 sinh viên Việt Nam du học tại Hoa Kỳ nhưng tuyệt đối không có một người dân sắc tộc Cao Nguyên (Montagnard) nào.¹⁶

Việc chăm sóc y tế cho người dân tộc thiểu số đã được quy định ở điều 58 của Hiến pháp VN: “Nhà nước có chính sách ưu tiên chăm sóc sức khoẻ cho đồng bào dân tộc thiểu số, đồng bào ở miền núi, hải đảo và vùng có điều kiện kinh tế - xã hội đặc biệt khó khăn.” Thế nhưng, theo kết quả của một cuộc nghiên cứu về sức khỏe của các sắc tộc thiểu số tại Việt Nam thực hiện vào năm 2013 bởi một nhóm chuyên gia đại học quốc tế thì sắc tộc là yếu tố chính tạo nên sự chênh lệch giữa vấn đề chăm sóc y tế, vượt lên

trên yếu tố lợi tức và trình độ giáo dục.¹⁷

Số liệu từ nghiên cứu của Tổng Cục Thống Kê và Quỹ Nhi đồng LHQ tại Việt Nam cho thấy trong lúc tử suất của trẻ em các sắc dân thiểu số được ghi nhận khoảng 43.6% thì tử suất của trẻ em người Kinh chỉ vào khoảng 10.2%.¹⁸ Nghiên cứu Ngân Hàng Thế Giới năm 2014 cũng đưa đến kết luận tỷ số tình trạng suy dinh dưỡng của trẻ em các sắc tộc gấp đôi đối với trẻ em người Kinh.¹⁹

4. 3. Kỳ thị đối với các sắc tộc thiểu số: Bất bình đẳng trong sinh hoạt chính trị

Việt Nam khoe khoang rằng hiện nay tỷ số đại biểu các dân tộc thiểu số trong Quốc hội vượt quá tỷ số thành phần dân tộc thiểu số đối với dân số nói chung trong cả nước, và họ cho đó là thành quả thực thi quyền chính trị cho người sắc tộc.²⁰ Tuy nhiên, cũng như đối với thành phần đại biểu các tôn giáo hoặc phụ nữ tại Quốc hội, đây cũng là những hạn ngạch đã được sắp xếp với mục đích trình diễn của Đảng CSVN. Trong chế độ độc đảng tại Việt Nam ngày nay, mục đích và quá trình tổ chức bầu cử là chỉ để củng cố quyền lực của đảng cầm quyền. Những người được gọi là đại biểu của các dân tộc

¹⁷ Mats Målqvist et al.. *Ethnic minority health in Vietnam: a review exposing horizontal inequity*. *Glob Health Action* 2013, 6: 19803. <http://dx.doi.org/10.3402/gha.v6i0.19803>

¹⁸ General Statistics Office & UNICEF, Multiple Indicator Cluster Survey, 2014. http://www.unicef.org/vietnam/media_22994.html

¹⁹ The World Bank. *Inequality in Vietnam: A Special Focus of the Taking Stock Report July 2014 - Key Findings* <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-a-special-focus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

²⁰ Bộ ngoại giao Việt Nam. *Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế kiểm định kỳ phổ quát (UPR) chu kỳ II (Phần 3)*. <http://uprvietnam.vn/&op/detailsnews/278/94/bao-cao-quoc-gia-ve-thuc-hien-quyen-con-nguoi-o-viet-nam-theo-co-che-kiem-dinh-kypho-cap-%28upr%29-chu-ky-ii-%28phan-3%29.html>

¹⁶ The Council of Indigenous Peoples in Today's Vietnam. *Joint Submission to the Universal Periodic Review of the Socialist Republic of Vietnam*. <https://democraticvoicevn.files.wordpress.com/2013/07/council-of-indigenouspeoples-of-todays-vietnam-upr-joint-submissionvietnam-jan-2014.pdf>

thiểu số được chọn bởi chính quyền trung ương với nhiệm vụ là chuyển đạt mệnh lệnh từ trên xuống. Người dân ở các buôn làng không có một cơ chế phát sinh từ họ và đại diện được những quyền lợi của họ. Vì thế họ chỉ có thể bày tỏ nguyện vọng qua biểu tình, trốn ra nước ngoài, hoặc những hình thức chống đối khác. Đó chính là lý do của các cuộc đàn áp tập thể hoặc bắt bớ cá nhân mà người dân tộc thiểu số đã và đang phải tiếp tục chịu đựng.

Theo Human Rights Watch, trong khoảng đầu năm 2015, chính quyền Cam Bốt đã cưỡng bức hồi hương 54 người Thượng ở Cao nguyên Trung phần (Montagnards) và bác bỏ đơn xin quy chế tỵ nạn của ít nhất 118 người khác.²¹ Đây là những con số công khai, còn rất nhiều người dân tộc thiểu số bị chính quyền Việt Nam truy đuổi đang phải lẩn trốn trong rừng núi Cam Bốt.

Việc chính quyền cộng sản Việt Nam tiếp tục kỳ thị và ngược đãi các sắc dân thiểu số ở miền Cao nguyên Trung phần Việt Nam bắt nguồn từ sự nghi ngờ lòng trung thành của họ đối với chế độ hiện hành. Trong thời gian trước 1975, những nhóm sắc dân này đã có nhiều liên hệ với chính quyền Miền Nam cũng như quân đội Hoa Kỳ, và sau 1975 chính quyền luôn coi việc theo đạo Tin Lành của dân tộc thiểu số vùng Cao nguyên như là một mối đe dọa chính trị đối với chế độ.

5. Kỳ Thị Đối Với Phụ Nữ

Việt Nam tham gia Công ước của Liên hiệp quốc về Xóa bỏ mọi Hình thức Phân biệt Đối xử với Phụ nữ (CEDAW) từ năm 1982. Trong Báo cáo Quốc gia cho cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) chu kỳ II Việt Nam khẳng định đã nghiêm túc thực hiện công ước quốc tế này trên cả phương diện hoàn thiện luật pháp và

²¹ Human Rights Watch. *Vietnam: End "Evil Way" Persecution of Montagnard Christians*. <https://www.hrw.org/news/2015/06/26/vietnam-end-evil-way-persecution-montagnard-christians>

triển khai công tác.

Trong lãnh vực lập pháp, Việt Nam quả thực đã ban hành nhiều luật lệ liên hệ đến quyền của nữ giới, như Luật Bình đẳng giới (2006), Luật Phòng, chống bạo lực gia đình (2008) và nhiều nghị quyết, chính sách riêng cho công tác phụ nữ... Tuy nhiên, trong thực tế tình trạng kỳ thị và ngược đãi phụ nữ vẫn phổ biến đến mức báo động trong mọi môi trường sinh sống, từ gia đình, xã hội, và sinh hoạt công quyền.²²

Trong đời sống gia đình, bạo lực càng ngày càng nghiêm trọng khi có đến 58% phụ nữ đã từng là nạn nhân của các hình thức bạo hành.²³ Nghiên cứu quốc gia về bạo lực gia đình cũng cho thấy 87% phụ nữ bị bạo lực chưa bao giờ tìm kiếm sự hỗ trợ từ các dịch vụ hoặc các cơ quan trợ giúp pháp lý chính thức.²⁴

Trong môi trường xã hội, việc khác biệt trong cơ hội giáo dục ở bậc tiểu học giữa nam và nữ không đáng kể (91,5% trẻ em gái và 92,3% trẻ em trai có ghi danh); tuy nhiên, càng lên cao thì sự khác biệt càng rõ nét, và cuối cùng trong tổng số sinh viên tốt nghiệp đại học, nữ giới chỉ chiếm 36,24%.²⁵ Một điều kỳ thị nghiêm trọng khác là sự chênh lệch về cơ hội giáo dục của các trẻ em gái thuộc các sắc dân thiểu số. Theo Tổng cục Thống kê, chỉ có 41,5% trẻ em gái dân tộc Hmong được đến trường; tỉ lệ đó là 57.8% cho các em gái dân tộc Ba Na...

Về lao động, Việt Nam đã phê chuẩn nhiều công ước quốc tế của Tổ chức lao động Thế giới

²² FIDH. *Vietnam: UN committee review unmasks grave violations of women's rights*. <https://www.fidh.org/en/region/asia/vietnam/vietnam-un-committee-review-unmasks-grave-violations-of-women-s>

²³ Vietnam Plus. *Hơn một nửa phụ nữ Việt Nam là nạn nhân của bạo lực gia đình*. <http://www.vietnamplus.vn/hon-mot-nua-phu-nu-viet-nam-la-nan-nhan-cua-bao-luc-gia-dinh/293337.vnp>

²⁴ VOV. *Nhiều phụ nữ bị bạo hành chưa được trợ giúp pháp lý*. <http://vovgiaothong.vn/xa-hoi/nhieu-phu-nu-bi-bao-hanh-chua-duoc-tro-giup-phap-ly/183061>

²⁵ Tạp chí Cộng sản. *Bình đẳng giới trong chính trị ở Việt Nam: Thực trạng và giải pháp*. <http://www.tapchiconsan.org.vn/Home/PrintStory.aspx?distribution=35730&print=true>

(ILO) liên hệ đến bình đẳng việc làm. Trong lúc đó, theo nghiên cứu của ILO, trong thời gian giữa tháng 11-2014 đến giữa tháng 1-2015, có đến 1/5 quảng cáo việc làm đòi hỏi xác định giới tính, và trong những quảng cáo việc làm có xác định giới tính có đến 70% dành cho nam ứng viên.²⁶

Sự kỳ thị và bất bình đẳng giới tính bi đát nhất trong việc làm chính là số phận của những thiếu nữ vì hoàn cảnh kinh tế gia đình mà phải bán thân trong các động mại dâm và thân phận của các cô dâu Việt trên xứ người (xin xem phần buôn người trong báo cáo này)

Trong lãnh vực công quyền, Việt Nam thường tự hào về thành tích có nhiều phụ nữ tham gia chính quyền. Trong Quốc hội Khóa XIII có 122 đại biểu quốc hội là phụ nữ, chiếm 24,40%. Ở cấp tỉnh có 25,17% đại biểu hội đồng nhân dân là phụ nữ, và ở cấp xã tỷ lệ đó là 21,7%. Sự thực những số liệu đó không hề có khả năng biểu hiện được sự tham dự của nữ giới bởi vì trong cơ chế bầu cử của nền chính trị của CSVN tất cả các ứng cử viên các cấp đều do Đảng Cộng sản đề cử hoặc cho phép thông qua Mặt trận Tổ quốc Việt Nam. Lại nữa, các cơ chế đại biểu trong chế độ chính trị hiện hành không hề có chút quyền lực nào; mọi quyết định đều thuộc về đảng ủy; và thực tế là trong số 63 bí thư tỉnh-thành ủy hiện nay chỉ có 3 phụ nữ.²⁷ Đây mới thực là những chức vụ quyền lực nhất trong hệ thống chính quyền cộng sản Việt Nam. Cũng như các đại biểu xuất thân từ các dân tộc thiểu số hoặc mang nhãn hiệu tôn giáo, hầu hết các phụ nữ trong các Hội đồng Nhân dân và Quốc hội chỉ là những dụng cụ trang trí cho một nền dân chủ giả hiệu.

²⁶ ILO. *Gender equality in recruitment and promotion practices in Viet Nam*. http://www.ilo.org/hanoi/Whatwedo/Publications/WCMS_349666/lang--en/index.htm

²⁷ Vietnam.net. *Danh sách bí thư 61 tỉnh thành*. <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/270856/danh-sach-bi-thu-61-tinh-thanh.html>

VIII . QUYỀN ĐƯỢC HƯỞNG AN SINH XÃ HỘI

1. An Sinh Cho Một Thiếu Số

Hiến pháp VN được sửa đổi năm 2013 lần đầu tiên khẳng định quyền an sinh xã hội cơ bản cho người dân (Điều 34: “Công dân có quyền được bảo đảm an sinh xã hội”; Điều 59: “Nhà nước tạo bình đẳng về cơ hội để công dân thụ hưởng phúc lợi xã hội, phát triển hệ thống an sinh xã hội”).

Khi nói đến nhân quyền, Việt Nam luôn lấy việc “xóa đói giảm nghèo” như là một chọn lựa ưu tiên, và việc tăng trưởng lợi tức trung bình theo đầu người như là thành quả của chính sách đó.¹

Theo báo cáo của Chính phủ, trong năm 2015, tỷ lệ hộ nghèo cả nước được ước tính còn dưới 5% theo chuẩn nghèo giai đoạn 2011 - 2015.² Tuy nhiên khi nhìn vào thực tế nhiều nhà quan sát quốc tế đã bày tỏ sự nghi ngờ về tính xác thực của các con số thống kê của chính quyền VN trong lãnh vực “xóa đói giảm nghèo” này.³ Việc báo cáo láo để đạt chỉ tiêu hoặc để lập thành tích là căn bệnh trầm kha của hệ thống

¹ Tạp chí Quốc phòng toàn dân. *Thành tựu xóa đói, giảm nghèo - một điểm sáng trong bảo đảm quyền con người ở Việt Nam*. <http://tapchiquptd.vn/zh/an-pham-tap-chi-in/thanh-tuu-xoa-doi-giam-ngheo-mot-diem-sang-trong-bao-dam-quyen-con-nguoi-o-viet-nam/2561.html>

² Báo Điện tử Đảng Cộng sản Việt Nam. *Năm 2015, ước tỷ lệ hộ nghèo cả nước còn dưới 5%*. <http://dangcongsan.vn/chuong-trinh-135-va-cac-chuong-trinh-du-an-giam-ngheo/nam-2015-uoc-ty-le-ho-ngheo-ca-nuoc-con-duoi-5-350678.html>

[Tiêu chuẩn nghèo này được thành lập do Quyết định Số 09/2011/QĐ-TTg ngày 30-1-2011; theo đó được coi là nghèo những hộ có thu nhập từ 400.000 (\$18) đến 500.000 (\$22.5) đồng/người/tháng tùy ở thôn quê hay thành thị.]

³ The VUFO-NGO Resource Centre. *Vietnam Spends \$3.6B on Poverty Reduction Programs Yearly*. <http://www.ngocentre.org.vn/news/vietnam-spends-36bpoverity-reduction-programs-yearly>

công quyền Việt Nam. Theo Báo Lao Động, việc cán bộ chạy theo thành tích đã khiến nhiều hộ còn nghèo xơ xác cũng được xếp vào hạng thoát nghèo. Hơn nữa những tiêu chuẩn đo lường mức độ thoát nghèo cũng rất nghiêm ngặt. Nếu tiêu chuẩn hiện nay được áp dụng, cả tỉnh Tây Ninh chỉ còn vài hộ nghèo mà thôi.⁴

Trên quan điểm nhân quyền, nghèo không chỉ là thu nhập thấp; mà còn là sự thiếu thốn trong nhiều yếu tố bảo đảm cho một cá nhân hay tập thể có một cuộc sống xứng đáng với phẩm giá con người, như giáo dục, y tế, nhà ở, v.v. Việc đo lường tỷ lệ nghèo theo tiêu chuẩn Chỉ số Nghèo Đa chiều vào năm 2014 cho thấy 16.5% cư dân thành phố Hồ Chí Minh sống dưới mức nghèo.⁵

Với Chỉ số Phát triển Con người, báo cáo của Liên Hiệp Quốc năm 2015 cho thấy Việt Nam chỉ đạt được 0.666, thấp hơn Thái Lan, Phi Luật Tân, và các nước trong vùng Đông Á và Thái Bình Dương nói chung.⁶ Khi điều chỉnh lại do sự bất bình đẳng giữa các thành phần trong xã hội thì chỉ số đó chỉ còn 0.549, nghĩa là giảm đi 17.5%. Điều đó cho thấy tình trạng bất bình đẳng an sinh xã hội nói chung giữa các thành phần xã hội rất đáng quan ngại.

⁴ Người Lao Động. *Bi hài chuyện “thoát nghèo trên giấy”*. <http://nld.com.vn/dia-phuong/bi-hai-chuyen-thoat-ngheo-tren-giay-20140722093637374.htm>

⁵ Vietnam Breaking News. *16.5 percent of city residents live in poverty measured by MPI*. <http://www.vietnambreakingnews.com/2014/12/16-5-percent-of-city-residents-live-in-poverty-measured-by-mpi/>

⁶ UNDP. *Human Development Report 2015 - Vietnam*. http://hdr.undp.org/sites/all/themes/hdr_theme/country-notes/VNM.pdf

Sự gia tăng tổng sản lượng quốc gia trong những năm gần đây đã làm phát sinh một số nhỏ người siêu giàu. Theo Báo cáo Thịnh vượng của Knight Frank, năm 2015, Việt Nam có 168 người siêu giàu (sở hữu từ 30 triệu USD trở lên), tăng 12 người so với năm 2014.⁷

Trong lúc đó theo kết quả Điều tra Mức sống Dân cư và Hộ gia đình Việt Nam của Tổng cục Thống kê, khoảng cách chênh lệch thu nhập giữa nhóm 20% số hộ có thu nhập cao nhất so với nhóm 20% số hộ có thu nhập thấp nhất ở Việt Nam có xu hướng tăng mạnh, từ 4,9 lần vào năm 1992 tăng lên 9,4 lần vào năm 2012.⁸ Và điều tra cũng cho thấy 47% người dân tỏ ra bất mãn trước tình trạng phân hóa giàu-nghèo bất thường này,⁹ bởi vì đa phần thu nhập của những người trở nên giàu bất thường hiện nay đều có nguồn gốc bất chính. Nhóm người này đã trở thành giàu có một cách nhanh chóng bằng bốn cách: một là do được ưu đãi “trốn thuế hợp pháp”, hai là do thu lợi từ quá trình cổ phần hóa tài sản nhà nước, ba là do đặc quyền nắm được thông tin về quy hoạch đất đai, bốn là do tham nhũng, sau hết mới do tài kinh doanh.¹⁰

Nạn nhân của tình trạng chênh lệch giàu-nghèo hiện diện khắp mọi miền đất nước; tuy nhiên thành phần chịu nhiều thiệt thòi nhất là người dân miền thượng du và những nông dân sống ở đồng quê, đặc biệt là những người mà ruộng vườn đã bị cưỡng chế trưng thu cho những công trình phát triển kinh tế của nhà nước. Sự chênh lệch không những chỉ biểu thị qua thu nhập mà còn thể hiện qua các nhu cầu tối thiểu hàng ngày như sản phẩm y tế, năng lượng sử dụng, nước sạch, và nhất là cơ hội tiến thân.

⁷ Knight Frank. The Wealth Report. <http://www.knightfrank.com/wealthreport>

⁸ Tổng cục Thống kê (2014), *Kết quả khảo sát mức sống dân cư Việt Nam năm 2012*, Nxb Thống kê, Hà Nội, tr.201.

⁹ Tuổi trẻ Online. *Dân bức xúc với khoảng cách giàu nghèo tăng*. <http://tuoitre.vn/tin/chinh-tri-xa-hoi/20150724/dan-buc-xuc-voi-khoang-cach-giau-ngheo-tang/782142.html>

¹⁰ Lao Động. *Khoảng cách ghê gớm*. <http://laodong.com.vn/su-kien-binh-luan/khoang-cach-ghe-gom-87166.bld>

Mặc dù Hiến pháp năm 2013 (Điều 38) quy định rằng: “Mọi người có quyền được bảo vệ, chăm sóc sức khỏe, bình đẳng trong việc sử dụng các dịch vụ y tế và có nghĩa vụ thực hiện các quy định về phòng bệnh, khám bệnh, chữa bệnh,” trong thực tế, việc bất bình đẳng trong dịch vụ y tế càng ngày càng tệ hại hơn giữa người giàu và người nghèo, và giữa các sắc dân khác nhau.

Theo thống kê thì nhóm người nghèo bị bệnh tật nhiều gấp hai lần nhóm người giàu.¹¹ Trong những năm gần đây báo chí trong nước đã phản ánh khá đầy đủ sự tệ hại của một nền y tế xuống cấp về mọi phương diện, từ phẩm chất dịch vụ, cơ sở, đến nhân sự. Đặc biệt là tình trạng phân biệt giàu nghèo trong việc sản xuất sức khỏe. Một phóng sự về dịch vụ y tế trong một số bệnh viện công nổi tiếng tại VN mô tả khá đầy đủ sự khác biệt trong các dịch vụ được cung cấp cho các bệnh nhân giàu được gọi là “điều trị tự nguyện A, B, C” và các bệnh nhân nghèo không có sự lựa chọn. Điều đáng nói là “việc mở các khu vực dịch vụ là thực hiện chủ trương xã hội hóa y tế của Nhà nước.”¹²

Việc quản lý yếu kém cộng với tình trạng xuống cấp về phẩm chất đạo đức của nhân viên hành nghề y khoa đã đưa nền y tế Việt Nam đến tình trạng đáng báo động. Theo một nghiên cứu tại TP Hồ Chí Minh, có đến 76% bệnh nhân được hỏi cho biết đã đưa phong bì cho nhân viên y tế; một cuộc nghiên cứu khác trước đó ở Hà Nội cũng ghi nhận khoảng 70% bệnh nhân làm như vậy.¹³

Tình trạng chênh lệch trong dịch vụ y tế giữa thị dân và các sắc dân thiểu số ở những buôn làng hẻo lánh không có gì cải thiện hơn. Theo Ngân Hàng Thế Giới, tỷ lệ suy dinh dưỡng trong số

¹¹ *Ibid.*

¹² Báo VietNamNet. *Phân biệt giàu nghèo trong bệnh viện công*. <http://www.tintucngaynay.com/tintuc/vietnamnet.vn/vn/xa-hoi/83441/phan-biet-giau-ngheo-trong-benhvien-cong.htm>

¹³ Báo Người Lao Động Điện Tử. “Phong bì” và quyền của bệnh nhân. <http://suckhoedinhduong.nld.com.vn/suc-khoe/phong-bi-va-quyen-cua-benh-nhan-2013-022309211-2307.htm>

trẻ em dân tộc thiểu số cao gấp đôi so với đa số.¹⁴ Những nghiên cứu độc lập mới đây cho thấy các sắc dân thiểu số bị đối xử bất bình đẳng trong các dịch vụ y tế từ y khoa phòng ngừa đến cơ hội điều trị.¹⁵ Theo báo cáo của tổ chức Save the Children tỷ suất tử vong của trẻ em các sắc tộc dưới 5 tuổi chiếm 54% tổng số tử vong cùng lứa tuổi trên toàn quốc,¹⁶ trong lúc người dân tộc thiểu số chỉ chiếm khoảng 13% tổng số dân.

Về cơ hội giáo dục, một đòn bẩy của sự thăng tiến cá nhân và gia đình, theo báo cáo của Ngân hàng Thế giới năm 2014, bất bình đẳng về cơ hội trong lãnh vực giáo dục vẫn là một mối quan ngại lớn ở Việt Nam. Trẻ em nghèo ở Việt Nam, đặc biệt là trẻ em dân tộc thiểu số có ít cơ hội hơn so với trẻ em khác.¹⁷ Chỉ có 13% trẻ người H'mông và người Dao học được tới cấp phổ thông trung học, so với tỷ lệ 65% của người Kinh và người Hoa.¹⁸

¹⁴ The World Bank Group. *Các phát hiện chính của báo cáo Điểm lại: Trọng tâm đặc biệt về bất bình đẳng ở Việt Nam (Tháng 7/2014)*. <http://www.worldbank.org/vi/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-aspecial-focus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

¹⁵ Mats Målqvist et al. *Ethnic minority health in Vietnam: a review exposing horizontal inequity*. <http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3589437/#CIT0036>

¹⁶ Save the Children in Vietnam. *Disadvantaged children struggle in 'lottery of birth'* <https://savethechildrenvietnam.wordpress.com/2015/02/05/disadvantaged-children-struggle-in-lottery-of-birth/>

¹⁷ World Bank. *Skilling up Vietnam: Preparing the workforce for a modern market economy - Vietnam Development Report 2014*. http://www-wds.worldbank.org/external/default/WDSContentServer/WDSP/IB/2013/11/26/000461832_20131126115640/Rendered/PDF/829400AR0P13040Box0379879B00PUBLIC0.pdf

¹⁸ The World Bank Group. *Inequality in Vietnam: A Special Focus of the Taking Stock Report July 2014 - Key Findings*. <http://www.worldbank.org/en/news/feature/2014/07/08/inequality-in-vietnam-aspecialfocus-of-the-taking-stock-report-july-2014>

Về những nhu cầu tối cần cho an sinh như nước sạch và không khí trong lành, Văn phòng thường trực quốc gia về vệ sinh và môi trường nước sạch đã thừa nhận chỉ có 40% dân số nông thôn được sử dụng nước sạch đạt quy chuẩn quốc gia do Bộ Y tế ban

hành.¹⁹ Báo cáo của Bộ Y Tế cũng cho biết mỗi năm Việt Nam có khoảng 9.000 người tử vong vì nguồn nước và điều kiện vệ sinh kém.²⁰

2. An Sinh Của Tuổi Thơ

Việt Nam là nước đầu tiên tại Châu Á và là nước thứ hai trên thế giới tham gia Công ước về Quyền trẻ em. Trong Báo cáo Quốc gia về thực hiện quyền con người ở Việt Nam theo cơ chế Kiểm điểm Định kỳ Phổ quát (UPR) chu kỳ II Việt Nam khẳng định đã có những nỗ lực “bảo vệ quyền và lợi ích tốt nhất cho trẻ em.”

Thực tế xã hội cho thấy tình trạng an sinh của trẻ em hiện nay tại Việt Nam không phải là hình ảnh chính quyền mô tả qua các báo cáo. Một bộ phận không nhỏ trẻ thơ Việt Nam vẫn phải sống trong nguy cơ thiếu ăn, thiếu học, bị hành hạ, bị lao động cưỡng bức, bị bán làm nô lệ...

Theo báo cáo từ một cuộc hội thảo về dinh dưỡng đầu năm 2015, hiện có khoảng 2.2 triệu trẻ em tại VN bị còi vì thiếu dinh dưỡng trong lúc đó tỷ lệ trẻ em bị chứng mập phì tại TP Hồ Chí Minh đã tăng gấp ba kể từ năm 2000.²¹

¹⁹ Bộ Nông Nghiệp và Phát Triển Nông Thôn. *Mới có 40% dân số nông thôn được dùng nước sạch*. http://www.mard.gov.vn/pages/news_detail.aspx?NewsId=13896

²⁰ VnExpress. *Nước sạch và những con số biết nói*. <http://vnexpress.net/tin-tuc/khoa-hoc/moi-truong/nuoc-sach-va-nhung-con-so-biet-noi-2758848.html>

²¹ TuoitreNews. *Vietnam has 2.2mn malnourished children*. <http://tuoitrenews.vn/society/21420/vietnam-has-22mn-stunted-children-but-obesity-rises-in-southern-hub>

Trong số 7.2 triệu trẻ em dưới 5 tuổi trên toàn quốc, có khoảng 1.6 triệu (23%) bị còi. Khoảng 45% trường hợp tử vong của trẻ em dưới 5 tuổi là do thiếu dinh dưỡng.²²

Theo Luật Bảo hiểm Y tế hiện hành, tất cả trẻ em dưới 6 tuổi đều nhận được chăm sóc y tế miễn phí; tuy nhiên tình trạng tham nhũng hiện nay đã làm cho luật bảo hiểm trở thành vô hiệu. Nếu cha mẹ không có tiền lót đường cho bác sĩ và nhân viên bệnh viện thì phải nhường ưu tiên cho những trẻ con nhà giàu và chỉ biết nhìn con mình bị đối xử lạnh nhạt và tệ hại.²³

Về lao động thiếu nhi, những số liệu gần đây cho thấy cứ năm em trong độ tuổi 5-17 lại có một em phải tham gia lao động. Tình trạng này nghiêm trọng hơn ở khu vực Bắc Trung Bộ và Khu vực miền núi (36.2%) và Tây Nguyên (25%).²⁴

Tội phạm đối với trẻ em như bạo hành, xâm phạm tình dục, và buôn người vẫn còn là những vết thương xã hội càng ngày càng nhức nhối hơn. Về bạo hành đối với trẻ em, theo khảo sát của Tổng cục Thống kê với sự hỗ trợ của Quỹ Nhi đồng Liên hợp quốc (UNICEF) thì có gần 80% số trẻ em Việt Nam từ 2-14 tuổi bị cha mẹ hoặc người chăm sóc hay những người khác trong gia đình trừng phạt bằng bạo lực.²⁵ Số trẻ em bị xâm phạm tình dục càng ngày càng nhiều, chiếm 65% tổng số các vụ hiếp dâm; và số nạn nhân càng ngày càng nhỏ tuổi.²⁶ Riêng tại TP

1-10-2015, Bệnh nhi và thân nhân nằm tràn lan khắp các hành lang của bệnh viện Nhi đồng Sài Gòn.
Hình Tuổi trẻ online.

Đà Nẵng, tài liệu mới nhất từ Trung tâm Pháp y của thành phố cho thấy trẻ em trong độ tuổi từ 5 đến 18 có nguy cơ bị hãm hiếp cao nhất, chiếm 90% các trường hợp tại thành phố này. Trong số đó 40% là các trẻ em từ 5 đến 13 tuổi.²⁷

Việc buôn bán trẻ em cũng tăng đều dưới nhiều hình thức càng ngày càng phức tạp. Việc mua bán trẻ em nhằm 3 thị trường chính tùy lứa tuổi và giới tính: bé trai được đưa qua biên giới Trung quốc để đáp ứng nhu cầu con trai ưu tiên trong gia đình và lao nô; thiếu nữ để đưa vào các động mãi dâm. Mặc dù đã có nhiều phóng sự điều tra về nạn buôn bán trẻ em trên các trang mạng xã hội, nhưng con số chính xác nạn nhân vẫn còn là phần chìm của một tảng băng trôi. Sự hiện diện của 3 ngàn trẻ lao nô Việt Nam bị đưa qua Anh quốc chỉ được thừa nhận sau khi có báo cáo chính thức của chính quyền Anh quốc và phóng sự của tờ The Guardian.²⁸

²² USAID. *Vietnam - Nutrition Profile*. <http://www.fantaproject.org/sites/default/files/download/Vietnam-Nutrition-Profile-Apr2014.pdf>

²³ RFA. *Thực tế chương trình bảo hiểm y tế trẻ em ở vùng núi*. <http://www.rfa.org/vietnamese/reportfromvn/how-vnese-children-treated-in-hospital-09262015121326.html>

²⁴ UNICEF - Việt Nam. *Hàng triệu trẻ em nghèo không được hưởng lợi từ những tiên bộ mà Thế giới đạt được, theo báo cáo mới nhất của UNICEF*. http://www.unicef.org/vietnam/vi/media_24331.html

²⁵ Đại Kỳ Nguyễn. *Bạo hành trẻ em đang có xu hướng tăng cao*. <https://daikynguyenvn.com/viet-nam/bao-hanh-tre-em-dang-co-xu-huong-tang-cao.html>

²⁶ Báo Phụ Nữ. *Phòng chống xâm hại tình dục trẻ em*. <http://phunuonline.com.vn/lam-me/phong-chong-xam-hai-tinh-duc-tre-em-68106/>

²⁷ VnExpress. *Thủ đoạn mới của tội phạm xâm hại tình dục trẻ em*. <http://vnexpress.net/tin-tuc/phap-luat/thu-doan-moi-cua-toi-pham-xam-hai-tinh-duc-tre-em-3343927.html>

²⁸ The Guardian. *3,000 children enslaved in Britain after being trafficked from Vietnam*. <http://www.theguardian.com/global-development/2015/may/23/vietnam-children-trafficking-nail-bar-cannabis>

3. Dân Oan: Khi Quyền Tự Hữu Đất Đai Bị Tước Đoạt Bất Công

Trong mấy thập niên gần đây Việt Nam đã tiến hành nhiều chương trình xây dựng hạ tầng cơ sở như hệ thống đường sá, khu kỹ nghệ, khu sinh thái du lịch, và các công trình tiện ích công cộng khác. Một trong những yếu tố chính trong các kế hoạch kinh tế đó chính là đất. Trong thập niên vừa qua số diện tích đất bị thu hồi từ nông dân lên đến một triệu mẫu tây, nhiều hơn cả số đất phân phối cho nông dân trong thời cải tổ ruộng đất xã hội chủ nghĩa thập niên 50 trong thế kỷ trước (810 ngàn mẫu).²⁹

Dù tiến trình đô thị hóa tăng tốc trong thập niên vừa qua, Việt Nam hiện nay vẫn là một nước nông nghiệp, lao động nông thôn chiếm khoảng 68% tổng số dân số. Đất đai là nguồn sống chính của nông dân, vì thế việc cưỡng chế thu hồi đất là một thâm kịch của hàng triệu “dân oan” bởi vì khi họ bị tước đoạt đất đai thì họ mất kế sinh nhai và bị đẩy vào đường cùng. Trên danh nghĩa, chính quyền cũng có đền bù một số tiền rẻ mạt cho phần đất đai bị cưỡng chế; số tiền đó chỉ có tính tượng trưng, không thể giúp người nông dân tạo được một cuộc sống mới, mà trái lại họ bị đẩy vào cảnh bế tắc không lối thoát.

Điều nổi bật đáng ghi nhận là trong khi tiến hành việc giải phóng mặt bằng, cán bộ nhà nước cố ý phóng đại nhu cầu thực sự của kế hoạch với chủ đích là để chiếm đoạt được càng nhiều đất càng tốt, chiếm hữu phần thặng dư không dùng, và đem bán lại cho nhà kinh doanh nào trả giá cao nhất (với giá cao gấp 10 lần so với giá bồi hoàn hoặc hơn nữa) và bỏ túi số tiền sai biệt. Trong một cuộc khảo sát gần đây do Ngân hàng Thế giới và Thanh tra Chính phủ thực hiện, quản lý đất đai bị đánh giá là một trong những ngành tham nhũng nhất, chiếm xấp xỉ 60%.³⁰

²⁹ East Asia Forum. *Vietnam's land law reforms: radical changes or minor tinkering?* <http://www.eastasiaforum.org/2013/05/14/vietnams-land-law-reforms-radicalchanges-or-minor-tinkering/>

³⁰ VietNamNet. *Đất đai đứng đầu danh sách tham nhũng.* http://vietnamnet.vn/vn/tuanvietnam/1933_80/dat-dai-dung-dau-danh-sach-tham-nhung.html

Trong năm 2015, những vụ cưỡng chế đất đai vẫn tiếp tục gia tăng khắp nước ở nhiều cấp độ khác nhau. Có những vụ chính quyền đã huy động hàng trăm nhân viên an ninh chìm nổi với trang bị vũ khí đến đàn áp, như ở huyện Kỳ Anh, tỉnh Hà Tĩnh.³¹ Người dân uất ức đã hoặc tự thiêu như trường hợp bà Phạm Thị Lê ở xã Phổ Nhơn, huyện Đức Phổ, tỉnh Quảng Ngãi,³² hoặc đã liều mình chống trả và đã lãnh những bản án nặng nề, như trường hợp các nông dân ở huyện Thạnh Hóa, tỉnh Long An. Trong vụ cưỡng chiếm này em Nguyễn Mai Trung Tuấn, 15 tuổi đã bị tuyên án 4 năm 6 tháng tù.³³

Để phản đối chính sách trấn lột bất công, dân oan vẫn tiếp tục kéo về các cơ quan chính quyền, đặc biệt là tại Hà Nội và Sài Gòn để khiếu nại việc thu hồi đất không được bồi thường thỏa đáng. Các cuộc tập hợp kéo dài nhiều ngày nhiều tháng tại vườn hoa Mai Xuân Thưởng hoặc vườn hoa Lý Tự Trọng gần Hồ Tây ở Hà Nội vẫn tiếp tục, và thường xuyên chịu sự đàn áp thô bạo của lực lượng an ninh và công an đội lột côn đồ.

Theo Tổng Thanh tra Chính phủ Huỳnh Phong Tranh, trong năm 2015 tình trạng khiếu nại, tố cáo về đất đai vẫn còn là điểm nóng, tạo ra hệ lụy tiêu cực trong xã hội. Số khiếu nại liên quan đến đất đai chiếm tỉ lệ cao, tới 64,6% đơn khiếu nại của công dân.³⁴ Đặc biệt là số đoàn khiếu nại tập thể vẫn tăng; trong 6 tháng đầu năm 2015 số lượt đoàn đông người tăng 11,3% so với cùng

³¹ Youtube. *Cưỡng Chế Di Dời Chợ Kỳ Anh 26/12/2015 Part1.* https://www.youtube.com/watch?v=WT0CqbfC_Bs

³² Dân Làm Báo. *Quảng Ngãi: Một phụ nữ tự thiêu chống cưỡng chế đất.* <http://danlambaovn.blogspot.com/2015/08/quang-ngai-mot-phu-nu-tu-thieu-chong.html>

³³ RFA. *Bảo vệ Quyền Trẻ em: kết án nặng hơn người lớn.* <http://www.rfa.org/vietnamese/programs/ReviewOnlineDomesticPress/unbeliev-senten-to-lan-ecvic-teen-11262015061321.html>

³⁴ VOV. *Tổng Thanh tra Chính phủ: Tố cáo về đất đai vẫn còn là điểm nóng.* <http://vov.vn/xa-hoi/tong-thanh-tra-chinh-phu-to-cao-ve-dat-dai-van-con-la-diem-nong-438821.vov>

thời kỳ năm 2014.³⁵

Ngày 29/11 /2013 , Quốc hội VN đã thông qua Luật Đất đai 2013 Luật này có hiệu lực kể từ 01/7/2014. Điều căn bản của Luật Đất đai 2013 cũng chỉ lặp lại điều 5 của Luật Đất đai 2003 mà Hiến pháp mới được tu chính một ngày trước đó đã quy định ở điều 53, theo đó đất đai “là tài sản công thuộc sở hữu toàn dân do Nhà nước đại diện chủ sở hữu và thống nhất quản lý.” Chính điểm không thay đổi mấu chốt này đã làm cho việc sửa đổi Luật Đất đai năm 2013 trở nên công việc “dán nhãn hiệu mới trên bình rượu cũ.” Trong các bản góp ý cho dự thảo tu chính Hiến pháp 2013 và Luật Đất đai 2013 , nhiều nhân sĩ và tổ chức đã lên tiếng cảnh báo chính quyền về việc áp dụng ý niệm “sở hữu toàn dân” là đầu mối của những lạm dụng tài sản công và vi phạm nhân quyền đối với người dân. Bao lâu chính quyền chưa tôn trọng quyền sở hữu đất đai của người dân, bấy lâu nhân quyền còn bị phủ nhận.

10-12-2015, Dân oan ba miền kéo về Hà Nội tuần hành phản đối chính quyền cưỡng chế đất đai và đòi hỏi công lý. Hình Dân Làm Báo

³⁵ Việt Báo. *Khiếu nại trong lĩnh vực đất đai chiếm tỉ lệ cao.* <http://vietbao.vn/Xa-hoi/Khieu-nai-trong-linh-vuc-dat-dai-chiem-ti-le-cao/410782252/157/>

4. Tham Nhũng: Tác Nhân Của Các Vi Phạm Quyền An Sinh

Tham nhũng không chỉ tác động đến sinh hoạt chính trị và kinh tế, mà trước hết và trên hết đó là tác nhân của các vi phạm nhân quyền trong hầu hết mọi lãnh vực từ chính trị đến tư pháp cũng như các sinh hoạt thuộc phạm vi an sinh xã hội như thực phẩm, nhà ở, y tế, giáo dục, v.v.

Việc vi phạm quyền an sinh của người dân có thể được đo lường qua mức độ tham nhũng của chính quyền VN hiện nay, bởi vì số tài khoản lớn lao của ngân sách nhà nước và ngoại viện dành cho các dịch vụ trên thay vì đến tay người dân thì lại rơi vào túi tham vô đáy của các quan chức nhà nước.

Để đối phó với tình trạng tham nhũng càng ngày càng trầm trọng, vào năm 2013 ĐCSVN đã thành lập Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng mà người đứng đầu là Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng. Cuối năm 2015, chủ trì phiên họp lần thứ 9 của Ban chỉ đạo, sau khi nêu một số vụ án tham nhũng trọng trọng, Ông Trọng phải thừa nhận rằng việc phòng, chống tham nhũng rất khó khăn do những tương quan chằng chịt giữa kinh tế và chính trị, giữa doanh nhân với những người có chức, có quyền, ngoắt ngoéo với nhau.³⁶

Theo Ông Huỳnh Phong Tranh, Tổng Thanh tra Chính phủ, trong năm 2015 tình hình tham nhũng vẫn diễn ra phức tạp; đáng lưu ý là đã xuất hiện tham nhũng có tính lợi ích nhóm trong một số lĩnh vực với thủ đoạn ngày càng tinh vi. Ông Tranh cũng thừa nhận rằng các cơ quan chống tham nhũng cũng có hành vi tham nhũng.³⁷

³⁶ VietnamNet. *Chống tham nhũng khó vì lợi ích kinh tế, chính trị chằng chịt.* <http://vietnamnet.vn/vn/chinh-tri/281494/chong-tham-nhung-kho-vi-loi-ich-kinh-te-chinh-tri-chang-chit.html>

³⁷ Người Lao Động. *Tổng Thanh tra thừa nhận: Cơ quan chống tham nhũng có tham nhũng!* <http://nld.com.vn/thoi-su-trong-nuoc/tong-thanh-tra-thua-nhan-co-quan-chong-tham-nhung-co-tham-nhung-20151224134526914.htm>

Theo bảng Chỉ số Cảm nhận Tham nhũng năm 2015 của Tổ Chức Minh bạch Quốc tế, Việt Nam được xếp hạng 112 trên tổng số 168 quốc gia và vùng lãnh thổ (xếp hạng của năm 2014 là 119/175.) Một điều đáng chú ý là điểm số CPI của Việt Nam không thay đổi trong 4 năm liên tiếp (2012- 2015) và tham nhũng trong khu vực công vẫn được đánh giá nghiêm trọng. Tổ Chức Minh bạch Quốc tế cho rằng Việt Nam đã không giải quyết được những bất cập trong công việc chống tham nhũng rốt ráo và hiệu quả.³⁸

Thật thế, nạn tham nhũng ở VN không còn là những trường hợp riêng lẻ mà đã trở thành hệ thống, xuất hiện dưới nhiều hình thức khác nhau như nhận và đòi tiền hối lộ, biến thủ công quỹ, hối mại quyền thế, chia chác, tống tiền, tham nhũng cấp cao, tham nhũng tép riu, v.v... đã thâm nhập mọi sinh hoạt công quyền. Ngay cả những lãnh vực mà truyền thống văn hóa Việt Nam rất tôn trọng vì giá trị đạo đức cần phải có như y tế và giáo dục cũng bị xói mòn bởi tham nhũng. Tình trạng chạy tiền để cho con được học trường danh tiếng, mua bán điểm, mua bán bằng cấp đã trở thành phổ biến. Hiện tượng bệnh nhân đưa “phong bì” cho bác sĩ để được điều trị chu đáo hơn đã trở thành luật bất thành văn ở hầu hết các bệnh viện công.

Tình trạng tham nhũng gia tăng khi Đảng CSVN có toàn quyền tuyệt đối trên mọi sinh hoạt xã hội chỉ có thể được lý giải rằng chính tham nhũng là lý do sống còn của ĐCSVN, bởi vì chính qua tham nhũng trong chính trị mà chính quyền CS còn tồn tại ở VN. Đây là nguồn gốc của các vi phạm nhân quyền tại VN ngày nay.

³⁸ Transparency International. *Corruption Perception Index*. <http://towardstransparency.vn/corruption-perception-index-2>

KHUYẾN NGHỊ

Với những chứng cứ về vi phạm nhân quyền trầm trọng và có hệ thống đã kéo dài trong nhiều năm và vẫn tiếp diễn trong năm qua 2014, Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam khẩn thiết nêu lên những đề nghị sau đây:

Với chính quyền Việt Nam:

- Đối với quyền sống, quyền tự do, và an ninh thân thể : Tức khắc hoãn thi hành án tử hình để đi đến việc xóa bỏ vĩnh viễn; chấm dứt các hình thức tra tấn và giam giữ tùy tiện; và thực thi những biện pháp cụ thể chấm dứt tệ nạn buôn người trá hình dưới dạng “cô dâu nước ngoài” và lao động xuất khẩu.
- Đối với quyền được xét xử công bằng bởi toà án độc lập và vô tư: Chấm dứt ngay việc hình sự hóa các hành vi chính trị chính đáng của người dân bằng cách bãi bỏ tất cả những luật lệ mơ hồ của Bộ hình luật mới được tu chính trong năm 2015, đặc biệt là các điều 109, 116, 117, 118, và 331, vốn được sao chép lại từ các điều 79, 87, 88, 89, và 258 của Bộ hình luật trước; tôn trọng thủ tục tố tụng hình sự theo tiêu chuẩn quốc tế; tuân thủ đầy đủ những Nguyên tắc Căn bản về Vai trò của Luật sư của LHQ; cải thiện chế độ lao tù hiện hữu; và trả tự do ngay tức khắc và vô điều kiện cho những tù nhân lương tâm và những dân oan.
- Đối với quyền được tham gia đời sống chính trị quốc gia: Bãi bỏ điều 4 Hiến pháp cho phép ĐCSVN độc quyền lãnh đạo đất nước, và bảo đảm quyền lập hội và quyền biểu tình ôn hòa của người dân như đã được quy định bởi Công ước Quốc tế về những Quyền Dân sự và Chính trị.
- Đối với quyền tự do phát biểu và tự do ngôn luận: Chấm dứt những chế tài và đàn áp những nhà báo và người dân bày tỏ quan điểm của họ một cách ôn hòa qua báo chí, truyền thanh và Internet.
- Đối với quyền tự do tôn giáo và thờ phượng: Tôn trọng quyền tự do tôn giáo của người dân bằng cách xóa bỏ những luật lệ có mục đích hạn chế quyền tự do hành đạo; không can thiệp vào sinh hoạt nội bộ của các tôn giáo; và ngưng ngay việc bách hại các giáo sĩ và giáo dân.
- Đối với quyền được làm việc và hưởng thụ thành quả lao động: Sửa đổi Bộ Luật Lao Động bảo đảm quyền tự do thiết lập những công đoàn độc lập; cải thiện điều kiện sinh sống và làm việc của công nhân; xóa bỏ mọi hình thức lao động cưỡng bách, đặc biệt đối với các tù nhân chính trị; nghiêm cấm việc bóc lột lao động trẻ em; và trả tự do cho những người đấu tranh bảo vệ quyền của công nhân.
- Đối với quyền được được đối xử bình đẳng, không kỳ thị: Ngưng ngay các hình thức đối xử kỳ thị dựa trên lý lịch chính trị, niềm tin tôn giáo, nguồn gốc sắc tộc và phái tính. Bước đầu tiên là ban hành Luật Chống Kỳ Thị.
- Đối với quyền được hưởng an sinh xã hội: Tái lập quyền tư hữu đất đai cho người dân; ngưng ngay việc cưỡng chiếm đất đai đi ngược lại luật nhân quyền quốc tế; và trả lại những bất động sản bị Nhà nước tịch thu cho sở hữu chủ hợp pháp. Xử lý nghiêm minh nạn tham nhũng để giảm thiểu bất công xã hội.

Đối với các chính phủ dân chủ và yêu chuộng tự do:

- Cần mạnh dạn nêu lên những trường hợp vi phạm nhân quyền cụ thể trong các cuộc đối thoại nhân quyền với Nhà nước VN trước khi đề cập đến các vấn đề tổng quát hơn như giao dịch thương mại hay những hình thức viện trợ khác.
- Cần cứu xét thành tích nhân quyền của VN như là điều kiện tiên quyết của các kế hoạch viện trợ phát triển cũng như các kế hoạch đầu tư kinh tế.

Đặc biệt đối với chính quyền Hoa Kỳ:

- Quốc hội Hoa Kỳ cần hỗ trợ các dự luật chống lại những vi phạm nhân quyền tại VN.
- Hành Pháp Hoa Kỳ cần cứu xét đến việc đưa VN trở lại Danh Sách Các Quốc Gia Cần Quan Tâm Đặc Biệt mà Ủy Hội Hoa Kỳ về Tự Do Tôn Giáo Quốc Tế, nhiều tổ chức phi chính phủ, và nhiều đại biểu quốc hội Hoa Kỳ đã nhiều lần nêu lên. Trong các cuộc đàm phán về Hiệp định đối tác kinh tế xuyên Thái Bình Dương đang diễn ra, lưỡng viện Quốc hội nên đòi hỏi Việt Nam phải có những hành động cụ thể trong việc cải thiện tình trạng nhân quyền tồi tệ hiện nay như là điều kiện cần thiết để tham gia Hiệp định.

Đối với các tổ chức nhân quyền quốc tế:

- Cần tiếp tục theo dõi tình trạng nhân quyền tại VN, và mạnh mẽ lên tiếng kết án những trường hợp vi phạm nhân quyền trầm trọng bởi Nhà nước VN.
- Cần loại trừ VN ra khỏi những tổ chức về nhân quyền quốc tế nếu họ vẫn tiếp tục coi thường những khuyến cáo đã được nêu lên.

Đối với các công ty kinh doanh quốc tế tại VN:

- Cần bảo đảm rằng quyền của công nhân và các tiêu chuẩn lao động chính yếu được tôn trọng ở những cơ sở kinh doanh của mình.

Đối với cộng đồng người Việt hải ngoại:

- Cần trình bày một cách có sức thuyết phục với chính quyền và công luận ở các xứ định cư rằng VN hiện nay là một trong số các quốc gia vi phạm nhân quyền trầm trọng nhất trên thế giới.
- Tiếp tục hỗ trợ các nhà đấu tranh nhân quyền trong nước về tinh thần và vật chất.

PHỤ LỤC I

DANH SÁCH TÙ NHÂN LƯƠNG TÂM CÒN BỊ GIAM GIỮ *

Cập nhật 2016/04/19

SỐ THỨ TỰ	TÊN	NĂM SINH	HOẠT ĐỘNG	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI (Theo điều khoản của Luật hình sự VN)**	NGÀY XỬ	ÁN PHẠT (Số năm tù)	TRẠI GIAM
1	A Hyum (Bả Kôl)	1940	Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/04/23	87	2013/05/28	8	Gia Lai, MangYang prison camp
2	A Tách (Bả Hlôl)	1959	Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/04/23	87	2013/05/28	11	Gia Lai, Mang Yang prison camp
3	A Thiên (Kpă Mon)	1983	Montagnard Christian, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2015/02/25	275	2015/07/17	5	Gia Lai prison camp
				2010/11/20	91	N/A	4	Gia Lai prison camp
4	Amlinh (Bá Blung)	1943	Degar Montagnard Christians & FULRO. Association of Montagnards in the USA	2009/02/04	87	2009/09/08	8	Gia Lai prison camp - B20
5	Bùi Ngọc Cường	1977	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	2,5	Hà Tĩnh prison camp
6	Bùi Thị Minh Hằng	1964	Land rights / Pro-democracy activist	2014/02/11	245	2012/12/12 (Appeal)	3	Gia Lai, Gia Trung provincial prison
7	Bùi Thúc Nhu	1950	Great Vietnamese Nationalist Party. Indochinese Federation Front	1989	79	N/A	Life	Phú Yên, Xuân Phước, A20 prison camp (Ministry of Public Security)
8	Byuk	1945	Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/05/08	87	2013/05/28	8	Gia Lai, Măng Yang prison camp
9	Chi	1984	Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà môn)	2012/09	87	2013/11/18	8	Gia Lai provincial prison
10	Đặng Thị Mi	1955	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	Bắc Ninh provincial prison
11	Đặng Xuân Diệu	1977	Catholic Youth activist, Blogger. Redemptorist News Information Network	2011/07/30	79	2013 /01/09 (Appeal)	13	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
12	Danh Hường	1961	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	1999/07/19	84	2001/05/16-29	18	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
13	Đình Hrôn	1981	Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	Gia Lai, Mang Yang prison camp
14	Đình Lứ	1976	Montagnard Christian (H'mong, Hà môn)	2012/04/23	87	2013/05/28	7	Gia Lai, Mang Yang prison camp

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

15	Đình Lý	1979	Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	Gia Lai provincial prison
16	Đình Ngo	1987	Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà mòn)	2012/09	87	2013/11/18	7,5	Gia Lai provincial prison
17	Đình Nguyên Kha	1988	Pro-democracy activist, student, Patriotic Youth Group. Distributing anti-government leaflets	2012/10/14	88	2013/05/16 (Appeal)	4	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
18	Đỗ Đình Dũ	1959	Land rights activist	2014/06/25	258	2014/12/15	3	Đà Nẵng provincial prison
19	Đỗ Hường (aka Đoàn Hùng)	N/A	Former Captain of RVA, Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties.	1993/03/05	79	1996	Life	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
20	Đỗ Thanh Nhân	1926	Government of Free Vietnam	1999	91	2001/05/16-29	20	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
21	Đỗ Thanh Vân	N/A	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	1999/06/18	84	2001/05/16-29	20	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
22	Đỗ Thị Hồng	1957	Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn.	2012/02/14	79	2013/01/28-02/04	13	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K5
23	Đỗ Thị Thiêm	1959	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	Bắc Ninh provincial prison
24	Đỗ Văn Hào	1961	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	Bắc Ninh provincial prison
25	Đỗ Văn Quý	1965	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months	Bắc Ninh provincial prison
26	Đỗ Văn Thái	1960	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	2000/02/27	84, 88	2001/05/16-29	18	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
27	Đoàn Đình Nam	1951	Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn .	2012/02/06	79	2013/01/28-02/04	16	Vũng Tàu, Xuyên Mộc provincial prison
28	Đoàn Huy Chương	1985	Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/13	89	2010/10/26	7	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
29	Đoàn Văn Cư	1962	Religious activist, Hội đồng công luật công án Bia Sơn	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	14	Vũng Tàu, Xuyên Mộc provincial prison
30	Hồ Đức Hòa	1974	Catholic Youth activist, Blogger	2011/07/30	79	2013/05/23 (Appeal)	13	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
31	Hồ Long Đức	1953	Government of Free Vietnam	1999/11/25	84, 90	2001/05/16-29	20	Bình Dương, An Phước prison camp
32	Huỳnh Đức Minh	1958	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2014	232	2014/07/17	3	Phú Yên provincial prison
33	Jonh (Chinh)	1952	Montagnard Christian (H'mong, Hà mòn)	2012/05/08	87	2013/05/28	9	Gia Lai, Măng Yang prison camp
34	Kpă Klek	1972	Ethnic Christian Montagnard	2015/02	275	2015/04/22	5	Gia Lai prison camp
35	Kpă Sinh	1959	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	Gia Lai prison camp - B20
36	Kpuih Bô (Ơi Yu)	1942	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Thái Nguyên, Phú Lương, Phú Sơn 4
37	Kpuil Lễ	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	8	Gia Lai prison camp - B20
38	Kpuil Mel	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/11/22	87	2012/06/06	9	Gia Lai prison camp - B20
39	Lê Đức Động	1983	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	12	Phú Yên provincial prison
40	Lê Duy Lộc	1956	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	17	Phú Yên provincial prison
41	Lê Kim Hùng	1968	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	1999/06/18	84, 88	2001/05/16-29	20	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp

42	Lê Phúc	1951	Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	15	Phú Yên provincial prison
43	Lê Thanh Tùng	1968	Freelance journalist, pro-democracy activist, Bloc 8406	2015/12/14 2011/12/01	79 88	Pending 2012/11/28 (Appeal)	N/A 4	Just released 2015/06/29 Hà Nội, Thanh Xuân prison camp
44	Lê Thị Thu Hà	1982	Brotherhood For Democracy member - Attorney Dai's assistant	2015/12/16	88	Pending	N/A	Hà Nội Detention Center
45	Lê Trọng Cư	1966	Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	12	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
46	Lê Văn Nghiêm	1991	Demonstrating in Bến Cát-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/13	245	2014/05/25	3	Bình Dương, An Phước prison camp
47	Liêu Ny	1986	Khmer Krom monk	2013/05	91	2013/09/27	4	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
48	Lương Nhật Quang	1987	Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	12	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
49	Lý Văn Hầu	N/A	H'Mông, "Dương Văn Minh" religious community	2013/10/14	258	2014/03/20	3	Tuyên Quang provincial prison
50	Mai Thị Kim Hương	N/A	Land right activist	2015/04/14	257	2015/11/25 (Appeal)	3,5	Long An prison camp
51	Nay Krong	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Bình Dương, An Phước prison camp
52	Nay Toa	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	8	Bình Dương, An Phước prison camp
53	Nay Y Nga	1979	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011	87	2012/04/12	5	Phú Yên provincial prison
54	Ngô Hào	1948	Pro-democracy activist	2013/02/08	79	2013/09/11	15	Phú Yên provincial prison
55	Ngô Thị Minh Uớc	1959	Land rights activist, demonstrating to wave Flags of Former South for freedom	2014/07/08	88	2016/03/30	4 + 3 months	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
56	Ngô Thị Như	1950	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	Bắc Ninh provincial prison
57	Ngô Thị Toan	1965	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	26 months	Bắc Ninh provincial prison
58	Nguyễn Công Chính	1969	Pastor, Lutheran church - head of Gia Lai	2011/04/28	87	2012/03/26	11	Bình Dương, An Phước prison camp
59	Nguyễn Đăng Minh Mẫn	1985	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013/01/09	8	Yhanh Hóa, Yên Định, prison camp 5
60	Nguyễn Đình	1968	Hội đồng công luật công án Bia Son, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	14	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
61	Nguyễn Đình Ngọc (aka Nguyễn Ngọc Già)	1966	Blogger, writer "conducting propaganda against the Socialist Republic of Vietnam"	2014/12/27	88	2016/03/30	4	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
62	Nguyễn Hoàng Quốc Hùng	1981	Labour rights activist, United Workers-Farmers Organization (UWFO)	2010/02/24	89	2011/03/18	9	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
63	Nguyễn Hữu Cảnh	1950	Fleeing abroad to opposing the state	2005/09	91	N/A	13	Bình Dương, An Phước prison camp
64	Nguyễn Hữu Chiên	1996	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	33 months	Hà Tĩnh prison camp
65	Nguyễn Hữu Quốc Duy	1985	Facebooker "conducting propaganda against the Socialist Republic of Vietnam" on social media	2015/11/27	88	Pending	N/A	Khánh Hòa prison camp

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

66	Nguyễn Hữu Thiên An	1995	Member of movement “Zombie” on social media against government	2015/08/28	258	Pending	N/A	Khánh Hòa prison camp
67	Nguyễn Hữu Vinh	1956	Blogger Anhasam, journalist	2014/05/05	258	2016/03/23	5	Hà Nội Detention Center
68	Nguyễn Kim Nhân	1949	Land rights activist, hanging anti-China & anti-government banners	2011/06/07	88	2012/07/16	5,5	Nghệ An, Thanh Chương prison camp
69	Nguyễn Kỳ Lạc	1951	Hội đồng công luật công án Bìa Sơn, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28-02/04	16	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2
70	Nguyễn Lộc Phước (aka Pe Vi Chet)	1981	Pro-democracy activist, Vietnamese People Love The Vietnamese Party	2010/11/20	N/A	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
71	Nguyễn Ngọc Cường	1957	Land rights activist, distributing anti-government leaflets	2011/03/28	88	2012/05/04 (Appeal)	7	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K1
72	Nguyễn Quang Phi	1993	Demonstrating in Thủ Đức-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/08/22	2	Bình Dương, An Phước prison camp
73	Nguyễn Quốc Tuấn	1962	Pro-democracy activist - spreading anti-communist party documents via post	2012/07/20	88, 230	N/A	N/A	Bình Dương, An Phước prison camp
74	Nguyễn Thái Bình	1986	Hội đồng công luật công án Bìa Sơn, Religious activist	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	12	Phú Yên provincial prison
75	Nguyễn Thanh Vân	1960	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	2000/02/24	84, 90	2001/05/16-29	18	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
76	Nguyễn Thị Ánh Nguyệt	1973	Land rights activist, Cần Thơ, H.Cờ Đỏ	2013/09/10	245	2014/01/21	3	Cần Thơ provincial prison
77	Nguyễn Thị Bé Hai	1958	Land rights activist, demonstrating to wave Flags of Former South for freedom	2014/07/07	88	2016/03/30	3	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
78	Nguyễn Thị Hằng	1972	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	2	Hà Tĩnh prison camp
79	Nguyễn Thị Minh Thúy	1980	Blogger Anhasam, assistant	2014/05/05	258	2016/03/23	3	Hà Nội Detention Center
80	Nguyễn Thị Trí	1958	Land rights activist, demonstrating to wave Flags of Former South for freedom	2014/07/08	88	2016/03/30	3	Saigon, Phan Đăng Lưu Detention Center
81	Nguyễn Trung Can	N/A	Land right activist	2015/04/14	257	2015/11/25 (Appeal)	3	Long An prison camp
82	Nguyễn Trung Thành	1995	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	2	Hà Tĩnh prison camp
83	Nguyễn Văn Cảnh	N/A	Anti-government fled abroad	2005/09	91	N/A	13	Bình Dương, An Phước prison camp
84	Nguyễn Văn Đài	1969	Brotherhood For Democracy & Vietnam Human Rights Committee Founder & Chairman. Human rights lawyer, pro-democracy activist, blogger	2015/12/16 2007/03/06	88 88	P e n d i n g 2007/11/27 (Appeal)	N/A 4	Hà Nội Detention Center Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
85	Nguyễn Văn Hữu	1957	Hội đồng công luật công án Bìa Sơn, Religious activist	2014	232	2014/07/17	4	Phú Yên provincial prison
86	Nguyễn Văn Lý	1946	Catholic priest, dissident. Bloc 8406 & Vietnam Progressive Party Founder	2007/02/19 N/A N/A	88 87, 269 87, 89	2007/03/30 2001/10/19 1983/12	8 10 15	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp N/A N/A
87	Nguyễn Văn Minh	1980	Hoa Hao Buddhist activist	2014/02/11	245	2014/12/12	2,5	Bình Dương, An Phước prison camp

88	Nguyễn Văn Răng	1951	Pro-democracy activist	2011/01/05	79	N/A	20	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
89	Nguyễn Văn Thắng	1988	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	39 months	Hà Tĩnh prison camp
90	Nguyễn Văn Tuấn	1957	Head of public relation department of the provincial People's Committee Vung Tau	2012	258	2012/06/06	4	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
91	Nguyễn Việt Dũng (Dũng Phi Hồ)	1986	Wearing military uniforms of former RV appearing in environmental protest	2015/04/13	245	2015/12/14	15 months	Hà Nội, Hoàn Kiếm Detention center
92	Nhi (Bã Tiêm)	1958	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/12/28	87	2009/09/08	10	Gia Lai provincial prison
93	Noh	1959	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	12	Gia Lai provincial prison
94	Phạm Thành Công	1994	Demonstrating in Thủ Đức-Bình Dương against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245	2014/08/22	2	Bình Dương, An Phước prison camp
95	Phạm Thị Phương	1945	Former Officer of RVA, Viet-Thalander Vietnam Populist Party	2010/04/21	79	2011/09/21	11	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K4
96	Phạm Văn Phong	1965	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2014	232	2014/07/17	2	Phú Yên provincial prison
97	Phạm Văn Thông	1962	Land rights activist, Viet Nam Reform Party, Cow Shed Mennonite home church member	2010/08/10	79	2011/05/30	7	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K1
98	Phạm Xuân Thân	1958	Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1996	Life	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
99	Phan Ngọc Tuấn	1959	Lutheran church missionary, distributing anti-government leaflets	2011/08/10	88	2012/08/29	5	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
100	Phan Thanh Tường	1987	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	10	Phú Yên provincial prison
101	Phan Thành Ý	1948	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	14	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
102	Phan Văn Thu (Trần Công)	1948	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	Life	Bình Dương, An Phước prison camp
103	Phùng Lâm	1966	Pro-democracy activist, Democratic Party of Vietnam	2010/06/21	88	2011/01/18	7	Bình Phước provincial prison
104	Phùng Thanh Chương	1969	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	2	Hà Tĩnh prison camp
105	Phùng Thị Ly	N/A	Land right activist	2015/04/14	257	2015/11/25 (Appeal)	3	Long An prison camp
106	Pinh	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	9	Gia Lai provincial prison
107	Rah Lan Blom	1976	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Bình Dương, An Phước prison camp
108	Rah Lan Mlih	1966	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Gia Lai prison camp - B20
109	Rmah Hlach (Rơ Mah Hlach)	1968	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
110	Ro Cham Mang'ak	N/A	Montagnard Christian, religious activist	N/A	87	N/A	9	Bình Dương, An Phước prison camp
111	Ro Lah K'lan	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/25	87	2011/04/05	N/A	Gia Lai prison camp - B20

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

112	Rơ Lan Jú (Ama Suit)	1968	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	9	Gia Lai prison camp - B20
113	Rơ Lan Nghin	N/A	Ethnic Christian Montagnard	2015/02/25	275	2015/07/17	3	Gia Lai prison camp
114	Ro Mah Hit	N/A	Montagnard Christian	2010/08/25	87	N/A	N/A	Gia Lai prison camp - B20
115	Ro Mah Klit	1946	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	8	Gia Lai prison camp - B20
116	Rơ Mah Pôl	1953	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	7	Gia Lai prison camp - B20
117	Rơ Mah Pró	1964	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	9	Gia Lai prison camp - B20
118	Rơ Mah Then	1985	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2009/03/27	8	Gia Lai prison camp - B20
119	Rôh	1962	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008/08	87	2009/09/04	10	Gia Lai provincial prison
120	Run	1971	Montagnard Christian, religious activist (H'mong, Hà môn)	2012/08/05	87	2013/11/18	9	Gia Lai provincial prison
121	Runh	1979	Montagnard Christian, religious freedom activist (H'mong, Hà môn)	2012/08/05	87	2013/05/28	10	Gia Lai, Măng Yang prison camp
122	Siu Ben (Ama Yôn)	1975	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	12	Gia Lai prison camp - B20
123	Siu Brom	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	Gia Lai prison camp - B20
124	Siu Glôl	1985	Montagnard (Jarai) Christian pastor in Chur Puh	2010/09/22	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
125	Siu H'Chom	1975	Ethnic Christian Montagnard	2015/02	275	2015/04/22	6	Gia Lai prison camp
126	Siu Hlom	1967	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	12	Gia Lai prison camp - B20
127	Siu Jă (Ama Hyen)	1972	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/03	87	2009/07/21	7	Gia Lai prison camp - B20
128	Siu Kheh	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
129	Siu Kơch	1985	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/07/23	87	2010/01/14-15	10	Gia Lai prison camp - B20
130	Siu Lit	N/A	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010	87	2010	10	Gia Lai prison camp - B20
131	Siu Nheo	1955	Degar Montagnard Christians & FULRO	2010/08/28	87	2011/04/05	10	Gia Lai prison camp - B20
132	Siu Thái (Ama Thương)	1978	Degar Montagnard Christians & FULRO	2011/04/07	87	2011/12/19	10	Gia Lai prison camp - B20
133	Siu Wiu	1978	Degar Montagnard Christians & FULRO	2008	87	2009/01/06	10	Hà Nam, Phù Lý, Ba Sao prison camp
134	Sơn Nguyễn Thanh Điền	1972	Government of Free Vietnam	2000/08/17	84	2001/05/16-29	16	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
135	Sơn Tâm	N/A	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	1999	84	2001/05/16-29	15	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp
136	Tạ Khu	1947	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2012/02/06	79	2013/01/28-02/04	16	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
137	Thạch Phum Rít	1989	Religious activist, Khmer	2013/05	91	2013/09/27	3	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp
138	Thạch Thuở	1985	Khmer Krom monk	2013/05	91	2013/09/27	6	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp

139	Trần Anh Kim	1949	Former officer of VPA, Democratic Party of Vietnam	2015/09/21 2009/07/07	79 79	Pending 2009/12/28	N/A 5,5	Just released 2015/01/07	
140	Trần Hữu Cảnh	1952	Cao Dai follower, religious freedom activist	2005	91	2005/07/27	13	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp	
141	Trần Huỳnh Duy Thức	1966	Pro-democracy activist, blogger, Chân Sturdy group, owner of Internet company (OCI)	2009/05/24	79	2010/01/20	16	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp	
142	Trần Phi Dũng	1966	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - Founder & Chairman	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	13	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2	
143	Trần Quân	1984	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	12	Phú Yên provincial prison	
144	Trần Thị Huệ	N/A	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	1999/04/20	84, 88	2001/05/16-29	18	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp	
145	Trần Thị Thúy	1971	Land rights activist, Vietnam Reform Party, Hoa Hao Buddhist	2010/08/10	79	2011/05/30	8	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K5	
146	Trần Vũ Anh Bình	1974	Musician, Patriotic Youth Group, Redemptorist News Information Network	2011/09/19	88	2012/10/30	6	Bình Dương, An Phước prison camp	
147	Tráng A Chớ	1985	Montagnard Christian, H'Mông	2012	79	2012/12/12	7	Lai Châu provincial prison	
148	Trịnh Xuân Thủy	1996	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245, 257	2014/11/12	2	Hà Tĩnh prison camp	
149	Trương Văn Duy	1964	Alliance of Vietnamese Revolutionary Parties	1996/06/12	84	1 9 9 6 (Appeal)	20	Bình Dương, An Phước prison camp	
150	Từ Thiện Lương	1950	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	16	Phú Yên provincial prison	
151	Văn Ngọc Hiếu	1963	Government of Free Vietnam. Ethnic Khmer	2000/02/27	84, 90	2001/05/16-29	20	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp	
152	Võ Ngọc Cư	1951	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/06	79	2013/01/28-02/04	16	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp	
153	Võ Thành Lê	1955	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/05	79	2013/01/28-02/04	16	Vũng Tàu, Xuyên Mộc prison camp	
154	Võ Tiết	1952	Hội đồng công luật công án Bia Sơn. - founder & chairman	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	16	Đồng Nai, Xuân Lộc, Z30A prison camp, K2	
155	Võ Văn Phụng	1950	Hội đồng công luật công án Bia Sơn, Religious activist	2014	232	2014/07/17	3	Phú Yên provincial prison	
156	Vũ Đình Thụy	N/A	Former officer of RVA, poet, writing anti-communist poetry sent abroad	N/A	79	N/A	30	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp	
157	Vương Tấn Sơn	1953	Hội đồng công luật công án Bia Sơn - director of Quỳnh Long, LLC	2012/02/10	79	2013/01/28-02/04	17	Phú Yên provincial prison	
158	Y Ang Knul	1964	Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/01/08	87	2005/11/16-17	11	Daklak provincial prison	
159	Y Ben Niê	1971	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2005/07/05	14	Daklak provincial prison	
160	Y Jim Eban	1973	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/18	87	2005/07/05	13	Daklak provincial prison	
161	Y Kur B.Đáp	1971	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16-17	17	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp	
162	Y Ngenh (Ma Đem)	1974	Degar Montagnard Christians & FULRO	N/A	87	2008/08/06	8	Daknong provincial prison	
163	Y Ngun Knul	1968	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/29	87	2004/01	18	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp	

164	Y Pher H'Druê	1979	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/07/31	87	2005/07/05	12	Daklak provincial prison
165	Y Rit Nie Kdam	1972	Montagnard Christian, religious freedom activist	2004/04/10	87	2004/01	12	Hà Nam, Phú Lý, Ba Sao prison camp
166	Yuh (Bả Nar)	1962	Degar Montagnard Christians & FULRO	2009/02/04	87	2009/09/08	8	Gia Lai prison camp - B20

* Danh sách này chỉ bao gồm một phần nhỏ số tù nhân lương tâm hiện bị giam cầm tại Việt Nam. Một số lớn bị giam cầm mà không được xét xử công khai, đặc biệt là đồng bào các sắc tộc thiểu số và tín đồ của các giáo hội không được chính quyền thừa nhận ở Cao Nguyên Trung Phần.

****Những điều khoản trong Bộ luật Hình sự dùng để kết án những người hoạt động nhân quyền:**

79: Tội hoạt động nhằm lật đổ chính quyền nhân dân

83: Tội hoạt động phi

84: Tội khủng bố

87: Tội phá hoại chính sách đoàn kết

88: Tội tuyên truyền chống Nhà nước Cộng hòa xã hội chủ nghĩa Việt Nam

89: Tội phá rối an ninh

90: Tội chống phá trại giam

91: Tội trốn đi nước ngoài hoặc trốn ở lại nước ngoài nhằm chống chính quyền nhân dân

93: Tội giết người

121: Tội làm nhục người khác

143: Tội hủy hoại hoặc cố ý làm hư hỏng tài sản

161: Tội trốn thuế

226: Tội sử dụng trái phép thông tin trên mạng và trong máy tính

230: Tội chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vũ khí quân dụng, phương tiện kỹ thuật quân sự

232: Tội chế tạo, tàng trữ, vận chuyển, sử dụng, mua bán trái phép hoặc chiếm đoạt vật liệu nổ

245: Tội gây rối trật tự công cộng

257: Tội chống người thi hành công vụ

258: Tội lợi dụng các quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích của Nhà nước, quyền, lợi ích hợp pháp của tổ chức, công dân

275: Tội tổ chức, cưỡng ép người khác trốn đi nước ngoài hoặc ở lại nước ngoài trái phép

289: Tội đưa hối lộ

PHỤ LỤC II

DANH SÁCH TÙ NHÂN LƯƠNG TÂM BỊ QUẢN CHẾ

Cập nhật 2016/04/19

SỐ THỨ TỰ	TÊN	NĂM SINH	HOẠT ĐỘNG	NGÀY BỊ BẮT	BỊ KẾT TỘI (Theo điều khoản của Luật hình sự VN)**	NGÀY XỬ	HÌNH PHẠT (Thời gian tù)	THỜI GIAN QUẢN CHẾ (Năm)
1	Cao Văn Tinh	1974	Land rights activist, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	5	4
2	Đặng Ngọc Minh	1957	Catholic Youth activist	2011/08/02	79	2013 /01/09	3	2
3	Đặng Văn Nhu	1952	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 (suspended)	5
4	Đậu Văn Dương	1988	Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/02	88	2012/05/24	3,5	1,5
5	Đình Văn Nhượng	1958	Land rights activist	2011/06/07	88	2012/07/16	4	3
6	Đỗ Thị Thiêm (tức Chính)	1982	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 (suspended)	5
7	Đỗ Văn Hoa	1966	Land rights activist	2011/06/07	88	2012/11/02 (Appeal)	4	3
8	Dương Chí Dũng	1991	Environmental activist	2014/03/20	257	2014/10/09	30 months (suspended)	-
9	Dương Kim Khải	1958	Cow Shed Menonite home church Pastor, Vietnam Reform Party	2010/08/10	79	2011/05/30	6	5
10	Giàng A Chứ (Giàng A Xà)	1989	Ethnic Christian Montagnard (H'mong, Hà mòn)	2012/05/23	88	2013/09/26	3	3
11	Hồ Thị Bích Khương	1967	Land rights activist, Bloc 8406	2011/01/15	88	2011/12/29	5	3
12	Lê Văn Sơn (Paulus)	1985	Catholic Youth activist, Blogger, Redemptorist News Information Network	2011/08/03	79	2013/05/23 (Appeal)	4	4
13	Lô Thanh Thảo	1977	Pro-democracy activist, Distributing anti-government leaflets	2012/03/26	88	2013/01/08	3,5	2
14	Lư Văn Bầy	1952	Front of Vietnamese Inter-Religions, Cyber-dissident	2011/03/26 1977	88 Re-educate	2011/08/22 N/A	4 6	3
15	Lưu Văn Tùng	1996	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2 (suspended)	-
16	Mai Văn Tung	n/a	Land right activist	2015/04/14	257	2015/11/25 (Appeal)	3 (suspended)	5
17	Mùa A Thắng	1980	Montagnard Christian, detained for participating in peaceful demonstrations	2012/04	89	2012/03/13	2	2
18	Ngô Thị Đức	1941	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	28 months (suspended)	5

MẠNG LƯỚI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM

19	Ngô Thị Thoa	1975	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 (suspended)	5
20	Nguyễn Đình Cường	1985	Catholic Youth activist, Blogger	2011/08/02	79	2013/05/23 (Appeal)	4	3
21	Nguyễn Phương Uyên	1992	Distributing anti-government leaflets	2011/10/14	88	2013/05/16	3 suspended	3
22	Nguyễn Thị Chiến	1961	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 suspended	5
23	Nguyễn Tiến Trung	1983	Pro-democracy activist, Engineer Democratic Party of Vietnam	2009/07/07	79	2010/01/20	7	3
24	Nguyễn Văn Duyệt	1980	Engineer, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/07	79	2013/05/23 (Appeal)	3,5	4
25	Nguyễn Văn Oai	1980	Catholic Youth activist	2011/07/30	79	2013/05/23 (Appeal)	3,5	4
26	Nguyễn Xuân Anh	1982	Martial arts master, Catholic Youth activist	2011/08/07	79	2013/05/23 (Appeal)	3	2
27	Nguyễn Xuân Nghĩa	1949	Pro-democracy activist, writer, Bloc 8406 - Executive Board member, hanging anti-China & anti-government banners	2008/09/10	88	2009/10/09	6	3
28	Nông Hùng Anh	1983	Christian Youth activist	2011/08/05	79	2013/01/09	3	2
29	Phạm Minh Hoàng	1955	Pro-democracy activist, Vietnamese French, Professor, Vietnam Reform Party Saigon Polytechnic University	2010/08/13	79	2011/08/10	3	3
30	Phạm Nguyễn Thanh Bình	1983	Blogger	2012	88	2013/08/14 (Appeal)	2	3
31	Phạm Thị Lộc	1958	Land rights activist	2011/11/08	88	2012/11/29	3,5	3
32	Phạm Văn Trội	1972	Human rights activist, Vietnam Human Rights Committee, Bloc 8406	2008/09/10	88	2009/10/08	4	4
33	Phan Thanh Hải (anhbasg)	1969	Blogger, attorney, Free Journalists Club	2010/10/18	88	2012/09/24	5	3
34	Phùng Quang Quyền	1956	Land rights activist, Vietnam Populist Party	2006/11/15 2009/08/31	258 91	2007/12/10 2010/04/20	1,5 4	 4
35	Thái Văn Dung	1988	Engineer, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/19	79	2013/05/23 (Appeal)	4	4
36	Trần Hoài Ân	1953	Hoa Hao Buddhist activist	2011/07/02	258	2011/12/13	3	2
37	Trần Minh Nhật	1988	Student, Catholic Youth activist, Redemptorist News Information Network	2011/08/27	79	2013/05/23 (Appeal)	4	3
38	Trần Văn Thu	1997	Demonstrating in Vũng Án-Hà Tĩnh against Chinese aggression (HD-981 oil rig)	2014/05/14	245 + 257	2014/11/12	2 (suspended)	-
39	Vì Đức Hồi	1956	Pro-democracy activist, blogger, Bloc 8406, Former director of CPV school in Hữu Lũng, Lạng Sơn	2010/10/27	88	2011/01/28	6	3
40	Võ Minh Trí (Việt Khang)	1978	Musician, Patriotic Youth Group	2011/12/23	88	2012/10/30	4	2
41	Võ Viết Dzien	1971	Pro-democracy activist, Vietnam Restoration Party	2012/04/03	79	2013/01/15	3	3
42	Vũ Thị Thảo	1975	Land rights activist	2014/09/04	245	2014/09/04	2 (suspended)	5
43	Y Jon E-Nuoi	1976	Degar Montagnard Christians & FULRO	2003/01/29	87	2003/10/16	11	3
44	Y Ruih Êban	1960	Degar Montagnard Christians & FULRO	2005/02/19	87	2005/11/16-17	10	5
45	Y Yoan Hmôk	1981	Degar Montagnard Christians & FULRO	2004/07/28	87	2005/11/16-17	9	5

PHỤ LỤC III

GIẢI NHÂN QUYỀN VIỆT NAM 2015

Giải Nhân Quyền Việt Nam do Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam (MLNQVN) thành lập từ năm 2002 nhằm tuyên dương thành tích tranh đấu bất bạo động cho lý tưởng nhân quyền tại Việt Nam. Giải Nhân Quyền Việt Nam còn nhằm bày tỏ sự liên đới của người Việt khắp nơi đối với những cá nhân và đoàn thể đã và đang dấn thân bảo vệ quyền làm người của người dân Việt Nam. Từ ngày thành lập đến nay, MLNQ đã tuyên dương những nhà đấu tranh hàng đầu cho nhân quyền tại Việt Nam, gồm:

2002: *Hoà thượng Thích Quảng Độ và Linh mục Nguyễn Văn Lý*

2003: *Quý Ông Nguyễn Vũ Bình, Lê Chí Quang, Nguyễn Khắc Toàn, và Bác sĩ Phạm Hồng Sơn*

2004: *Ông Phạm Quế Dương và Bác sĩ Nguyễn Đan Quế*

2005: *Ông Lê Quang Liêm, Linh mục Phan Văn Lợi, và Thượng Tọa Thích Tuệ Sỹ*

2006: *Ông Đỗ Nam Hải và Ông Nguyễn Chính Kết*

2007: *Ông Hoàng Minh Chính, Luật sư Lê Thị Công Nhân, và Luật sư Nguyễn Văn Đài*

2008: *Thượng Tọa Thích Thiện Minh, Nhà báo Điếu Cày Nguyễn Văn Hải, và Bán Nguyệt San Tự Do Ngôn Luận*

2009: *Nhà văn Trần Khải Thanh Thủy và Mục sư Nguyễn công Chính*

2010: *Ký giả Trương Minh Đức và nhà hoạt động công đoàn Đoàn Huy Chương*

2011: *TS Cù Huy Hà Vũ và nhà hoạt động công đoàn Đỗ Thị Minh Hạnh*

2012: *Cô Phạm Thanh Nghiên, nhà báo Tạ Phong Tần, và Cô Huỳnh Thục Vy*

2013: *LS Lê Quốc Quân, Ông Trần Huỳnh Duy Thức, và Ông Nguyễn Hoàng Quốc Hùng.*

2014: *Dòng Chúa Cứu Thế Việt Nam, Ông Nguyễn Bắc Truyển, và hai nhạc sĩ Võ Minh Trí (Việt Khang) và Trần Vũ Anh Bình.*

Năm nay, MLNQVN hân hạnh trao Giải Nhân Quyền Việt Nam 2015 tại Little Saigon, Nam California cho những chiến sĩ nhân quyền xuất sắc là: **Hòa Thượng Thích Không Tánh, Bà Hồ Thị Bích Khương, và Bà Bùi Thị Minh Hằng.**

HÒA THƯỢNG THÍCH KHÔNG TÁNH

Hòa Thượng Thích Không Tánh, tục danh Phan Ngọc Ân, trụ trì chùa Liên Trì, hiện đảm nhiệm chức vụ Phó Viện Trưởng Hội Đồng Điều Hành Tăng Đoàn Giáo Hội Phật Giáo Việt Nam Thống Nhất, kiêm Tổng Ủy Viên Từ Thiện - Xã Hội. Hòa Thượng là một trong những thành viên sáng lập Hội Đồng Liên Tôn Việt Nam.

Là một tu sĩ luôn quan tâm đấu tranh cho nhân quyền, và đặc biệt là quyền tự do tôn giáo, HT Thích Không Tánh đã bị chính quyền Hà Nội liên tục đàn áp và trả thù. Năm 1976, Hòa Thượng đã bị bắt đi tù cải tạo 10 năm từ 1976 đến 1986 vì đã can đảm gửi thư đến thủ tướng chính phủ Hà Nội phản đối việc hủy bỏ quyết định miễn nghĩa vụ quân sự cho các tăng sĩ vốn đã có từ chính quyền Việt Nam Cộng Hòa.

Vào tháng 10 năm 1992 Hòa Thượng lại bị kết án 5 năm tù giam và 5 năm quản chế với cáo buộc “lưu hành nhiều tài liệu có nội dung chống lại Nhà nước” sau khi công an lục soát phòng của Hòa Thượng trong Chùa Liên Trì và tịch thu bản sao nhiều ghi chép của HT Thích Huyền Quang.

Được trả tự do trước thời hạn vào tháng 10 năm 1993, Hòa Thượng vẫn tiếp tục các hoạt động phục vụ nhân quyền và xã hội. Tháng 11 năm 1994 công an đã bắt giữ Hòa Thượng khi Thầy đang quyên góp và phân phát đồ cứu trợ cho nạn nhân lũ lụt Miền Tây. Đến tháng 8.1995, TT Thích Không Tánh và HT Thích Quảng Độ đã bị tòa án xử phạt mỗi người 5 năm tù với cáo buộc «phá hoại chính sách đoàn kết và lợi dụng quyền tự do dân chủ xâm phạm lợi ích Nhà nước».

Trong nhiều năm qua, Hòa Thượng đã tiếp tục tổ chức nhiều hoạt động từ thiện, như tặng quà cho thương phế binh Việt Nam Cộng Hòa, cho bệnh nhi ung thư, cứu trợ các gia đình thuyền nhân bị cưỡng bách hồi hương, v.v... cũng như giúp đỡ cho các tổ chức xã hội dân sự trong nước có nơi sinh hoạt, hội họp để đấu tranh cho dân chủ và nhân quyền. Những nỗ lực nổi kết liên tôn của Hòa Thượng đã tạo nên một nguồn sinh khí mới trong cuộc đấu tranh cho quyền tự do tôn giáo hiện nay. Vì những hoạt động này mà rất nhiều lần Hòa Thượng bị công an và chính quyền sách nhiễu, thậm chí hiện nay họ đang âm mưu cưỡng chế để thu hồi mảnh đất nơi ngôi chùa tọa lạc, nhưng Hòa Thượng vẫn kiên cường tranh đấu, không hề nao núng, chùn bước.

BÀ HỒ THỊ BÍCH KHƯƠNG

Bản thân là một dân oan đã hai lần bị chính quyền địa phương cướp đất, phá nhà, và cơ sở làm ăn (năm 1989 và năm 1996), bà Hồ Thị Bích Khương đã đi khiếu kiện một cách vô vọng nhiều năm. Do hoàn cảnh khó khăn, bà phải xin đi “xuất khẩu lao động” ở Đại Hàn. Tại đây, trước cảnh các bạn công nhân bị áp bức và bóc lột, bà đã vận động đồng nghiệp đứng lên đấu tranh với chủ và bị chủ thù ghét, đối xử tàn tệ. Bà khiếu nại với văn phòng đại diện Việt Nam tại đây, nhưng họ lại thông đồng với chủ và yêu cầu cảnh sát cưỡng bức bà về nước.

Về lại Việt Nam vào năm 1999, bà tích cực tham gia các cuộc biểu tình của dân oan từ các địa phương tập trung về Hà Nội để đòi lại đất, chống tham nhũng, và đòi chính quyền thực thi nhân quyền và dân quyền. Ngày 11.5.2005, bà bị công an bắt giam tại Hỏa Lò và truy tố ra tòa. Tại phiên tòa, bà đã khẳng khái phản bác hội đồng xét xử. Bà được trả tự do ngày 11.11.2005, và đến năm sau bà lại tham gia Khối 8406. Là một thành viên tích cực của Khối, bà đã viết khoảng 30 bài có nội dung phản kháng chế độ độc tài toàn trị cộng sản. Bà còn in ẩn nhiều tài liệu về dân chủ đem phân phát cho đồng bào nhằm nâng cao nhận thức và lôi cuốn họ vào phong trào đấu tranh. Ngoài ra, bà cũng đã giúp nhiều dân oan viết đơn khiếu nại gửi tới nhà cầm quyền hay đưa lên mạng.

Ngày 26.5.2007, bà bị công an bắt tại thị trấn Nam Đàn, tỉnh Nghệ An. Trong thời gian bị giam, bà đã bị tra tấn rất tàn bạo, nhưng vẫn giữ vững khí tiết và tinh thần can trường hiếm thấy ở một người phụ nữ bình thường. Cuộc tranh đấu kiên cường trong lao tù đó đã được bà ghi lại trong tập hồi ký có tựa đề: “*Bước đường đấu tranh cho công lý và dân chủ của tôi*”. Sau khi ra tù lần thứ hai vào ngày 26.4.2009, bà vẫn tiếp tục tranh đấu. Bà bị công an Phú Nhuận bắt và đánh bị thương nặng ngày 15.6.2010 khi trên đường đến thăm các bạn chiến đấu ở Sài Gòn. Đầu năm 2011, bà lại bị bắt cùng với Mục sư Nguyễn Trung Tôn khi hai người sao chép và phổ biến cuốn phim “*Đại họa mất nước*”. Bà bị xử 5 năm tù giam và 3 năm quản chế với cáo buộc “tuyên truyền chống nhà nước.” Hiện nay bà Hồ Thị Bích Khương còn đang ở trong tù và vẫn tiếp tục tranh đấu không ngừng để đòi quyền được đối xử tử tế cho mình cũng như cho bạn tù. Vì thế bà thường xuyên bị cai tù đánh đập và hành hạ.

Bà Hồ Thị Bích Khương là một chiến sĩ đấu tranh cho nhân quyền chịu đựng tới ba lần tù đầy và nhiều lần bắt bớ, đánh đập hết sức tàn nhẫn. Tuy thế bà vẫn luôn giữ ý chí bất khuất cho lý tưởng tự do, dân chủ và nhân quyền. Bà được tổ chức Human Rights Watch trao tặng Giải thưởng Hellman/Hammett năm 2011.

BÀ BÙI THỊ MINH HẰNG

Tuy vốn xuất thân từ một gia đình có chức quyền trong guồng máy chính quyền cộng sản, bà Bùi Thị Minh Hằng đã sớm nhận chân được bộ mặt của chế độ khi khám phá ra rằng chính các quan chức địa phương đã phi pháp tiếp tay cho đảng viên cướp đoạt ngôi nhà của thân phụ để lại cho bà.

Từ năm 2011, bà Minh Hằng đã hăng hái tham gia các cuộc biểu tình phản đối việc Tàu cộng xâm lấn lãnh hải Việt Nam và phong trào đòi dân chủ-nhân quyền. Ngày 27.11.2011, bà bị bắt tại Sài Gòn khi tham gia xuống đường yêu cầu Quốc hội ra luật biểu tình. Bà bị đưa vào trại cưỡng bức lao động cải tạo trong hai năm tại Thanh Hà, tỉnh Vĩnh Phúc mà chẳng qua thủ tục xét xử nào.

Do áp lực mạnh mẽ của dư luận, bà Minh Hằng được trả tự do sau 5 tháng bị giam giữ. Tuy nhiên công an vẫn ngày đêm theo dõi, sách nhiễu, và trả thù hèn hạ. Mặc dù vậy, bà vẫn kiên cường mạnh mẽ đấu tranh không lùi bước: bà từ chối không đóng tiền cho quỹ an ninh quốc phòng, làm đơn khởi kiện đích danh chủ tịch UBND Hà Nội Nguyễn Thế Thảo, viết thư cho ngoại trưởng Hoa Kỳ (5.7.2012), viết thư cho Quốc hội (10.7.2012) tố cáo những hành động phi pháp đối với bà... Bà Minh Hằng còn có sáng kiến mở “Quán thông tin” trước nhà để phò biến những thư khiếu kiện, những thư ngỏ của bà gửi đến các cơ quan có thẩm quyền.

Nhận ra rằng bà là một cái gai nhức nhối cần phải nhổ, là một dân oan kiên cường đấu tranh cho công lý cần phải triệt hạ, nhà cầm quyền cộng sản đã dàn dựng một “vụ gây rối trật tự công cộng” để bắt giam bà và một số người khác tại tỉnh Đồng Tháp khi họ đến thăm một người đấu tranh cho nhân quyền bị bách hại. Ngày 26.8.2014, bất chấp sự phản đối của dư luận, chính quyền cộng sản vẫn kết án bà 3 năm tù giam. Trong tù bà vẫn không ngừng đấu tranh; bà đã tuyệt thực hơn 2 tháng (kể từ ngày 2.4.2015), và thường xuyên trò chuyện với chị em nữ tù nhân để gây cho họ ý thức sâu sắc về quyền con người. Hiện nay bà Minh Hằng vẫn đang chịu cảnh tù ngục.

Bà Bùi Thị Minh Hằng là một con người đấu tranh trên mọi mặt và có mặt khắp mọi nơi. Cần chống xâm lược, bảo vệ Tổ Quốc thì bà ở tuyến đầu, cả ở Sài Gòn lẫn Hà Nội. Cần chống cường chế tước đoạt thì bà luôn đồng hành cùng với dân oan. Những người đấu tranh bị bắt vào đôn công an, bà liền có mặt đòi thả những người yêu nước. Bà Bùi Thị Minh Hằng là một chiến sĩ đấu tranh kiên cường và bất khuất cho nhân quyền.

HÌNH BÌA TRƯỚC (Từ trái qua phải):

- 1- Luật sư Trần Thu Nam và Luật sư Lê Văn Luân bị tấn công và chấn thương ngày 3-11-2015 sau khi cố vấn cho gia đình một thiếu niên tử vong khi bị tạm giam tại đồn công an.
- 2- Thiếu niên Nguyễn Mai Trung Tuấn, 15 tuổi, một nạn nhân của việc cưỡng chiếm đất, bị Tòa án Nhân dân Tỉnh Long An tuyên án 4 năm 6 tháng tù giam ngày 24-11-2015.
- 3- Một nhóm đồng bào Thượng Tây nguyên trốn thoát khỏi Việt Nam lẫn trốn trong khu rừng Rattanakiri của Cam Bốt được nhân viên LHQ cứu vào tháng 12 năm 2015.

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam được thành lập vào năm 1997, quy tụ một số cá nhân và đoàn thể dẫn thân trong lãnh vực tranh đấu và bảo vệ nhân quyền và tự do mà mọi người dân Việt Nam đều có quyền hưởng như đã được quy định trong Tuyên Ngôn Quốc Tế Nhân Quyền và các văn kiện quốc tế nhân quyền khác.

LIÊN LẠC

Mạng Lưới Nhân Quyền Việt Nam
8971 Colchester Ave, Westminster, CA 92683
Tel.: (714) 657-9488

Web page: <http://www.vietnamhumanrights.net>

Facebook: <https://www.facebook.com/mlnqvn>

Email: vnhrnet@vietnamhumanrights.net